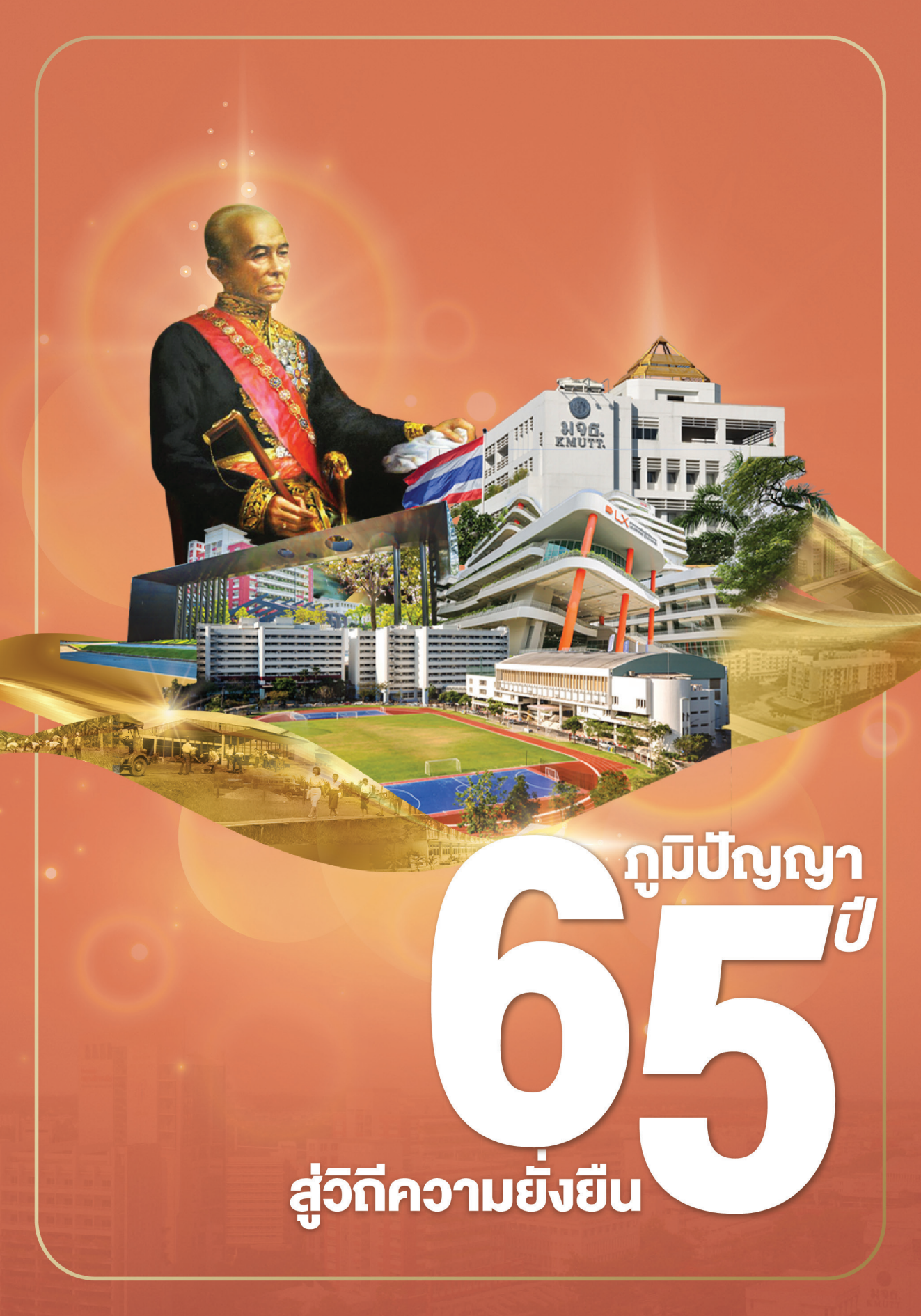

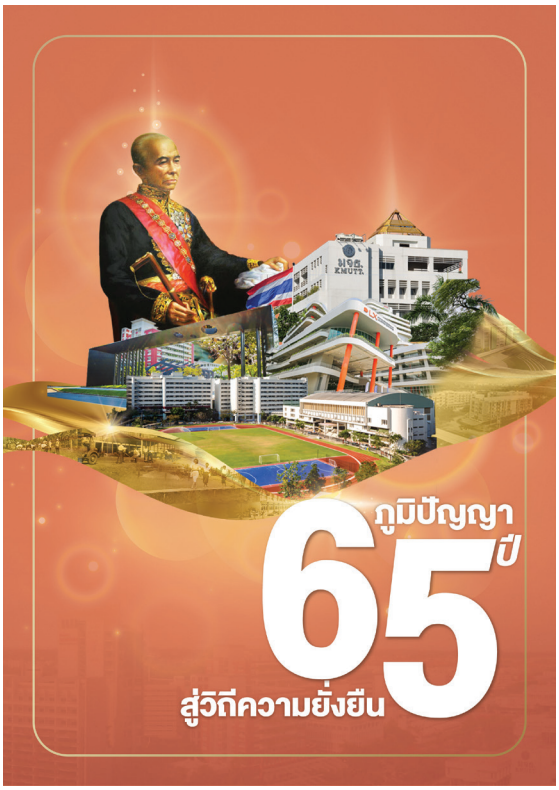
ภูมิปัญญา

65 ปี

สู่วิถีความยั่งยืน

ภูมิปัญญา 65 ปี สู่วิถีความยั่งยืน

โดย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

ภูมิปัญญา 65 ปี สู่วิถีความยั่งยืน.-- กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2569.
153 หน้า

1. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. I. ชื่อเรื่อง.

378.593
ISBN 978-974-456-847-2

ภูมิปัญญา 65 ปี

สู่วิถีความยั่งยืน

65 ปี ภูมิปัญญา
สู่วิถีความยั่งยืน

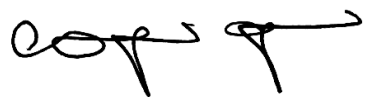
สารนายกสภามหาวิทยาลัย

เนื่องในโอกาสครบ 65 ปีแห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา เราต่างประจักษ์ชัดถึงเส้นทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยมิได้เพียงมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ หากแต่ยังให้ความสำคัญกับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม จนเป็นที่ยอมรับและเชื่อมั่นทั้งในระดับประเทศและระดับสากล

ในนามของสภามหาวิทยาลัย ผมขอแสดงความชื่นชมในความมุ่งมั่นและทุ่มเทของผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร ตลอดจนนักศึกษาทุกท่าน ท่านคือพลังสำคัญที่ขับเคลื่อนและนำพา มจธ. ให้ก้าวข้ามทุกความท้าทายและเจริญก้าวหน้ามาจนถึงปัจจุบัน ผมรู้สึกภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้เห็นสถาบันแห่งนี้ประสบความสำเร็จ ทั้งด้านวิชาการ การวิจัย และนวัตกรรม พร้อมทั้งทำหน้าที่เป็น “ปัญญาของสังคม” ในการสร้างสรรค์ประโยชน์แก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติ อย่างแท้จริง

สภามหาวิทยาลัยยึดมั่นในการสนับสนุนพันธกิจและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยอย่างเต็มกำลัง เพื่อมุ่งสู่การเป็นผู้นำด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยจะส่งเสริมการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลก รวมถึงการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ มจธ. เติบโตอย่างมั่นคง มีประสิทธิภาพ และเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้และสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างยั่งยืน

ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงดลบันดาลให้ความมุ่งมั่นตั้งใจของทุกท่านสัมฤทธิผลดังที่มุ่งหวัง ขออำนวยพรให้ประชาคม มจธ. ทุกท่าน ประสบแต่ความสุข ความเจริญ มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง และเปี่ยมด้วยพลังในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยแห่งนี้ให้เจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.ยงยุทธ ยุทธวงศ์
นายกสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

65 ปี ภูมิปัญญา
สู่วิถีความยั่งยืน

สารอธิการบดี

กว่า 65 ปีที่ มจธ. ก่อตั้งขึ้นได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงสถานะมาทั้งหมด 4 ช่วง ตั้งแต่การเป็นวิทยาลัยเทคนิคธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และเป็น “มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี” ในปัจจุบัน ตลอด 65 ปีที่ผ่านมาเราได้มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพทั้งด้านวิชาการและการวิจัย รวมถึงพัฒนาองค์กรให้มีความเป็นเลิศในระดับสากลมาอย่างต่อเนื่อง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่ประเทศไทยเดินทางเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย มจธ. ได้เริ่มวางแผนปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเตรียมรองรับความเปลี่ยนแปลงของประเทศ ซึ่งนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของมจธ.ที่ต้องออกแบบการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกช่วงวัย เพื่อมุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มจธ. มุ่งมั่นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถที่พร้อมนำองค์ความรู้ออกไปพัฒนาสังคมได้จริงและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมถึงยกระดับนวัตกรรมให้เป็นที่ยอมรับจากภาคอุตสาหกรรมและในระดับสากลสามารถตอบโจทย์ความต้องการของตลาดโลกจนเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

ผมในฐานะที่เป็นทั้งศิษย์เก่าและได้มาทำงานรับใช้ มจธ. ในตำแหน่งอาจารย์และตำแหน่งผู้บริหารในปัจจุบัน หัวใจของผมจึงเต็มเปี่ยมไปด้วยความรัก ความผูกพันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ในโอกาสครบรอบ 65 ปีแห่งการสถาปนา มจธ. ผมรู้สึกภาคภูมิใจที่มหาวิทยาลัยได้เกิดการเปลี่ยนแปลง พัฒนาและรักษา อัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไว้ได้อย่างดีเยี่ยม ซึ่งทั้งหมดทั้งมวลเหล่านี้ต่างเป็นผลจากความวิริยะอุตสาหะของคณาจารย์ นักวิจัย บุคลากรและนักศึกษาทุกคนที่ร่วมกันสร้าง *“รากฐานสู่อนาคตจนเกิดเป็นความสำเร็จในระยะเวลา 65 ปีแห่งภูมิปัญญาและความก้าวหน้าของ มจธ.”*

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ แซ่เตีย
อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

65 ปี ภูมิปัญญา
สู่วิถีความยั่งยืน

คำนำ

ในวาระที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) ก่อตั้งมาครบรอบ 65 ปี หากเปรียบเป็นชีวิตคนย่อมเป็นวัยที่ผ่านร้อนผ่านหนาว สั่งสมประสบการณ์ และความภาคภูมิใจท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย หนังสือ *“ภูมิปัญญา 65 ปี สู่วิถีความยั่งยืน”* เล่มนี้ถูกสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อพาทุกท่านร่วมย้อนรอย *“ความทรงจำ”* ในอีกมิติหนึ่งที่สะท้อนถึงเหตุการณ์และบรรยากาศที่ชาว มจธ. มีร่วมกัน เพื่อบอกเล่าเรื่องราวของมหาวิทยาลัยกับสังคมไทย โดยเฉพาะบริบททางสังคมร่วมสมัยที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเหตุปัจจัยเบื้องหลังการริเริ่มหรือการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ๆ ของ มจธ. ผ่านบทความ 65 เรื่อง พร้อมภาพประกอบที่ผสมผสานระหว่างภาพถ่ายประวัติศาสตร์และการเติมเต็มจินตนาการด้วย Generative AI เพื่อให้เรื่องราวในวันวานกลับมามีชีวิตชีวาและร่วมสมัยอีกครั้ง

คณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณ ดร.อมรวิชช์ นาครทรรพ ที่ปรึกษาอธิการบดี มจธ. ที่ให้เกียรติมาเป็นบรรณาธิการ และ ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร อดีตอธิการบดีและที่ปรึกษามหาวิทยาลัย ที่จุดประกายให้เกิดหนังสือเล่มนี้ขึ้น และยังร่วมถ่ายทอดความทรงจำ ประสบการณ์ และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของมหาวิทยาลัย รวมถึงคณาจารย์ บุคลากร นักศึกษาเก่า และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่กรุณาสละเวลาให้ข้อมูลและมอบภาพถ่ายอันล้ำค่า ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการรังสรรค์หนังสือเล่มนี้ โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือฉบับนี้จะมีคุณค่าทั้งในฐานะข้อมูลอ้างอิงทางประวัติศาสตร์ และเป็น *“แรงบันดาลใจ”* ให้แก่ประชาคม มจธ. ทุกช่วงวัย ในการร่วมกันก้าวไปสู่อนาคตที่ยั่งยืนด้วยกัน

คณะผู้จัดทำ

18
Story # 1
กำเนิดวิทยาลัยเทคนิค ธนบุรี ในยุค Baby boom และ Economic boom หลังสงครามโลก

22
Story # 3
การเป็นเบาะให้ “เทวดาตกสวรรค์”และการไปได้ดีในภาคเอกชนของศิษย์บางมดรุ่นแรกๆ

วิทยาลัยเทคนิค แห่งใหม่ ที่ตำบลบางมด

Story # 2
20

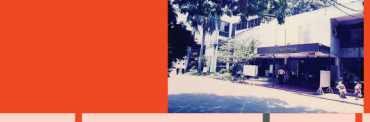

หนุ่มเท่ แห่งยุค 60

Story # 4
24

26
Story # 5
เด็กภูธร

30
Story # 7
สำนักงาน สมัยแรก

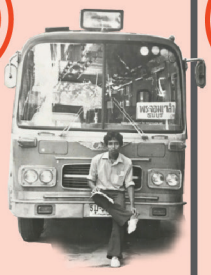

นักศึกษา หมายเลข 001

Story # 6
28

34
Story # 9
รถเมล์บริษัท “ธน-นคร” สาย 84 เส้นทาง “วงเวียนใหญ่-พระประแดง”

เครื่องถ่ายเอกสารเครื่องแรก

Story # 8
32
อาจารย์สาว ๆ กับลูกศิษย์หนุ่ม ๆ

Story # 10
36

38
Story # 11
โลกและสังคมไทยในยุค 1960s ที่เป็นบริบทการเติบโตของ วทธ. จากปี 2503 ถึง 2514

ที่มาของคติพจน์ มหาวิทยาลัย

Story # 12
40

42
Story # 13
สีของมหาวิทยาลัย

46
Story # 15
ความหมายและคุณค่าของพระราชลัญจกรอันเป็นตราประจำสถา

อาจารย์ประ ผู้สร้างทั้งมาตรฐาน วัฒนธรรมการทำ

ใครปั้นพระบรมรูป รัชกาลที่ 4 หน้ามหาวิทยาลัย

Story # 14
44

50
Story # 17
วาทะ
อาจารย์ประภา ประจักษ์ศุภนิติ
ผู้อำนวยการวิทยาลัย
เทคนิคธนบุรี ปี 2503-2512

54
Story # 19
ร้านป้าสม

58
Story # 21
วันมหาวิปโยค
14 ตุลาคม 2516

62
Story # 23
เข้าสู่ประชาคม
อุดมศึกษา
ในยุคเรียกร้อง
ความเท่าเทียม

66
Story # 25
Domino Theory
หลังสงครามเวียดนามและที่มาของ
โครงการ ASEAN ของ มจธ.

70
Story # 27
โครงการหลวงและ
โครงการตามพระราชดำริของ
สมเด็จพระบรมชนกาธิเบศ

74
Story # 29
วาทะ อาจารย์ไพบูลย์
อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าธนบุรี
ปี 2529-2535

78
Story # 31
กระแสการตั้ง
มหาวิทยาลัย
ประจำจังหวัดจนถึง
กำเนิดมหาวิทยาลัย
ในกำกับรัฐแห่งแรก
ในปี 2534

48
Story # 16
รูปปั้น
อาจารย์ประภา

56
Story # 20
กำเนิด
สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้า
ในบริบทการเรียกร้อง
โอกาสการเรียนต่อ
อุดมศึกษา

52
Story # 18

60
Story # 22
งานกิจการ
นักศึกษา
ในช่วงปี 2516

64
Story # 24
การตั้ง
คณะพลังงานและวัสดุ
หลังวิกฤตการณ์น้ำมัน
โลก 2516 และ 2522

68
Story # 26
การเริ่มต้น
โครงการ ASEAN
ในช่วงวิกฤตน้ำมัน
และอาหารของไทย

สามพระจอม
สามบุคลิก
และการแยกตัวเป็น
สจธ.ในปี 2529

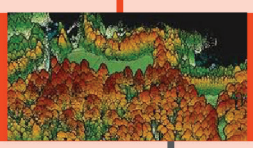
72
Story # 28

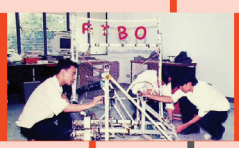
76
Story # 30
พิธีพระราชทาน
ปริญญาครั้งแรก

วาทะ อาจารย์หริส
อธิการบดี สจธ.
ปี 2535-2541

80
Stor # 32

86
Story # 35
คน มจธ. กับการตั้ง ไบโอเทค เนคเทค เอ็มเทค

82
Story # 33

วิกฤตต้มยำกุ้ง กับการเป็น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี ในปี 2541
90
Story # 37
แขนกล อุตสาหกรรม
94
Story # 39
Carbon Laser
98
Story # 41
คอนกรีตเบา
102
Story # 43
วาทะ อาจารย์ไกรวุฒิ อธิการบดี มจธ. ปี 2549-2553
106
Story # 45
ประเทศไทย ยุค GEN X – GEN Y
วิทยานิพนธ์ เล่มแรก
110
Story # 47
114
Story # 49
มจธ. ม
การออกนอก แบบไม่เหมือน

มจธ.กับการพลิกโฉม หลังบทเรียนฟองสบู่ ของประเทศ
วาทะอาจารย์กฤษณพงศ์ อธิการบดี มจธ. ปี 2541-2549

3D Technology
Machine Translation
หลักสูตรปริญญา บัณฑิตศึกษาแรก
เมื่ออยู่ใน Top 5 ของการทำ University Ranking ครั้งแรกในปี 2549
FIBO
เรือกำจัด ผักตบชวา

34
Story # 34
84
36
Story # 36
88
38
Story # 38
92
40
Story # 40
96
42
Story # 42
100
44
Story # 44
104
46
Story # 46
108
48
Story # 48
112

118
Story # 51
บางขุนเทียน
ระบบ
ใคร
120
Story # 52
มจธ.ราชบุรี
วาทะ อาจารย์ศักรินทร์ อธิการบดี มจธ. ปี 2553-2561
สิบปีของการวางระบบ
Story # 50
116
124
Story # 53
ความหวังในการสร้างวิศวกรที่มีพื้นฐานทางศิลปะ-วิทยาศาสตร์ (Liberal Arts) ที่ราชบุรี
126
Story # 54
128
Story # 55
การเป็นส่วนหนึ่งของบางมด
130
Story # 56
มจธ.ช่วยน้ำท่วมใหญ่ ปี 2554
132
Story # 57
การจัดการน้ำใจ มจธ.กับชุมชน ในช่วงโควิด-19
134
Story # 58
ออกนอกระบบอย่างมีความหมาย
136
Story # 59
KX
138
Story # 60
วาทะ อาจารย์สุวิทย์ อธิการบดี มจธ. ปี 2561-ปัจจุบัน
140
Story # 61
วัฒนธรรมแบบเพื่อนนักวิชาการ
142
Story # 62
วัฒนธรรม Retreat
146
Story # 63
วัฒนธรรม Flagships และ Flagships Meeting
150
Story # 64
ภาวะผู้นำร่วมของมจธ.
152
Story # 65
สังคมไทยยุค AI กับโอกาสและความท้าทายใหม่ของมหาวิทยาลัย

ภูมิปัญญา 65 ปี สู่วิถีความยั่งยืน

มจธ.
KMUTT.

วิทยาลัยเทคนิค

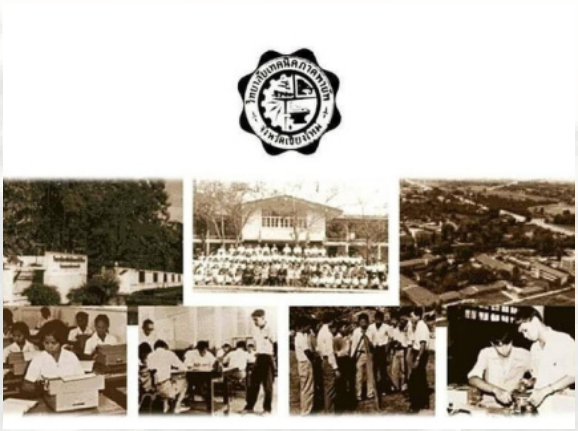
กำเนิดวิทยาลัยเทคนิคธนบุรี

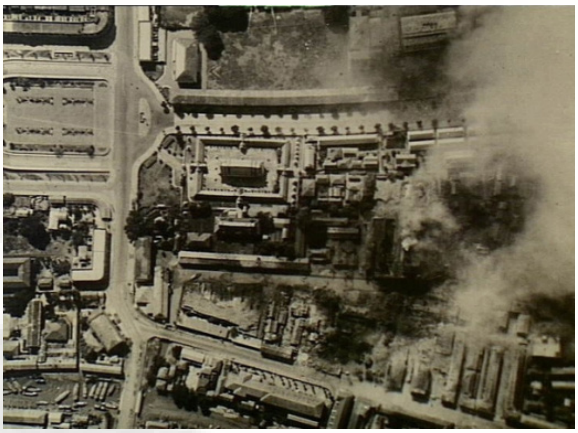
ในยุค **Baby boom** และ **Economic boom** หลังสงครามโลก

ช่วงเวลาที่มีการก่อตั้งวิทยาลัยเทคนิคธนบุรีในปี 2503 นั้น เป็นช่วงเวลาสำคัญทั้งในประวัติศาสตร์โลกและประวัติศาสตร์ไทย **ในโลกตะวันตกนั้นเป็นช่วงเวลาประมาณ 15 ปี หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่จบลงในปี 2488 ช่วงเวลาที่เห็นทั้ง Economic boom หรือการเติบโตทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาและประเทศพันธมิตรในยุโรปที่มีอัตราการเพิ่มของ GDP เฉลี่ยถึงร้อยละ 5 ตลอดช่วงเวลานั้น รวมทั้งการเพิ่มของประชากรหรือ Baby boom อย่างรวดเร็ว ชดเชยความสูญเสียในสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่คาดว่ามีคนล้มตายทั้งทหารและพลเรือนไปกว่า 70 ล้านคน ตลอดระยะเวลา 8 ปีของสงคราม**

สำหรับประเทศไทยเป็นช่วงที่เริ่มก้าวเข้าสู่การพัฒนาความทันสมัยหรือ Modernization อย่างเต็มรูป ภายใต้อิทธิพลของโลกตะวันตกนำโดยสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นมหาอำนาจของโลกเสรีในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา โดยสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้สนับสนุนสำคัญของธนาคารโลกที่เพิ่งก่อตั้งในช่วงเวลานั้น ได้ส่งคณะผู้แทนเข้ามาช่วยรัฐบาลจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ขึ้นในปี 2504 นับเป็นแผนพัฒนาระยะ 5 ปี ฉบับแรก และเป็นจุดเริ่มต้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แทบทุก ๆ ด้านของประเทศ นับตั้งแต่เรื่องการสร้างทางหลวงสายสำคัญ เช่น การสร้างถนนมิตรภาพออกไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การสร้างเขื่อนภูมิพลและเขื่อนสำคัญอีกหลายแห่ง การมีแผนการศึกษาแห่งชาติในปี 2503 การตั้งมหาวิทยาลัยในภูมิภาคขึ้นถึงสามแห่งในช่วง 2503-2510 ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รวมทั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์หรือนิด้า ซึ่งก็ได้ความช่วยเหลือจากมูลนิธิฟอร์ด และ Midwest Consortium for International Affairs (MUCIA) ในสหรัฐอเมริกาเช่นกัน

นอกจากนี้ ในช่วงเปลี่ยนผ่านสำคัญของการพัฒนาประเทศช่วงนี้ ยังมีการตั้งองค์กรที่หวังให้เป็น 4 เสาหลักของการพัฒนาประเทศ ได้แก่ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือสภาพัฒน์ฯ ดูแลทิศทางการพัฒนา สภาการศึกษาแห่งชาติ ดูแลเรื่องกำลังคน สภาวิจัยแห่งชาติ ดูแลการสร้างองค์ความรู้เพื่อนำการพัฒนา และสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดูแลการเก็บข้อมูลเพื่อติดตามงานพัฒนา การก่อกำเนิดของวิทยาลัยเทคนิคธนบุรีในช่วงนี้ จึงนับว่าเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่น่าตื่นเต้น ในบริบทของการพัฒนาประเทศไทยสู่ความทันสมัยในขณะนั้น

ยุค BABY BOOM และ ECONOMIC BOOM

วิทยาลัยเทคนิคแห่งใหม่ ที่ตำบล บางมด

"กระทรวงศึกษาธิการได้มีโครงการดำเนินงานจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพชั้นสูง เพื่อฝึกฝนอบรมเยาวชนของชาติให้มีความรู้ทางวิชาช่างเทคนิคอันทันสมัย ในการนี้จึงได้จัดตั้งวิทยาลัยเทคนิคขึ้นในจังหวัดพระนครหนึ่งแห่ง คือวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ และในส่วนภูมิภาคอีก 3 แห่ง คือวิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ จังหวัดสงขลา วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครราชสีมา และวิทยาลัยเทคนิคภาคพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ ปรากฏว่าได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอันมาก ต่างนิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคต่าง ๆ เหล่านี้เป็นจำนวนมาก

ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นว่าจำนวนนักเรียนที่สำเร็จชั้นประโยคเตรียมอุดมศึกษาแผนกวิทยาศาสตร์ เฉพาะในส่วนกลางคือพระนครและธนบุรี ปีหนึ่ง ๆ มีผู้สำเร็จออกมาเป็นจำนวนมาก และต่างก็พากันดิ้นรนที่จะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่น้อยแห่ง และบ้างก็ขาดทุนทรัพย์หรือมีอุปสรรคต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยตามความตั้งใจได้ ฉะนั้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนเหล่านี้ ให้มีโอกาสศึกษาต่อทางด้านวิชาชีพ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ตนในอันที่จะนำเอาวิชาความรู้ในด้านนี้ไปประกอบกิจการงานเลี้ยงชีพต่อไปในภายภาคหน้า กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดตั้งวิทยาลัยเทคนิคขึ้นอีกแห่งหนึ่งที่ตำบลบางมด อำเภอราษฎร์บูรณะ จังหวัดธนบุรี ให้ชื่อว่าวิทยาลัยเทคนิคธนบุรี ทางเข้าเลยหลักกิโลเมตรที่ 9 เข้าไปเล็กน้อย จากต้นทางแยกถึงวิทยาลัยเป็นระยะทางประมาณ 2,500 เมตร วิทยาลัยเทคนิคนี้เปิดรับนักเรียนรุ่นแรกตั้งแต่ปีการศึกษา 2503 รับนักเรียนที่สำเร็จประโยคเตรียมอุดมศึกษาแผนกวิทยาศาสตร์ดังกล่าวแล้วโดยไม่จำกัดเพศเข้าศึกษาต่อ มีหลักสูตรการเรียน 3 ปี ผู้สำเร็จการศึกษาแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เช่นเดียวกับนักศึกษาที่สำเร็จจากวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ

ในระยะแรกทำการสอนในสาขาวิชาช่างดังต่อไปนี้ คือ ช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ และช่างโลหะ ในปีแรกให้เรียนทางอุตสาหกรรมศิลป์ กล่าวคือทุกคนต้องเรียนหลักการเบื้องต้นทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติของการช่างทั้ง 4 แผนก เมื่อจบหลักสูตรของปีแรกแล้ว จึงแยกไปศึกษาในสาขาการช่างอย่างหนึ่งอย่างใดที่สมัครไว้ หรือที่ตรงกับทัศนคติอีก 2 ปี วิทยาลัยจะพิจารณาและแนะแนวให้ตามความเหมาะสม โดยถือเอาผลของการศึกษาในปีแรกเป็นหลักมูล เมื่อนักเรียนเหล่านี้สำเร็จการศึกษาตามโครงการที่วางไว้ ก็จะเป็นผู้ที่มีความสันทัดในการช่าง รู้จักใช้เครื่องมือจักรกลสมัยใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการก้าวหน้าในด้านเทคนิคของงานอาชีพประเภทต่าง ๆ สมกับความต้องการของรัฐบาลต่อไป" *(จากบทบรรณาธิการแถลงวารสาร จันทรเกษม ฉบับที่ 49 เดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2505 มีนางสาวแถบรัตน์ ภูมิรัตน เป็นบรรณาธิการ)*

วิทยาลัย
เทคนิคแห่งใหม่

การเป็นเบาะให้ “เทวดาตกสวรรค์” และ การไปได้ดีในภาคเอกชนของศิษย์บางมดรุ่นแรก ๆ

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น เป็นผู้หนึ่งที่ผลักดันการตั้งวิทยาลัยเทคนิคขึ้นทั้งในส่วนกลางและในทุกภูมิภาค หลังจากที่มีการตั้งวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มแรกไปในช่วงปี 2495 คือวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ วิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และวิทยาลัยเทคนิคภาคพายัพ(ภาคเหนือ)แล้ว **เมื่อมาถึงปี 2503 ที่มีการตั้งวิทยาลัยเทคนิคธนบุรีขึ้น เป็นช่วงที่ประเทศกำลังเริ่มต้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาอุตสาหกรรมต่างๆ อย่างเต็มที่ มีบริษัทเอกชนรวมทั้งบริษัทต่างประเทศ ตลอดองค์กรรัฐวิสาหกิจของรัฐเองเริ่มกิจการต่าง ๆ ขึ้นอย่างกว้างขวาง อันยิ่งเป็นการเพิ่มความต้องการกำลังคนทางเทคนิคและอาชีวศึกษาเป็นจำนวนมาก**

อย่างไรก็ตาม ช่วงแรกของการเปิดรับนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคธนบุรีนั้น แม้จะได้เด็กที่จบมัธยมปลายมาจากโรงเรียนใหญ่ๆ ที่มีชื่อเสียงมากมาย แต่ก็เป็นกลุ่มที่เรียกได้ว่าเป็น “เทวดาตกสวรรค์” คือเด็กที่พลาดหวังมาจากการสอบแข่งขันเข้าคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ หรือเกษตรศาสตร์ วิทยาลัยเทคนิคธนบุรีในขณะนั้นก็ดูจะเป็นทางเลือกที่ 4 หรือ 5 ของเด็กกลุ่มนี้ ต่อเมื่อตั้งมาแล้ว 5-6 ปีจนราว ๆ ปี 2510 ชื่อเสียงเกี่ยวกับคุณภาพของ “ช่างเทคนิคบางมด” จึงเริ่มเป็นที่ยอมรับ โดยเฉพาะจากภาคเอกชนที่เริ่มการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านต่าง ๆ

นอกจากนี้ ด้วยความที่ตลาดงานภาครัฐในตอนนั้นไม่ค่อยมีตำแหน่งงานด้านเทคนิค (Technical operation) แต่กลับต้องการข้าราชการ (Bureaucrats) อันเป็นความต้องการต่อเนื่องมาตั้งแต่การสถาปนาระบบราชการในสมัยรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 ช่างเทคนิคบางมดที่จบไปรุ่นแรกจึงมักไปอยู่ในภาคเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจที่เริ่มเปิดกิจการในช่วงนั้น และในส่วนภาครัฐและรัฐวิสาหกิจเองขณะนั้นก็ยังมีชนชั้นที่ให้ศักดิ์ศรีกับคนจบวิศวกรรมศาสตร์บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยใหญ่ ๆ มากกว่าคนจบ “ประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.)” แบบบางมด ดังนั้นศิษย์เก่าบางมดรุ่นแรก ๆ จึงมักไปเติบโตกันในภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจอุตสาหกรรมมากกว่า

ส่วนการได้ชื่อ “บางมด” มาเป็นชื่อเล่นหรือฉายาตั้งแต่แรกก่อตั้งในปี 2503 เลย ก็เพราะสมัยนั้นที่ตั้งของวิทยาลัยคือตำบลบางมดมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วไปถึง “ส้มบางมด” พอมีการจัดตั้งวิทยาลัยเทคนิคธนบุรีขึ้น ชื่อเรียกขานจากประชาชนจึงกลายเป็น “เทคนิคบางมด” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

“เทวดาตกสวรรค์”

หนุ่มเท่
แห่งยุค 60

ช่วงแรก ๆ ของการเป็นวิทยาลัยเทคนิคธนบุรีนั้น อยู่ในบริบทที่โอกาสการเรียนต่อมหาวิทยาลัยค่อนข้างจำกัด การเรียนต่อวิทยาลัยเทคนิคในสมัยนั้นจึงเป็นทางเลือกที่ดีไม่น้อย แล้วก็มีพ่อแม่ผู้ปกครองรวมทั้งเด็กที่จบมัธยมปลายเองเลือกเส้นทางสายเทคนิคนี้เป็นจำนวนมาก ขนาดที่ว่าอาจารย์รุ่นเก่าที่สอนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคมาตั้งแต่รุ่น 1 เล่าว่า **สมัยนั้นเด็กจบแปด (คือเด็กที่จบมัธยมปลายหรือม.8) ที่เลือกมาเรียนต่อวิทยาลัยเทคนิคธนบุรีมีมาจากโรงเรียนดังแทบครบ ไม่ว่าจะเป็นเตรียมอุดมฯ เทพศิรินทร์ สวนกุหลาบ อัสสัมชัญ กรุงเทพคริสเตียน เซนคาเบรียล แม้แต่นักศึกษาหญิงคนแรก ๆ ของวิทยาลัยก็จบมาจากโรงเรียนมาแตร์เดอีก็มี เด็กที่มาเรียน “เทคนิคธน” ตอนนั้นยังมีหม่อมหลวง หม่อมราชวงศ์ และเด็กจากตระกูลใหญ่ ๆ ก็มาเป็นศิษย์รุ่นแรก ๆ ของวิทยาลัยเทคนิคธนบุรีด้วย** อาจจะเป็นเพราะการเรียนเทคนิคสมัยนั้นมีงานทำแทบทุกคน ทั้งไปรับราชการ อยู่ในรัฐวิสาหกิจ และเข้าทำงานในบริษัทเอกชน สาขาที่ดู “เท่” กว่าเพื่อนก็เช่น สาขาไฟฟ้า แต่สาขาเครื่องกล โยธา และอุตสาหการก็เป็นที่นิยมไม่ห่างกันมาก หลักฐานเชิงประจักษ์อีกเรื่องหนึ่งมาจากเรื่องเล่าของอาจารย์รุ่นเก่าที่สอนนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคธนบุรีมาตั้งแต่รุ่น 1 **ว่าหนุ่ม *“เทคนิคธน”* สมัยนั้นคงดูดีในสายตาชุมชนรอบ ๆ วิทยาลัยไม่น้อย เพราะเป็นภาพของนักศึกษาเทคนิคแบบ *“คนหนุ่มจากในเมือง”* มาเรียนในท่ามกลางเรือกสวนไร่นาที่แทบจะเป็นชนบทในขณะนั้น** จึงไม่น่าแปลกใจที่ศิษย์เก่ารุ่นแรก ๆ ของบางมดหลายคนก็ได้กลายไปเป็น “เขยสวนส้มบางมด” ที่เป็นเอกลักษณ์ทางเศรษฐกิจของพื้นที่ในขณะนั้น

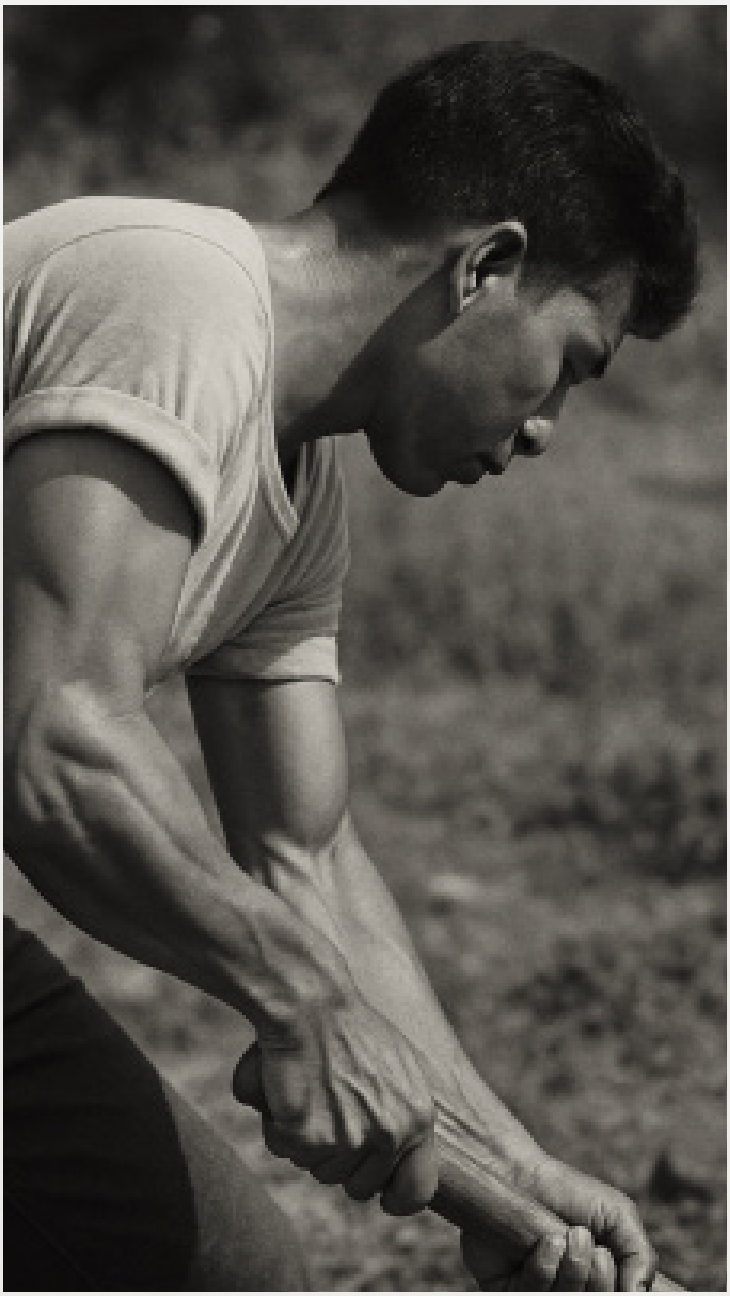

“หนุ่มเทคนิคธน”

เด็กภูธร

สมัยนั้นก็ดีไปอย่างที่มีเด็กภูธรคือเด็กต่างจังหวัดเข้ามาเรียนวิทยาลัยเทคนิคธนบุรีกันมากพอสมควร อาจจะครึ่งต่อครึ่งกับเด็กกรุงเทพฯ ข้อดีของเด็กต่างจังหวัดคือหนักเอาเบาสู้ เดินเข้ามาเรียนเป็นกิโลก็ไม่บ่น ต้องขุดดินถางหญ้าช่วยกันทำให้วิทยาลัยอยู่กันได้ดีขึ้นก็เต็มใจช่วยกัน

นักศึกษา หมายเลข 001

อาจารย์ณรงค์ รื่นภาคพจน์ เป็นศิษย์บางมดรุ่นที่ 1 ท่านเป็นคนอยุธยา เกิดเมื่อปี 2483 เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นม.8 โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร ท่านสอบเข้าเรียนได้ที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน แต่ด้วยความอยากเป็นช่าง ท่านจึงสมัครเข้าเรียนในสาขาไฟฟ้าที่วิทยาลัยเทคนิคธนบุรีแทน เลขประจำตัว 001 เมื่อเรียนจบแล้วในปี 2507 ได้เริ่มรับราชการที่วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น ซึ่งอยู่ในโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยได้แยกส่วนของวิทยาลัยเทคนิคขอนแก่นออกมาต่างหากจากส่วนที่ได้กลายเป็นมหาวิทยาลัยขอนแก่นในเวลาต่อมา

อาจารย์ได้ทุนรัฐบาลไทยไปศึกษาต่อสาขาไฟฟ้ากำลัง และฝึกปฏิบัติในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นเวลา 5 ปี ที่ประเทศเยอรมัน อันเป็นแหล่งบ่มเพาะและหล่อหลอมจิตวิญญาณความตั้งใจที่จะเป็น “ครูช่าง” ซึ่งความมุ่งมั่นนี้เองได้นำมาสู่การถ่ายทอดวิชาและความเป็นช่างร่วมกับเพื่อนอาจารย์ที่เป็นกัลยาณมิตรร่วมอุดมการณ์ครูช่าง ตลอดเวลา 32 ปีในชีวิตราชการของท่านที่วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น

ภาพจำของเพื่อนร่วมงานและลูกศิษย์เกี่ยวกับท่านคือเป็นคนรูปร่างสันทัดตัดผมสั้นเกรียน ผิวขาว กล้ามโต และใส่เซฟตี้ชูส์อยู่ตลอดเวลา จนได้รับฉายาจากลูกศิษย์รุ่นแรก ๆ ว่า “ไอ้ยุ่น” ซึ่งอาจารย์ก็ชอบและยินดีให้ลูกศิษย์กล่าวถึงในฉายาดังกล่าว ท่านเกษียณก่อนอายุจากวิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น ในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แล้วไปใช้ชีวิตในช่วงที่โรงงานอุตสาหกรรมพลังงานแถบตะวันออกกลาง เป็นเวลา 8-9 ปี หลังจากนั้น ได้กลับมาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่งในประเทศ โดยแห่งสุดท้ายอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง เมื่อล่วงเข้าสู่วัยชราท่านก็ได้ย้ายมาใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายเป็นเกษตรกร ที่จังหวัดชัยภูมิ อันเป็นพื้นที่ใช้ชีวิตในช่วงบั้นปลาย จนท่านจากไปอย่างสงบ เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2568 เมื่ออายุ 85 ปี

“ไอ้ยุ่น”

“ภาพสร้างขึ้นด้วย GenerativeAI”

สำนักงาน สมัยแรก

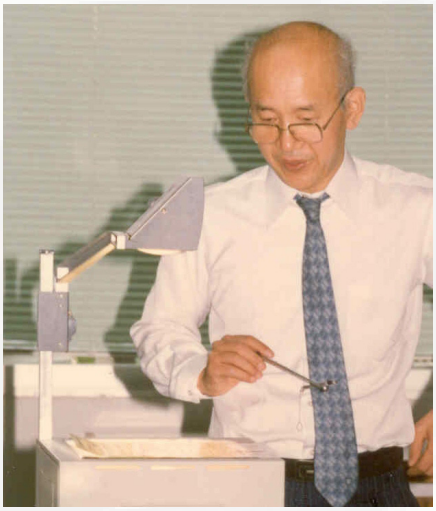
สมัยแรกของวิทยาลัยเทคนิคธนบุรีคือในช่วงปี 2503 นั้น อุปกรณ์สำนักงานจำกัดจำเขี่ยมาก แม้แต่เครื่องเขียนต่าง ๆ ส่วนใหญ่อาจารย์ก็หามากันเอง ไม่ค่อยมีให้เบิกนัก นอกจาก “ปากกาแดง” ไว้ตรวจข้อสอบ อุปกรณ์อย่างเครื่องอัดสำเนาเอกสารยุคแรก ๆ สมัยนั้นมียี่ห้อหลัก ๆ คือยี่ห้อ Roneo อันเป็นที่มาที่คนรุ่นนั้นจะเรียกเครื่องอัดสำเนาเอกสารว่าเครื่องโรเนียว กับยี่ห้อ Gestetner เครื่องอัดสำเนาใช้ผลิตเอกสารจำนวนมาก (ก่อนใช้เครื่องถ่ายเอกสารได้มากในทศวรรษ 2510) เช่น เอกสารคำบรรยาย ใบงาน แล้บชีท ข้อสอบ ประกาศ เครื่องคิดเลขแบบจักรกลไม่ใช้ไฟฟ้า มีแป้นกดไม่ใช่แป้นสัมผัส เวลากดเลขเสร็จต้องโยกคันให้คำนวน และเครื่องพิมพ์ดีด (แบบเก่าไม่ใช้ไฟฟ้าเช่นกัน) ก็มีอย่างละเครื่องทั้งวิทยาลัย เสียก็ซ่อมเอา แต่ก็ไม่ได้มีปัญหาอะไร อาจารย์ของวิทยาลัยสมัยนั้นต้องใช้เครื่องอัดสำเนาเอกสารเป็นทุกคนเพราะต้องทำข้อสอบ เครื่องใช้สำนักงานนั้นจำกัดจนกระทั่งถึงขั้นที่อาจารย์ต้องใช้ “สไลด์รูล” ในการคิดคะแนนสอบนักศึกษาก็มี ในการติดต่อสื่อสารทางไกล ใช้ได้แต่สื่อสารทางเสียง มีโทรศัพท์ทางไกลที่ข้าราชการในกรมกองต้องขออนุญาตอธิบดี ส่วนบางมดต้องขออนุญาตผู้อำนวยการหรือต่อมาขอรองอธิการบดี ในทศวรรษ 2520 มีเครื่องแฟกซ์เข้ามาทำให้ส่งอักษร ตาราง และรูปได้

RONEO

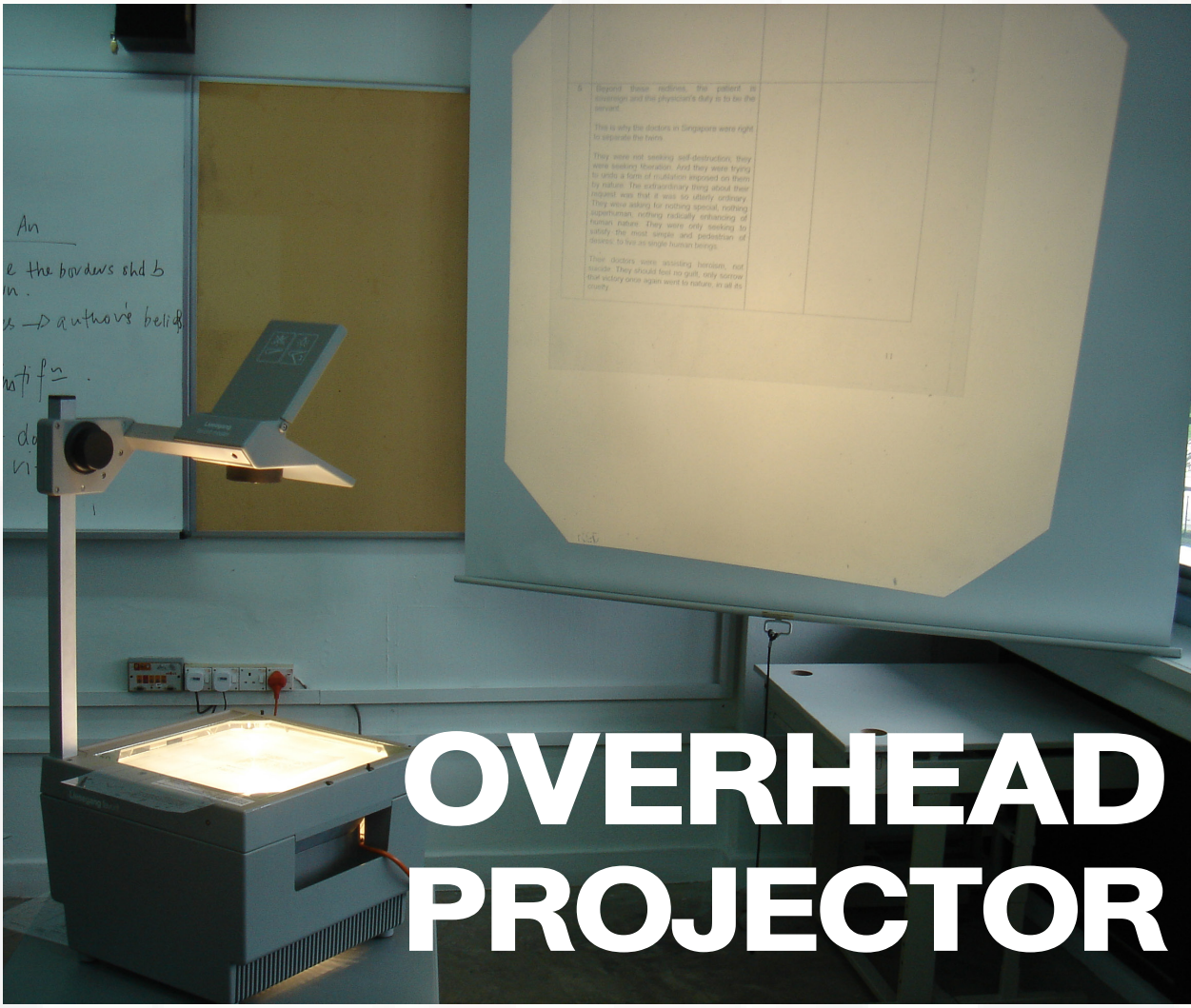

เครื่องถ่ายเอกสาร
เครื่องแรก

เรามีเครื่องถ่ายเอกสารเครื่องแรกก็ราวปี 2506 ตอนที่ UNESCO เข้ามาช่วยผ่านท่านอธิบดีสนั่น สุมิตร แห่งกรมอาชีวศึกษา มีทั้งเครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องถ่ายไมโครฟิล์ม เครื่องฉายหนัง เครื่อง Overhead Projector ถือว่าล้ำสมัยมากในขณะนั้น แล้วตอน UNESCO เข้ามาท่านอาจารย์สนั่นก็ได้ให้มาตั้ง Office ที่วิทยาลัย ใช้อาคารเดียวกันกับบุคลากรของวิทยาลัย อุปกรณ์ทันสมัยต่าง ๆ สมัยนั้น อาจารย์และเจ้าหน้าที่ของทางวิทยาลัยจึงได้ใช้ไปด้วย

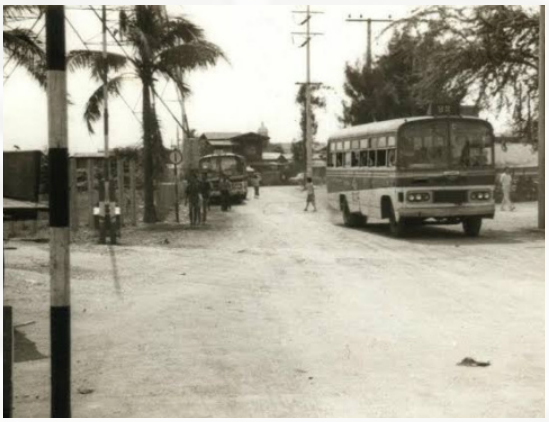

OVERHEAD
PROJECTOR

รถเมล์บริษัท **“ธน-นคร” สาย 84**
เส้นทาง
“วงเวียนใหญ่-พระประแดง”

รถเมล์สมัยแรกนั้นยังไม่มีรถเมล์ที่เป็นบริการสาธารณะที่วิ่งเข้าไปถึงบางมดเหมือนในปัจจุบัน แต่เป็นรถเมล์ของบริษัท “ธน-นคร” ที่จัดเป็นบริการให้วิทยาลัยเป็นพิเศษ วิ่งจากวงเวียนใหญ่ตรงโรงหนังเฉลิมเกียรติมาถึงวิทยาลัย ใช้เวลาราวหนึ่งชั่วโมง ส่วนรถเมล์สาธารณะนั้นมาทีหลังอีกหลายปี เรื่องเล่าสมัยนั้นก็คือนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคธนบุรีรุ่นแรก ๆ มักจะหัวร้างข้างแตกกันบ่อย ๆ เพราะนั่งรถเมล์บนถนนที่ค่อนข้างขรุขระเพราะเป็นถนนลูกรังเข้ามาทุกวัน บางวันตกหลุมตกร่องก็กระเด็นกระดอนหัวชนเพดานรถจนหัวแตก ต้องมาให้พยาบาลคือที่โรงพยาบาลพระปิ่นเกล้าฯ ทำแผลให้เป็นประจำ

ราคา 50 ส.ต.
687458

“ธน - นคร”
ภาพสร้างขึ้นด้วย AI

อาจารย์ **สาว ๆ** **กับ** ลูกศิษย์ **หนุ่ม ๆ**

อาจารย์เอมอร ศรีนิลทา อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษที่สอนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคธนบุรีมาตั้งแต่รุ่นที่ 1 เล่าให้ฟังว่า ตอนนั้นเป็นปี 2504 อาจารย์เพิ่งจบจากคณะครุศาสตร์ จุฬาฯ ซึ่งเพิ่งแยกจากการเป็นแผนกในคณะอักษรศาสตร์มาตั้งเป็นคณะในปี 2500 และอาจารย์ก็เป็นนิสิตรุ่นแรกของคณะ เมื่อจบแล้วพอดียังไม่มีอัตราครูบรรจุในโรงเรียนใดจึงได้มาอยู่กรมอาชีวศึกษา และได้เลือกมาอยู่วิทยาลัยเทคนิคธนบุรีที่มีอัตราครูสอนภาษาอังกฤษว่างอยู่พอดี

อาจารย์เล่าว่าตอนนั้นอาจารย์น่าจะอาวุโสน้อยที่สุดคนหนึ่งเพราะอาจารย์ส่วนใหญ่จะโอนย้ายมาและมีอาวุโสกว่าทั้งสิ้น และด้วยความที่เป็นอาจารย์สาว ๆ ที่มีอยู่ไม่กี่คนตอนนั้น ก็จะมีเรื่องเล่าเกี่ยวกับลูกศิษย์หนุ่ม ๆ อยู่ไม่น้อย ตั้งแต่การรับน้องอาจารย์ใหม่ ไปจนถึงการโดนลูกศิษย์จีบหรือขอเป็นน้องชาย แต่ก็ไม่ได้ทำให้หนักใจอะไรเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเคารพเชื่อฟังดี จะมีก็เพียงแต่ขี้เกียจบ้าง เพราะวิชาภาษาอังกฤษสมัยนั้นมักเป็นยาขมของนิสิตนักศึกษาอยู่แล้ว

อาจารย์ประภา ผู้อำนวยการวิทยาลัยขณะนั้นก็ไม่ได้กังวลอะไรกับอาจารย์สาว ๆ และลูกศิษย์หนุ่ม ๆ นักเพียงแต่เตือนอาจารย์สาว ๆ ว่า “วันไหนใส่กระโปรงแคบมาก็อย่าไปยืนพิงโต๊ะนักศึกษาก็พอ” ชะรอยจะกลัวว่าจะทำให้ลูกศิษย์หนุ่มใจคอไม่ดี แล้วอาจารย์ก็ได้สอนและดูแลนักศึกษารุ่นแรก ๆ นี้อย่างดี ตามที่อาจารย์ประภามักจะสั่งสอนไว้ว่าให้ปฏิบัติต่อนักศึกษาเหมือนลูกหลาน บางคนมาจากต่างจังหวัดตอนมอบตัวไม่มีผู้ปกครองมาเซ็นชื่อเป็นผู้ปกครองก็มาขออาจารย์เป็นผู้ปกครองให้ และเคยมีนักศึกษาคนหนึ่งถึงขั้นมาขอยืมเงินสามสิบบาทเพื่อไปไถ่ไม้บรรทัดสไลด์รูลจากโรงจำนำเพื่อจะเอามาใช้สอบก็มี *(อาจารย์เอมอร ศรีนิลทา, สัมภาษณ์ 28 กุมภาพันธ์ 2568)*

อาจารย์**สาว ๆ**

ภาพสร้างขึ้นด้วย AI

โลกและสังคมไทยในยุค 1960s ที่เป็นบริบทการเติบโตของ วทธ. จากปี 2503 ถึง 2514

ยุค 1960s เป็นทศวรรษหลังการฟื้นตัวหลังสงครามโลกครั้งที่สอง หลายประเทศในยุโรปและญี่ปุ่นฟื้นตัวจากสงครามอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะญี่ปุ่นที่เริ่มก้าวขึ้นเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ สหรัฐอเมริกาและยุโรปตะวันตกเองก็ประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจอย่างมาก ถือเป็นยุค Economic boom และ Baby boom ที่มีการเติบโตของชนชั้นกลางและกระแสบริโภคนิยมอย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งการที่โลกได้เข้าสู่ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์กับการส่งยานอพอลโล่ 11 ไปลงดวงจันทร์สำเร็จในปี 1969 หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในทศวรรษ 1960s อเมริกาและโซเวียตรัสเซียเป็นสองมหาอำนาจหลีกเลี่ยงการปะทะกันโดยตรงเช่นในสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่ทำสงครามผ่านตัวแทน (Proxy war) แข่งกันทางการทหาร อาวุธนิวเคลียร์ การสำรวจอวกาศ สนับสนุนทางทหารและเศรษฐกิจ พยายามเข้าครอบงำประเทศที่ได้อิสรภาพใหม่หลังประกาศเอกราชจากเจ้าอาณานิคมเก่า เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส

ในด้านสังคมและวัฒนธรรม ยุค 1960s ถือเป็นยุคแห่งการปฏิวัติทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกาและยุโรป มีการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิพลเมือง และการเรียกร้องความเท่าเทียมทางเพศ การกำเนิดวัฒนธรรมฮิปปี้ ยาเสพติด ยาคุมกำเนิด และการกำเนิดดนตรีร็อกแอนด์โรล เพลงป็อป รวมทั้งศิลปินในตำนานอย่าง The Beatles, The Who, Bob Dylan และ Andy Warhol

ยุค 1960s ยังเป็นยุคของสงครามเย็นและความตึงเครียดระหว่างสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียต มีวิกฤตการณ์การเผชิญหน้าในคิวบาที่เกือบพาโลกเข้าสู่สงครามนิวเคลียร์และสงครามโลกครั้งที่ 3 ในปี 1969 นอกจากนี้ ยังมีสงครามเวียดนามที่กินเวลายาวนานตลอดทศวรรษ

ประเทศไทยในยุค 1960s อยู่ภายใต้การปกครองของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และจอมพลถนอม กิตติขจร ซึ่งเป็นยุคของเผด็จการทหาร มีการปราบปรามผู้เห็นต่างและการควบคุมสื่ออย่างเข้มงวด ประเทศไทยเริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับแรกในปี 1961 ซึ่งเน้นทั้งการพัฒนาภาคเกษตรกรรมและโครงสร้างพื้นฐานทางอุตสาหกรรม โดยไทยเป็นพันธมิตรสำคัญกับสหรัฐอเมริกาที่เข้ามาช่วยเหลือไทยทุกด้าน ทั้งด้านการทหาร เศรษฐกิจ และการศึกษารวมทั้งการเป็นพันธมิตรในสงครามเวียดนาม โดยรัฐบาลไทยอนุญาตให้สหรัฐฯ เข้ามาตั้งฐานทัพในไทยเพื่อปฏิบัติการในเวียดนาม

ยุคนี้ยังเป็นยุคของการถือกำเนิดและเติบโตของรัฐวิสาหกิจในกำกับกระทรวงต่าง ๆ ทั้งที่ตั้งมาก่อนหน้านั้น เช่น องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ องค์การสะพานปลา องค์การคลังสินค้า องค์การทอผ้า องค์การผลิตอาหาร สำเร็จรูป องค์การแก้ว องค์การฟอกหนัง องค์การแบตเตอรี่ ในกำกับกระทรวงเกษตร และกระทรวงอุตสาหกรรม

และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 ได้แก่ การไฟฟ้านครหลวง(2501) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (2503) การประปานครหลวง (2510) ในกำกับกระทรวงมหาดไทย องค์การสุรา (2506) ธนาคารกรุงไทย(2509) ในกำกับกระทรวงการคลัง องค์การเภสัชกรรม (2509) ในกำกับกระทรวงสาธารณสุข การบินไทย (2503) ในกำกับกระทรวงคมนาคม เป็นต้น

ช่วงทศวรรษนี้ยังได้เห็นถึงความสำเร็จของการขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามแผนการศึกษาชาติ 2503 โดยมีจำนวนนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัวรวมทั้งการเติบโตของระบบอุดมศึกษาที่มีมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นถึงเท่าตัว จากเดิมที่มีเพียง 5 แห่งคือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (ชื่อในขณะนั้นของมหาวิทยาลัยมหิดลที่มาได้รับพระราชทานชื่อใหม่ในปี 2512) และมหาวิทยาลัยศิลปากร ก็เพิ่มขึ้นมาอีกถึง 4 แห่งในช่วงปี 2503-2510 ได้แก่ มหาวิทยาลัยภูมิภาค 3 แห่ง คือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่(2507) มหาวิทยาลัยขอนแก่น(2509) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2510) รวมถึงสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2509) และยังตามมาด้วยมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ตั้งในปี 2514 ในระบบตลาดวิชาที่ไม่จำกัดการรับนักศึกษา

ที่มาของ คติพจน์มหาวิทยาลัย

คติพจน์ของมจธ.ว่า *“ทนฺโต เสฏฺโฐ มนุสฺเสสุ”* หรือ *“ในหมู่มนุษย์ ผู้ที่ฝึกตนดีแล้วเป็นผู้ประเสริฐสุด”* มีที่มาจากการที่อาจารย์ประภา ประจักษ์ศุภนิติ ผู้อำนวยการวิทยาลัยคนแรก เป็นผู้ที่มักมีคำพูดหรือคติเตือนใจไว้สอนอาจารย์และเจ้าหน้าที่สมัยนั้น ด้วยความที่ท่านอาจารย์ประภาเป็นคนสุภาพ อ่อนโยน และยึดถือหลักทางศาสนาในการดำเนินชีวิตอยู่เป็นนิจ ท่านจึงมักเอาหลักศาสนามาใช้สอนใจและอบรมคนในวิทยาลัยสมัยนั้น คติพจน์หนึ่งที่ท่านให้คนพิมพ์และไปติดไว้ในห้อง 107 ที่เป็นห้องทำงานรวมของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ รวมทั้งพ่นบนผนังของห้องปฏิบัติการ 1 หรือช้อป 1 แผนกเครื่องกล (ยังมีโครงอาคารช้อป 1 ให้เห็นได้ในปัจจุบัน) คือคติพจน์ที่ว่า *“The Trained Man Wins”* หรือ *“ผู้ที่ฝึกตนดีแล้วเป็นผู้ชนะ”* และคติพจน์นี้เองที่ท่านอาจารย์ประภาได้ยึดเป็นหลักของวิทยาลัย และได้แปลเป็นภาษาบาลีด้วยความกรุณาของท่านเจ้าคุณวัดบรมนิวาสฯ ที่ช่วยหาคำบาลีที่ใกล้เคียงที่สุดให้ จนได้กลายเป็นคติพจน์ในภาษาบาลีคือ *“ทนฺโต เสฏฺโฐ มนุสฺเสสุ”* ที่ใช้เป็นคติพจน์ของ มจธ. และอยู่ในตรา มจธ.มาจนถึงปัจจุบัน

ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร อดีตอธิการบดี มจธ. ช่วงปี 2541-2549 ท่านเป็นนักเรียนทุนรัฐบาลสหราชอาณาจักร เรียนจบทางวิศวกรรมไฟฟ้าจาก University of Glasgow และกลับมาร่วมงานกับบางมดในปี 2516 ซึ่งขณะนั้นได้รวมกับวิทยาลัยเทคนิคพระนครเหนือ วิทยาลัยโทรคมนาคมนนทบุรี วิทยาลัยช่างก่อสร้างบางพลัด และวิทยาลัยเกษตรกรรมเจ้าคุณทหารลาดกระบังเป็นสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าแล้ว เล่าให้ฟังว่าคำขวัญจากท่านอาจารย์ประภาวันหนึ่งมีอาจารย์รุ่นใหม่แปลและถามอาจารย์กฤษณพงศ์ด้วยความสงสัยว่า *“คนรถไฟชนะ (The Train(ed) Man Wins”)* ทำไมจึงมาเป็นคำขวัญ มจธ.ได้

“ทนฺโต เสฏฺโฐ มนุสฺเสสุ”

สี ของ มหาวิทยาลัย

เรื่องสีประจำมหาวิทยาลัยที่มีรากมาจากสมัยเป็นวิทยาลัยเทคนิคธนบุรีนั้น มีคำอธิบายที่เรียบง่ายมาก ก็คือสีส้มหรือสีแสดนั้น มาจากสีดอกไม้ประจำถิ่นบางมดสมัยนั้นคือดอก “ธรรมรักษา” ซึ่งเป็นพืชตระกูลเดียวกับพุทธรักษาแต่ต้นเล็กกว่า ดอกสีส้ม ส่วนสีเหลืองในตราวิทยาลัยมาจากสีเหลืองในตราเสมาธรรมจักรของกระทรวงศึกษาธิการที่เป็นต้นสังกัดตอนนั้น นอกจากนี้สีส้มหรือสีแสดนั้นก็ยังเป็นสีประจำวันพฤหัสบดีอันเป็นวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวอีกด้วย

วันพระราชสมภพ

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

วันพฤหัสบดีที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2347

ใครปั้น
พระบรมรูปรัชกาลที่ 4
หน้ามหาวิทยาลัย

พระบรมรูปรัชกาลที่ 4 หน้ามหาวิทยาลัยที่ปั้นขึ้นในปี 2525 นั้น ปกติต้องใช้ปฏิมากรหรือช่างปั้นของกรมศิลปากร แต่ตอนนั้นคุณสุจิตราฯ พยาบาลที่ดูแลนักศึกษาบางมด สามีท่านเป็นผู้กำกับตำรวจที่อ่างทอง ได้แนะนำให้รู้จักช่างปั้นของวัดศีลขันธ์ (วัดศีลขันธาราม อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง) ซึ่งเป็นช่างปั้นจากสุพรรณบุรี ชื่อ พิเชษฐ์ กาญจนสุพร เป็นผู้ที่ปั้นพระบรมรูปพระมหากษัตริย์รัชกาลต่าง ๆ ได้สวยงาม กลุ่มศิษย์เก่าที่ริเริ่มและสนับสนุนการสร้างพระบรมรูปขึ้น เมื่อไปชมฝีมือช่างที่วัดก็เห็นดีด้วย อีกทั้งแบบที่สร้างก็เป็นแบบประทับนั่งซึ่งเป็นแบบที่กรรมการวิทยาเขตของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ สมัยนั้น (ที่ยังรวมกันเป็นสถาบันเดียวที่มีสามวิทยาเขตคือ ธนบุรี พระนครเหนือและลาดกระบัง) เห็นชอบ ต่างจากแบบของที่วัดราชประดิษฐ์ อันเป็นวัดประจำรัชกาลที่จะเป็นแบบประทับยืน ในที่สุดจึงได้จ้างช่างสุพรรณท่านนี้แกะแบบปั้นพระบรมรูปรัชกาลที่ 4 ที่ประดิษฐานอยู่หน้ามหาวิทยาลัยมาจนถึงปัจจุบัน และพระบรมรูปในลักษณะเดียวกันด้วยฝีมือช่างปั้นคนเดียวกันก็จะพบและสักการะได้ที่วัดศีลขันธาราม จังหวัดอ่างทองในปัจจุบัน

KATO

ความหมายและคุณค่าของ **พระราชลัญจกร** อันเป็นตราประจำสถาบัน

ตราประจำสถาบันซึ่งนำมาจากตราพระราชลัญจกรหรือตราประจำพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น มีความหมายและความสำคัญที่ลึกซึ้งขึ้นกว่าในรัชกาลก่อนพระองค์ เพราะจากเดิมในยุครัตนโกสินทร์นั้น ตราประจำพระองค์ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 3 ก็มักจะมีลักษณะที่เรียบง่ายที่มีความหมายแทนองค์พระมหากษัตริย์เท่านั้น เช่น ตราประจำพระองค์รัชกาลที่ 1 คือพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ก็เป็นรูปอุณาโลมหรือ “อุ” ซึ่งตัวอักขระนี้มักใช้เป็นตัวอักขระประดับที่ธงนำทัพ สมัยที่ยังทรงเป็นเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก จึงได้นำอักขระนี้มาเป็นตราประจำพระองค์ หรือตราประจำพระองค์รัชกาลที่ 2 คือพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเป็นรูปครุฑยุดนาค ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่มาจากพระนามเดิมว่า “ฉิม” ซึ่งตามความเชื่อในวรรณคดีไทยเกี่ยวข้องกับครุฑซึ่งเป็นเทพองค์หนึ่งที่ประทับอยู่ในวิมานฉิมพลี จึงทรงให้ใช้รูปครุฑยุดนาคเป็นตราประจำพระองค์ ส่วนในรัชกาลที่ 3 คือพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวมีตราประจำพระองค์เป็นรูปปราสาท เป็นสัญลักษณ์ที่มาจากชื่อเดิมของพระองค์เช่นกันที่ชื่อ “ทับ” คือหมายถึงบ้านหรือที่อยู่ จึงทรงโปรดให้ใช้รูปประสาท อันหมายถึงที่อยู่ของพระองค์ เป็นตราประจำพระองค์

แต่เมื่อมาถึงสมัยล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 4 คือพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงให้ออกแบบตราพระราชลัญจกรที่มีความหมายลึกซึ้งขึ้นมาก มีทั้งรูปพระมหาพิชัยมงกุฎอันเป็นสัญลักษณ์จากชื่อเดิมของพระองค์คือเจ้าฟ้ามงกุฎ อันเป็นเครื่องอิสริยยศของพระมหากษัตริย์ และยังประกอบด้วยเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ มีเศวตฉัตรอยู่ขนาบข้างทั้งสองข้าง มีพานทองวางพระแว่นสุริยกานต์หรือเพชรข้างหนึ่ง สมุดตำราอีกข้างหนึ่ง รูปพระแว่นสุริยกานต์หรือเพชรมาจากฉายาเมื่อทรงผนวชว่า “วชิรญาณ” ส่วนสมุดตำรามาจากเหตุที่ได้ทรงสนพระทัยศึกษาทั้งทางอักษรศาสตร์และดาราศาสตร์เป็นพิเศษ นับเป็นตราประจำพระองค์ที่มีความสวยงาม และมีความหมายลึกซึ้งทั้งที่เกี่ยวกับตัวพระองค์เอง และที่เป็นความหมายที่ตอกย้ำถึงฐานะและความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ **และตราประจำพระองค์ของรัชกาลที่ 4 นี้ ก็ได้กลายเป็นต้นแบบของการออกแบบตราประจำพระองค์ในเวลาต่อมา นั่นคือการมีพระมหาพิชัยมงกุฎและการมีเศวตฉัตรประกอบอยู่ในตราพระราชลัญจกรหรือตราประจำพระองค์พระมหากษัตริย์ในแทบทุกรัชกาลต่อมา**

ตราประจำสถาบัน

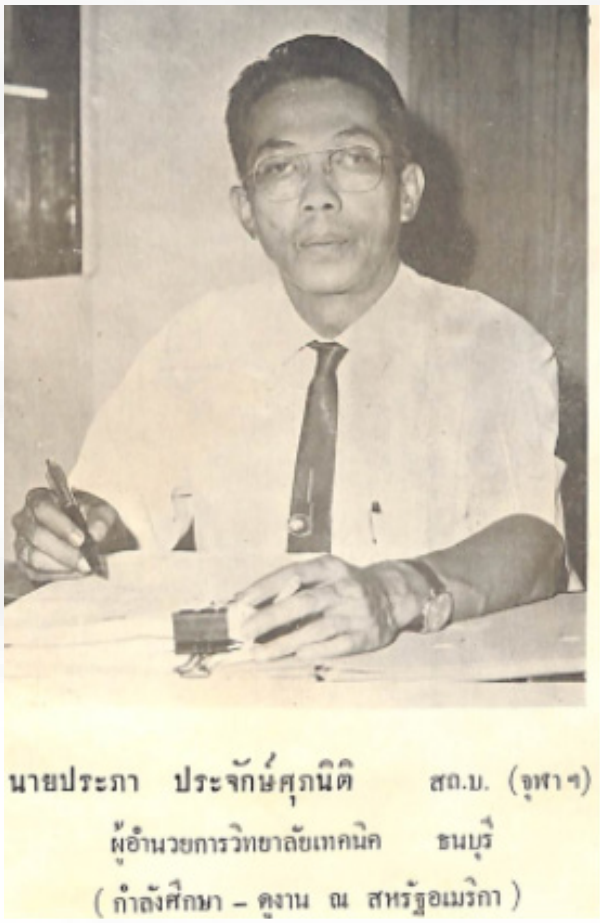

อาจารย์ประภา

ผู้สร้างทั้งมาตรฐาน และ วัฒนธรรมการทำงาน

ท่านอาจารย์ประภานั้น อาจารย์รุ่นเก่าเล่าให้ฟังว่าท่านเป็นคนสุภาพเรียบร้อย ให้เกียรติ และอ่อนน้อมมาก ในขณะเดียวกัน ท่านก็เป็นเจ้านายที่ละเอียด ประณีต และใส่ใจกับลูกน้องไม่ว่าจะเป็นอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่เหมือนลูกหลาน แล้วก็เป็นคนที่ภาษาดีมาก ท่านจะสอนงานด้วยวิธี *“สอนแบบไม่สอน”* แต่ใช้ให้ไปทำอะไรหลายๆ อย่างที่เป็นการพัฒนาตัวเราเอง หรือไม่ก็เอาคติดีๆ มาสอนลูกน้อง เช่น ทำป้ายติดไว้ในห้องทำงานรวมว่า *“Efficiency is the ability to work plus the desire to do it better.”* เป็นต้น นอกจากนี้แล้ว ท่านก็ยังปกป้องลูกน้องเวลาที่ต้องทำอะไร *“นอกกรอบ”* บ้าง ในสมัยที่เรายังอยู่กับข้อจำกัดของระเบียบราชการมากมาย ความเป็นอาจารย์ประภานี้ไม่มากก็น้อยน่าจะมีส่วนช่วยสร้างวัฒนธรรมของ มจธ. ที่เคารพให้เกียรติกัน เป็นมหาวิทยาลัยที่ไม่ค่อยมีเรื่องขัดแย้งอะไรกันนัก แต่ในขณะเดียวกันก็ละเอียดและประณีตต่อหน้าที่หรือภารกิจที่ต้องกระทำ รวมถึงการกล้าริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

นายประภา ประจักษ์ศุภนิติ สถ.บ. (จุฬาฯ)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค ธนบุรี
(กำลังศึกษา – ดูงาน ณ สหรัฐอเมริกา)

“สอนแบบไม่สอน”

วาทะ
อาจารย์ประภา ประจักษ์ศุภนิติ
ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคนิคธนบุรี ปี 2503-2512

"พ.ศ. 2505 วิทยาลัยเทคนิคธนบุรี มีอายุ 3 ขวบ ถนนประชาอุทิศเป็นเพียงคันดิน กว้างประมาณ 6 เมตร ริมทั้ง 2 ข้างเป็นบ่อหลาลึกไม่เกิน 2 เมตร กว้างประมาณ 2 เมตร (บ่อหลา เป็นศัพท์ที่ชาวราษฎร์บูรณะเขาใช้กัน ผู้เขียนมารู้ความหมายก็ตอนมาอยู่ที่วิทยาลัยเทคนิคธนบุรี จากลักษณะที่เห็นจะเรียกว่าคูก็คงไม่ผิด แต่เขาว่าในการจองถนนในที่ที่เป็นร่องสวนหรือท้องนา ถ้างบประมาณจำกัดเขาก็จะขุดเอาดินในที่นั้นแหละมาพูนเป็นถนนไม่ซื้อดินมาจากที่อื่น ค่าแรงขุดคิดกันเป็นหลา ก็เลยเรียกว่าบ่อหลา) ผิวจราจรของถนนประชาอุทิศจึงเป็นดินเหนียว ถ้าแห้งก็แตกระแหง ถูกยวดยานที่บุกฝ่าแล่นทับซ้ำ ๆ เข้า ก็จะเป็นฝุ่นหรือหลุมแอ่ง พอถูกฝนเข้าก็จะกลายเป็นเลนหนา ๆ บาง ๆ ลื่นแค่ไหนอย่าว่าแต่รถเลย คนเดินก็เถอะ ตกบ่อหลากันไม่รู้เท่าไหร่ต่อเท่าไหร่ นักศึกษาบางคนเข้าห้องเรียนมอมแมมทั้งตัว"

การขุดดินท้องนาหรือข้างทางขึ้นมาถมเป็นถนนยกให้สูงกว่าสองข้างทาง เป็นเทคนิคการทำถนนใหม่ทั่วประเทศไทย เราจึงเห็นทางหลวงถนนหลักในต่างจังหวัดมีคูน้ำสองข้าง จนเมื่อประมาณสามสิบปีที่เราเปลี่ยนเทคนิค การทำถนนโดยเกรดเอาเลนหรือดินเดิมออกถมและบดซ้ำ เป็นชั้นๆ เป็นฐานราก และสูงกว่าสองข้างทาง

"ความลำบากยากเข็ญในการสัญจรเข้าออกจากวิทยาลัยฯ บีบคั้นให้นักศึกษาสุดจะทนทาน จึงรวมตัวกันไปขอบารมีของผู้บริหารประเทศเป็นที่พึ่ง เพราะจะอุทธรณ์ต่อฝ่ายปกครองระดับกรม-กระทรวงที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณูปโภคกี่ครั้งกี่หนก็ไร้ผล ในปีนั้นท่านจอมพลสฤษดิ์เป็นนายกรัฐมนตรี นายจรูญ เสนารัตน์ แห่งแผนกวิชาช่างก่อสร้างของวิทยาลัยเทคนิคธนบุรี เป็นประธานนักศึกษา นายจรูญฯ นำคณะนักศึกษาทั้งวิทยาลัยฯ ไปขอความช่วยเหลือจากท่านจอมพล ณ ทำเนียบรัฐบาล หลังจากที่ท่านจอมพลได้ซักไซ้นายจรูญฯ จนเข้าใจความทุกข์ร้อนดีแล้ว ท่านก็ได้สั่งการให้กรมโยธาธิการรับไปปัดเป่าแก้ไข คืนนั้นทั้งโทรทัศน์และวิทยุออกอากาศกันแซ่ในภาคข่าวประจำวัน ตอนท้ายของข่าว ผู้รายงานกล่าวด้วยว่าท่านจอมพลได้ปรารภว่าใครเป็นอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนนี้" **แต่สุดท้ายท่านเล่าว่าก็ไม่ได้มีการตำหนิหรือเกิดผลกระทบใด ๆ กับตัวท่านหรือวิทยาลัยเลย**

(จาก "ลิขิตชีวิต" โดยประภา ประจักษ์ศุภนิติ ใน 30 ปี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี 2503-2533)

"ภาพสร้างขึ้นด้วย GenerativeAI"

อาจารย์ ประภา ประจักษ์ศุภนิติ

รูปปั้น
อาจารย์ประภา

รูปปั้นอาจารย์ประภา ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคธนบุรีท่านแรกที่ตั้งอยู่หน้าคณะวิศวกรรมศาสตร์นั้น เป็นรูปปั้นที่มีความพิเศษอยู่หลายประการ โดยเฉพาะวัสดุที่ใช้แร่นิลสีดำ ซึ่งปกติมักใช้กับการปั้นพระพุทธรูปหรือรูปพระอริยสงฆ์นั้น ได้นำมาใช้กับการปั้นรูปสามัญชนเป็นครั้งแรก อีกทั้งวัสดุประสานในการหล่อก็ใช้วัสดุคุณภาพสูงคือเป็นวัสดุประสานแบบเดียวกับที่ใช้ในการต่อเรือเดินสมุทร ช่างปั้นก็จัดหามาพิเศษจากสระบุรี โดยกลุ่มศิษย์เก่าที่จัดสร้างเพื่อแสดงกตัญญูกตเวทีต่อท่านอาจารย์ประภา ตามประวัติทราบว่าช่างปั้นท่านนี้เป็นช่างเก่าแก่ที่ทำงานในโรงหล่อพระ ทั้งวัสดุและการปั้นจึงออกมาสวยงาม รูปปั้นนี้จึงเป็นสิ่งพิเศษที่มีความเป็นมาที่พิเศษสำหรับชาว มจธ.ทุกคน

รูปปั้นแร่นิลดำ อาจารย์ ประภา

ร้านป้าสม

ป้าสม หรือ ป้าสมบุญ เป็นชื่อร้านขายข้าวร้านหนึ่งในโรงอาหารริมน้ำหลังเดิมที่เปิดขายมายาวนานตั้งแต่สมัยเป็นวิทยาลัยเทคนิคธนบุรี ร้านป้าสมมีข้าวราดแกงวางขาย 10 กว่าเมนู วางขายตั้งแต่หกโมงครึ่ง พอช่วงเที่ยงใกล้บ่ายอาหารจวนหมดแล้ว ก็ปรับเป็นเมนูสมใจนึก ซึ่งเป็นเมนูตามคำขอ นักศึกษามักมาออดอ้อนให้ป้าสมทำเมนูโปรด จนกลายเป็นเมนูตาม *“อ้อน”* เพราะในสมัยนั้นยังไม่มีคำว่าร้านอาหารตาม *“สั่ง”*

เมนูข้าวแกงสุดฮิตของร้านป้าสมที่ต้องมีทุกวันขาดไม่ได้ในสมัยนั้นคือ *“พะแนงหมู”* และ *“พะโล้หมู”* ซึ่งเป็นเมนูพื้น ๆ แต่ถูกใจนักศึกษา ในบรรดาลูกค้าประจำของร้าน หนึ่งในนั้นคืออาจารย์เอก ไชยสวัสดิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า ภาควิชาระบบควบคุมและเครื่องมือวัด คณะวิศวกรรมศาสตร์ และอดีตคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ (ปัจจุบันท่านคือรองศาสตราจารย์ ดร.เอก ไชยสวัสดิ์ ผู้อำนวยการศูนย์สอบเทียบเครื่องมือวัดอุตสาหกรรม) เล่าว่าร้านป้าสมไม่ใช่เพียงร้านข้าวธรรมดา แต่เป็นจุดเริ่มต้นแรก ๆ ของความทรงจำของชาวบางมดที่เต็มไปด้วยความอบอุ่นของบรรยากาศ และรสชาติแสนอร่อยของอาหารทุกจาน

ป้าสมบุญ

“ภาพสร้างขึ้นด้วย GenerativeAI”

กำเนิด
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
ในบริบทการเรียกร้องโอกาส การเรียนต่ออุดมศึกษา

ในช่วงวิทยาลัยเทคนิคทั้งสามแห่ง คือวิทยาลัยเทคนิคธนบุรี วิทยาลัยเทคนิคพระนครเหนือ และวิทยาลัยโทรคมนาคม รวมตัวกันขึ้นเป็นสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าในปี 2514 นั้น ยังเป็นช่วงที่การสอบเข้ามหาวิทยาลัยมีการแข่งขันสูงมาก ในยุคนั้น การสอบ Entrance เข้ามหาวิทยาลัยถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในชีวิตของนักเรียน เพราะมหาวิทยาลัยของรัฐมีจำนวนจำกัด ทำให้การแข่งขันเพื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเหล่านี้เข้มข้นมาก นักเรียนจำนวนมากต้องเตรียมตัวอ่านหนังสืออย่างหนัก และหลายคนต้องเสียเวลาและเงินทองไปกับการเรียนพิเศษเพื่อเพิ่มโอกาสในการสอบ บรรยากาศในสังคมขณะนั้นก็เต็มไปด้วยความคาดหวังจากครอบครัวที่ต้องการให้บุตรหลานเข้ามหาวิทยาลัยที่ดีได้ เด็กที่จบมัธยมปลายยุคนั้นจึงรู้สึกกดดันและเครียด กว่าสมัยนี้มาก โดยเฉพาะเมื่อผลสอบออกมาและพบว่าตนเองไม่ผ่านการสอบ Entrance เด็กจำนวนมากรู้สึกผิดหวังและสูญเสียความมั่นใจ บางคนอาจต้องหางานทำหรือเรียนต่อในสาขาที่ไม่ตรงกับความฝันของตนเอง ในขณะที่บางคนอาจต้องรอสอบใหม่ในปีถัดไป

ต่อมาเมื่อมีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหงในปี 2514 จึงถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญทางการศึกษาไทยอีกจุดหนึ่ง เพราะเป็นมหาวิทยาลัยในระบบตลาดวิชาที่รับนักศึกษาไม่จำกัดจำนวน ทำให้เด็กๆ ที่พลาดหวังจากการสอบ Entrance มีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยไม่ต้องกังวลกับการแข่งขันที่รุนแรงเหมือนก่อนหน้านั้น ซึ่งในปี 2514 อันเป็นปีแรกของการรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ก็มีนักเรียนหรือผู้ที่พลาดหวังจากการสอบเอนทรานซ์ในปีก่อนหน้านั้นมารอสมัครเข้าเรียนถึง 50,000 คน

สจ.ธ.
ปี 2514

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
นิทรรศการเทคโนโลยี ครั้งที่ ๑
๒๕ ม.ค. - ๕ ก.พ. ๑๔

โรงเรียน
เทคนิคพระนครเหนือ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เลขที่ ๑๒๕/๒๕๑๓
นางสาวอัญชลี ศาวศุภโรจน์
เป็นนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี
ภาควิชา วิศวกรรมอิเล็คโทรนิคส์
เลขประจำตัว ๐๒๒๕๑
ลงทะเบียนเมื่อวันที่ -9 ต.ค. 2513
ลายมือชื่อนักศึกษา
รองอธิการบดี
1. ถ้าบัตรหาย ต้องแจ้งผลการทะเบียน ขอรับบัตรใหม่ ภายใน 15 วัน
2. การขอรับหนังประกันของเสียหาย ต้องนำบัตรนี้มาด้วยทุกครั้ง

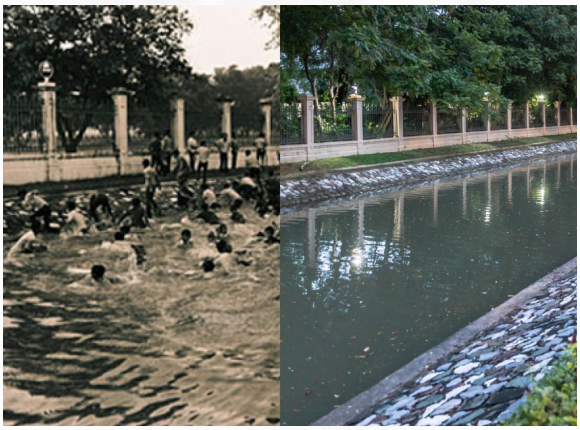
วันมหาวิปโยค
14 ตุลาคม 2516

เหตุการณ์ **“วันมหาวิปโยค”** หรือเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในประวัติศาสตร์การเมืองไทย โดยมีจุดเริ่มต้นมาตั้งแต่การรัฐประหาร 17 พฤศจิกายน 2514 โดยคณะทหารนำโดย จอมพลถนอม กิตติขจร ทำการรัฐประหารยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลของตนเอง และจัดตั้งรัฐบาลทหารขึ้นใหม่ โดยจอมพลถนอม กิตติขจร ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง กับรูปแบบการปกครองแบบเผด็จการทหารที่ต่อมาก็มีข่าวการทุจริตประพฤติมิชอบในวงรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง และเหตุการณ์ที่เป็นจุดปะทุคือการที่เฮลิคอปเตอร์ของกองทัพบกตกที่จังหวัดนครปฐมในเดือนเมษายน 2516 และในซากเครื่องพบซากสัตว์จำนวนมากที่ถูกล่าโดยกลุ่มนายทหารและผู้มีอิทธิพล รัฐบาลบอกประชาชนในตอนนั้นว่าเฮลิคอปเตอร์ไปราชการลับที่ทุ่งใหญ่นเรศวร นำมาสู่ความไม่พอใจของประชาชนรวมถึงนิสิตนักศึกษา มีการเปิดโปงบันทึกลับทุ่งใหญ่นเรศวรที่นำมาสู่การคัดชื่อนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงออกจากมหาวิทยาลัย เป็นกลุ่มนักศึกษาที่ทำหนังสือ “มหาลัยที่ไม่มีคำตอบ” ในหนังสือได้มีข้อความในเชิงวิจารณ์บุคคลสำคัญของรัฐบาลในขณะนั้นว่า “ด้วยสถานการณ์ในทุ่งใหญ่ยังไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ จึงเสนอต่ออายุการทำงานของกระทิงจ่าฝูงเป็นเวลาอีก 1 ปีกระทิง จากสภารักษาความปลอดภัยแห่งชาติกระทิง” ข้อความข้างต้นมีเจตนาเสียดสีจอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีและผู้บัญชาการทหารสูงสุดที่เกษียณอายุราชการเมื่อต้นปี 2516 แต่สภากลาโหมมีมติให้ต่ออายุราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดไปอีก 1 ปี โดยอ้างว่าสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศยังไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ

การจับกุมผู้นำนักศึกษา 13 คนที่แจกใบปลิวเรียกร้องรัฐธรรมนูญในช่วงต้นเดือนตุลาคม 2516 กลายเป็นชนวนนำมาสู่การเดินขบวนครั้งใหญ่เรียกร้องให้รัฐบาลจัดทำรัฐธรรมนูญใหม่และคืนอำนาจให้ประชาชน และจบลงด้วยการที่รัฐบาลใช้กำลังปราบปรามผู้เดินขบวนอย่างรุนแรงในวันที่ 14 ตุลาคม 2516 มีการใช้กำลังทหารและอาวุธสงครามเข้าปราบปรามผู้ชุมนุมที่บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ถนนราชดำเนิน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และบริเวณโดยรอบ มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก ส่งผลให้จอมพลถนอม กิตติขจร ต้องลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เดินทางออกนอกประเทศ และมีการจัดตั้งรัฐบาลพลเรือนขึ้นใหม่ มีนายกรัฐมนตรีพระราชทานคือ ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์

เหตุการณ์นี้ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียกร้องประชาธิปไตยในประเทศไทย และเป็นแรงบันดาลใจให้ประชาชนต่อสู้เพื่อสิทธิเสรีภาพและประชาธิปไตยในเวลาต่อมา และในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 นี้ มีนักศึกษาจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าทั้งสามวิทยาเขตในขณะนั้นคือวิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตธนบุรีและวิทยาเขตพระนครเหนือ ได้เข้าไปมีบทบาทสำคัญในการเคลื่อนไหวครั้งนั้นเช่นกัน ตั้งแต่การร่วมชุมนุมและเคลื่อนไหวเรียกร้องประชาธิปไตยไปจนถึงการเผชิญหน้ากับรัฐบาล การปะทะกับทหารและตำรวจ การเผชิญกับความรุนแรงและการปราบปรามจากรัฐบาลร่วมกับเพื่อนนักศึกษาจากสถาบันอื่น ๆ ที่จบลงด้วยการมีผู้เสียชีวิต 77 คน บาดเจ็บ 857 คน โดยหนึ่งในผู้เสียชีวิตเป็นนักศึกษาของวิทยาเขตธนบุรี 1 คน คือคุณสมพงษ์ พลอยเรืองรัศมี นักศึกษาภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ มีการสร้างศาลาที่ระลึกถึงคุณสมพงษ์เรียก ศาลาวีรชน ตั้งอยู่ทางด้านเหนือของสระน้ำ จนถึงปี พ.ศ. 2568 ศาลานี้มีอายุเกือบห้าสิบปี

งานกิจการนักศึกษา ในช่วง ปี 2516

อาจารย์กฤษณพงศ์ กีรติกร เล่าให้ฟังว่าเมื่ออาจารย์กลับมาร่วมงานกับบางมดในปี 2516 ปี 2517 ก็ได้รับมอบหมายจากท่านอาจารย์ไพบูลย์ หังสพฤกษ์ รองอธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าที่ดูแลวิทยาเขตธนบุรีในขณะนั้น ให้ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาสโมสรนักศึกษา (เทียบเท่ารองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาในปัจจุบัน) อาจารย์ไพบูลย์อาจเห็นว่าอาจารย์ กฤษณพงศ์ในตอนนั้นอายุเพียง 26 ปี อายุห่างจากนักศึกษาเพียง 3-4 ปี น่าจะทำงานกับนักศึกษาได้ดี อาจารย์กฤษณพงศ์เรียนหนังสือในสังคมตะวันตกยุคสังคมฮิปปี้ เห็นความเหี้ยมโหดของสงครามเวียดนาม สงครามกลางเมืองแยกประเทศในบังคลาเทศ ไนจีเรีย ได้รับรู้ข่าวที่ไม่มีรายงานในสื่อไทยในโทรทัศน์ไทย เห็นกระบวนการนักศึกษาในยุโรปและอเมริกาที่ท้าทายอำนาจรัฐบาล นักศึกษาหมดความเชื่อถือในการใช้อำนาจรัฐที่ไม่เป็นธรรม ทหารอเมริกันทำสงครามและทารุณกรรมกับชาวเวียดนามที่ต่อสู้เพื่ออิสรภาพ ใช้อาวุธเคมี ชาวเวียดนามบาดเจ็บตายพิการนับแสนคน รัฐบาลส่งหนุ่มชาวอเมริกันนับแสนคนไปทำสงคราม บาดเจ็บล้มตายพิการนับหมื่นคน

จากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 นักศึกษานับแสนคนขับไล่ผู้นำทหารออกไปได้ โดยการสนับสนุนของประชาชน รวมทั้งแรงหนุนเชิงอุดมการณ์จากพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยและแนวร่วม ต่อสู้กลุ่มทุนนิยมและกลุ่มทหาร ผู้นำนักศึกษาอยากสร้างสังคมใหม่ที่มีความเสมอภาคทัดเทียม ปราศจากการกดขี่ชาวนา กรรมกรผู้ใช้แรงงาน แม้จะต้องมีการเสียเลือดเนื้อมากเท่าใดก็ตาม ผู้นำจำนวนหนึ่งต้องการหมุนนาฬิกากลับไป Set zero เหมือนสิ่งที่เขมรแดงทำอีก 6-7 ปีต่อมา มีความเจ็บแค้นการใช้อำนาจรัฐ สังคมขณะนั้นเป็นขั้ว (Polarized) ทางอุดมการณ์อย่างสูง จนเกิดวลี *“เลือดต้องล้างด้วยเลือด” “นายทุน ขุนศึก ศักดินา สุนัขรับใช้นายทุน” “ต้องเปลี่ยนแบบพลิกแผ่นดิน”* ผู้นำนักศึกษายุคนั้นเข้าพบนายกรัฐมนตรี เดินเข้าทำเนียบรัฐบาล เข้ากระทรวงได้ ในชุด *“5 ย”* คือ นุ่งกางเกงยีน ผมยาวยุ่ง สะพายย่าม เสื้อผ้ายับยู่ยี่ ใส่รองเท้า (แตะ) ยาง เป็นยุคที่ยกประโยคจากเพลงเพื่อประชาชนว่า เมื่อท้องฟ้าสีทองผ่องอำไพ ประชาชนจะเป็นใหญ่ในแผ่นดิน

การทำงานกับ **กลุ่มผู้นำนักศึกษา** ในฐานะ **“พี่”** คนหนึ่ง

งานของอาจารย์กฤษณพงศ์ในช่วงที่กระบวนการนักศึกษากำลังร้อนระอุช่วงนั้น จึงมีทั้งการเข้าไปพูดคุยและทำงานกับกลุ่มผู้นำนักศึกษาในฐานะ *“พี่”* คนหนึ่ง ให้ความเห็น เปิดโลกทัศน์การเปลี่ยนแปลงในโลก การปฏิเสธการใช้ความรุนแรงเพื่อการเปลี่ยนแปลง เพราะตัวอย่างทั่วโลกแสดงว่าคนเจ็บคนตายคือประชาชน รวมถึงการไปร่วมฟังการอภิปรายวิพากษ์รัฐบาลเผด็จการทหารในขณะนั้นในช่วงเย็น ๆ ที่ท้องสนามหลวงและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พร้อมกับอาจารย์ปรุงจันทร์ วงศ์วิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษาสภานักศึกษา ช่วงนั้นทุกเช้าอาจารย์กฤษณพงศ์ไปรายงานให้ผู้บริหารวิทยาเขตธนบุรีที่สำคัญตอนนั้นสองท่านคืออาจารย์ไพบูลย์ หังสพฤกษ์ และอาจารย์หริส สูตะบุตร ว่า “อุณหภูมิ” ของนักศึกษาเป็นอย่างไรบ้าง อาจารย์ยังเล่าให้ฟังด้วยว่าในช่วงปี 2517-2519 ในการไปฟังอภิปราย ต้องระวังตัวรักษาชีวิต นั่งห่างเวทีเพราะมีการปาระเบิดจากฝ่ายต่อต้านนิสิตนักศึกษาไปที่เวทีเป็นประจำ

เข้าสู่ ประชาคมอุดมศึกษา ในยุคเรียกร้องความเท่าเทียม

"ในช่วงประมาณปี 2507 ถึง 2513 ได้มีการตั้งคำถามขึ้นทั้งในแวดวงวิชาการและจากสังคม ถึงบทบาทของมหาวิทยาลัยในการที่จะต้องนำสังคม **ซึ่งการจะนำได้นั้น ผู้คนในมหาวิทยาลัยต้องมีอิสระ สามารถคิดงานที่สร้างสรรค์ได้ แต่ระบบราชการมีระเบียบที่ครอบคลุมไปแทบทุกเรื่องทั้งการเงิน บุคคล ซึ่งยากที่จะคิดงานสร้างสรรค์สร้างนวัตกรรมได้ และไม่สามารถจะเป็นองค์กรที่นำสังคมได้ คงได้แต่ตามรับใช้ภาครัฐอย่างเดียว** คำถามลักษณะนี้ ได้นำมาสู่กระบวนการจัดสัมมนาของชาวมหาวิทยาลัยหลายครั้ง ตั้งแต่ครั้งแรกที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนมาถึงครั้งสุดท้ายที่สถานตากอากาศสวางคนิวาส จนได้ข้อสรุปเกี่ยวกับรูปแบบมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล ที่ยังคงเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ และยังได้การสนับสนุนทางการเงินจากรัฐบาล แต่มีรูปแบบและโครงสร้างของระบบบริหารที่เหมาะสมกับลักษณะงานของมหาวิทยาลัยอย่างแท้จริง จนในที่สุดจึงเป็นที่มาของการก่อตั้งทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐในปี 2515 มีฐานะเทียบเท่ากระทรวง เพื่อดูแลการบริหารงานมหาวิทยาลัย โดยระบบที่มีความเป็นอิสระเฉพาะตัวนับเป็นจุดเปลี่ยนที่น่าสนใจอีกจุดหนึ่ง ด้วยเพราะเจตนารมณ์ในการก่อตั้งนั้น เป็นการพบกันครึ่งทางระหว่างกลุ่มนักวิชาการตัวแทนมหาวิทยาลัยที่ต้องการความเป็นอิสระกับรัฐบาลที่ยังคงต้องการรักษาอำนาจในการกำกับดูแลมหาวิทยาลัยไว้ระดับหนึ่ง และจากจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญครั้งนี้เอง ในเวลาต่อมาไม่นาน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าทั้งสามวิทยาเขตก็ได้ย้ายสังกัดจากกระทรวงศึกษาธิการมาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐในปี 2518 นับเป็นการก้าวเข้าสู่ครอบครัวอุดมศึกษาด้วยกันโดยสมบูรณ์" *(จากหนังสือ อุดมศึกษาไทยในรอบศตวรรษ โดย ดร.อมรวิชช์ นาครทรรพและคณะ หน้า 205-218)* และในช่วงเวลาเดียวกันคือในราวปี 2517-2518 นั้นก็ยังเป็นช่วงที่สถาบันอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ได้แก่ วิทยาลัยครูและวิทยาลัยเทคนิคก็ได้เรียกร้องความเท่าเทียมและได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญา ซึ่งต่อมาก็ได้กลายเป็นเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่กระจายกันดูแลการให้โอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ทั่วประเทศในปัจจุบัน

วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี

วิทยาลัยครูเชียงราย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

13 มีนาคม 2545

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
Muban Chom Bueng Rajabhat University

การตั้งคณะพลังงานและวัสดุ หลังวิกฤตการณ์น้ำมันโลก 2516 และ 2522

วิกฤตการณ์น้ำมัน 1973 หรือตรงกับปี 2516 ในบ้านเรานั้น เป็นเหตุการณ์สำคัญที่ส่งผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อเศรษฐกิจและการเมืองโลกรวมถึงประเทศไทย โดยมีจุดเริ่มต้นจากความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลและกลุ่มประเทศอาหรับ และนำมาสู่การที่องค์การประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (Organization of Petroleum Exporting Countries - OPEC) ประกาศมาตรการ Embargo หรือการห้ามประเทศสมาชิก OPEC ขายหรือส่งออกน้ำมันไปยังประเทศที่สนับสนุนอิสราเอล เช่น สหรัฐอเมริกาและประเทศในยุโรปตะวันตก พร้อมทั้งยังขึ้นราคาน้ำมันอย่างรุนแรง จากประมาณ 3 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรลเป็นเกือบ 12 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ส่งผลให้เกิดภาวะเงินเฟ้อและเศรษฐกิจชะลอตัว (Stagflation) ในหลายประเทศ วิกฤตการณ์น้ำมันทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตะวันตกและประเทศอาหรับตึงเครียดขึ้น และส่งผลต่อความมั่นคงทางพลังงานของโลก ประเทศไทยซึ่งพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันอย่างมาก จึงได้รับผลกระทบจากราคาน้ำมันที่พุ่งสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตและการขนส่งเพิ่มขึ้น และการเติบโตทางเศรษฐกิจชะลอตัวลงทันที กว่าครึ่งหนึ่งของเงินตราต่างประเทศที่ไทยหาได้ ต้องเอามาซื้อน้ำมัน

อย่างไรก็ตาม วิกฤตการณ์ในปี 2516 ดังกล่าวได้สร้างโอกาสใหม่ที่ทำให้หลายประเทศเริ่มหันไปหาพลังงานทางเลือกและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานมากขึ้น รัฐบาลไทยเริ่มหันไปหาพลังงานทางเลือก (Alternative energy) และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน เช่น การส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติและพลังงานน้ำ

ต่อมาไม่นานได้เกิดวิกฤตการณ์น้ำมันอีกครั้งในปี 1979 หรือปีพ.ศ.2522 เกิดจากการปฏิวัติอิหร่านที่ขับไล่พระเจ้าชาห์ ปาเลวี กษัตริย์อิหร่านที่อเมริกาสนับสนุน มีการยึดสถานทูตอเมริกา จับเจ้าหน้าที่เป็นตัวประกัน เปลี่ยนผู้นำประเทศมาเป็นนักบวชเคร่งศาสนา นำไปสู่การหยุดชะงักของการผลิตน้ำมันในอิหร่าน และทำให้ราคาน้ำมันพุ่งสูงขึ้นอีกครั้ง จากประมาณ 13 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรลเป็นเกือบ 40 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ราคาน้ำมันที่พุ่งสูงขึ้นอีกครั้งทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อและเศรษฐกิจชะลอตัวในหลายประเทศ และยิ่งกระตุ้นให้หลายประเทศเร่งการพัฒนาพลังงานทางเลือกและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน เช่น การพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์ พลังงานแสงอาทิตย์ ไฟฟ้าพลังน้ำ และพลังงานลม

มาตรการ EMBARGO

คณะพลังงานและวัสดุของ มจธ. ได้ถือกำเนิดขึ้นในปี 2519 ภายใต้บริบทวิกฤตการณ์พลังงานของโลกนี้ ด้วยวิสัยทัศน์ของสภามหาวิทยาลัยและคณะผู้บริหารในขณะนั้น โดยเฉพาะศาสตราจารย์ ดร.ปรีดา วิบูลย์สวัสดิ์ ที่เห็นถึงปัญหาและความต้องการของประเทศ และมุ่งที่จะให้งานวิจัยและงานพัฒนากำลังคนและนักวิชาการด้านพลังงานนี้ เป็นแรงผลักดันให้มีการพัฒนาพลังงานทางเลือก รวมถึงพลังงานหมุนเวียน (Renewable Energy) และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานของไทยให้มากขึ้น

DOMINO THEORY
หลังสงครามเวียดนาม
และที่มาของ **โครงการ ASEAN** ของ **มจธ.**

หลังสงครามเวียดนามสิ้นสุดลงในปี 1975 ด้วยชัยชนะของเวียดนามเหนือและการรวมประเทศเวียดนาม สงครามความขัดแย้งในภูมิภาคอินโดจีนยังคงดำเนินต่อไป โดยเฉพาะในกัมพูชา เขมรแดงได้ขึ้นสู่อำนาจในช่วงปี 1975-1979 ภายใต้การนำของพอล พต (Pol Pot) และสถาปนาประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย (Democratic Kampuchea) มีการดำเนินนโยบายรุนแรงเพื่อสร้างสังคมเกษตรกรรมคอมมิวนิสต์ ต้องการเริ่มต้นประเทศจากศูนย์ (Set zero) ให้ทุกคนเท่ากันตามอุดมการณ์ทฤษฎีคอมมิวนิสต์ กวาดล้างผู้เห็นต่าง ฆ่าผู้มีความรู้ผู้มีฐานะ บังคับให้ประชาชนย้ายไปทำงานในชนบท และปิดโรงเรียน โรงพยาบาล และสถานที่ทางศาสนา มีการประมาณว่าประชาชน 1.7 ถึง 2 ล้านคน (ประมาณ 25% ของประชากรกัมพูชา) เสียชีวิตจากการประหารชีวิต ความอดอยาก และโรคภัยในช่วงนี้

ต่อมาในปี 1978 เกิดสงครามกัมพูชา-เวียดนาม เนื่องจากเขมรแดงโจมตีพื้นที่ชายแดนเวียดนาม ทั้งนี้เวียดนาม (และไทย) ถูกกัมพูชามองว่าเป็นศัตรูมานับร้อย ๆ ปี กองทัพเวียดนามบุกยึดกรุงพนมเปญได้ในเดือนมกราคม ปี 1979 และสถาปนารัฐบาลหุ่นเชิดในกัมพูชาชื่อสาธารณรัฐประชาชนกัมพูชา (People's Republic of Kampuchea) โดยมีเฮง สัมริน (Heng Samrin) เป็นผู้นำ ขณะนั้นผู้นำกัมพูชาปัจจุบันคือ ฮุนเซน (Hun Sen) เป็นเพียงทหาร ผู้น้อยในกองทัพเฮง สัมริน ฝ่ายเขมรแดงได้ถอยไปตั้งฐานที่มั่นในพื้นที่ป่าและดำเนินสงครามกองโจรต่อต้านรัฐบาลที่สนับสนุนโดยเวียดนามร่วมกับกลุ่มต่อต้านอื่น ๆ เช่น กลุ่ม FUNCINPEC ของเจ้านโรดมสีหนุ อดีตกษัตริย์กัมพูชาที่ถูกยึดอำนาจด้วยทหารที่อเมริกาสนับสนุน และกลุ่มเขมรประชาชนเสรีภาพ (KPNLF) โดยมีการเรียกกลุ่มที่ต่อสู้กับกองทัพเวียดนาม สามกลุ่ม คือ กลุ่มเขมรแดง กลุ่ม FUNCINPEC กลุ่ม KPNLF นี้ว่ากลุ่มเขมรสามฝ่าย จนนำมาสู่สงคราม กลางเมืองกัมพูชาที่ดำเนินไปจนถึงต้นทศวรรษ 1990 และสิ้นสุดลงหลังจากเวียดนามถอนทหารออกจากกัมพูชาและมีการลงนามข้อตกลงปารีสเพื่อยุติสงครามกลางเมืองในกัมพูชาในปี 1991

ช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่ไทยได้รับผลกระทบอย่างมาก ทั้งในเรื่องผู้อพยพและผู้ลี้ภัยชาวกัมพูชาหลายแสนคนหลั่งไหลเข้ามาในประเทศไทย จนต้องมีการตั้งค่ายผู้ลี้ภัยตามแนวชายแดน เช่น ที่อรัญประเทศ สระแก้ว และบุรีรัมย์ รวมทั้งความตึงเครียดตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา มีการปะทะกันระหว่างทหารไทยและกองกำลังเวียดนาม/กัมพูชาบ่อยครั้ง **ช่วงเวลานี้ทำให้เกิดโครงการความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่จากออสเตรเลียภายใต้ชื่อ** ASEAN- Australian Economic Cooperation Program (AAECP) **จากความหวั่นเกรงของนานาประเทศภายใต้ ทฤษฎี** Domino Effects **ของอเมริกา นั่นคือหากไทยพลาดพลั้งเสียอธิปไตยให้แก่ประเทศคอมมิวนิสต์เพื่อนบ้าน ก็จะเป็นจุดเริ่มต้นให้ลัทธิคอมมิวนิสต์**

แผ่ขยายไปทั้งภูมิภาค ASEAN นั่นคือมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ก็จะเผชิญภัยคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์ตามมาเป็นลำดับ และนี่ก็คือจุดเริ่มต้นโครงการ ASEAN ของ มจธ.ในปี 2522

ออสเตรเลียเป็นประเทศแรกที่เน้นความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แล้วก็ยังมีประเทศแคนาดา ประเทศนิวซีแลนด์ และประชาคมยุโรป (European Community – EU)ก่อนเป็นสหภาพยุโรป (European Union) ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น ที่ได้ให้การสนับสนุนความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่ประเทศไทยตามมาอีกด้วย

การเริ่มต้น **โครงการ ASEAN** ในช่วงวิกฤตน้ำมันและอาหารของไทย

จุดเริ่มต้นของโครงการอาเซียนในปี 2522 นั้น เป็นช่วงเวลาเดียวกับที่ประเทศไทยประสบกับทั้งวิกฤตการณ์น้ำมันโลกและวิกฤตการณ์อาหารในประเทศจากภัยแล้งครั้งรุนแรงครั้งหนึ่ง จนถึงขั้นที่ผลผลิตข้าวไม่ได้ตามที่เคยเป็น และต้องมีการนำเข้าข้าวจากต่างประเทศ ช่วงเวลาเดียวกันนั้น รัฐบาลออสเตรเลียได้ให้ความช่วยเหลือผ่านโครงการ ASEAN - Australian Economic Cooperation Program (AAECP) ที่ประกอบด้วย ความร่วมมือหลายด้าน ได้แก่ ด้านพลังงาน ด้านวิทยาศาสตร์การอาหาร ด้านเทคโนโลยีชีวภาพ ด้านไมโครอิเล็กทรอนิกส์ ด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเล เป็นต้น

เฉพาะในด้านพลังงานนั้น ได้นำมาสู่โครงการที่อาจารย์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีได้เข้าไปมีส่วนร่วมหลายเรื่อง เริ่มต้นตั้งแต่การศึกษาผลกระทบจากแผนการสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม ต่อมายังได้ตั้งสำนักงานโครงการ ASEAN Energy Research ที่ทำงานต่อเนื่องอยู่ตั้งแต่กลางทศวรรษ 2520 ถึงทศวรรษ 2540 นับสิบปี มี ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร เป็นผู้อำนวยการโครงการและประธานคณะอนุกรรมการด้านการวิจัยพลังงานของอาเซียน ซึ่งงานเหล่านี้ได้นำมาสู่ความเข้มแข็งทางวิชาการของคณะพลังงาน สิ่งแวดล้อมและวัสดุในเวลาต่อมา โครงการพลังงานอาเซียนทำกันในหลายมหาวิทยาลัยของไทย นักวิชาการพลังงานชั้นนำของประเทศไทยได้ทำงานกับโครงการวิจัยพลังงานอาเซียน อาทิ **มหาวิทยาลัยเชียงใหม่** อาจารย์ปิยะวัติ บุญหลง, อาจารย์ณอคุณ สิทธิพงษ์ **มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์** อาจารย์นักสิทธ์ คูวัฒนาชัย, อาจารย์จุลละพงษ์ จุลละโพธิ์, อาจารย์สุธีระ ประเสริฐสรรค์ **มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ** อาจารย์บัณฑิต ฟุ้งธรรมสาร **มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี** อาจารย์ปรีดา วิบูลย์สวัสดิ์, อาจารย์สุรพงษ์ จิระรัตนานนท์, อาจารย์สมชาติ โสณรณฤทธิ์, อาจารย์ทนงเกียรติ เกียรติศิริโรจน์ และอาจารย์กฤษณพงศ์ กีรติกร

ในด้านวิทยาศาสตร์การอาหารนั้น ได้มีการริเริ่มก่อตั้งสถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีอาจารย์อมร ภูมิรัตน เป็นแกนหลักสำคัญในขณะนั้น โดยสถาบันฯ ได้เริ่มต้นงานภายใต้ความร่วมมือและความช่วยเหลือจากรัฐบาลออสเตรเลีย และได้มีผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปออกมาหลายอย่าง รวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่เรารู้จักกันดีนั่นคือ “โปรตีนเกษตร” หรือเนื้อเทียมผ่านโครงการ “Protein Project” ร่วมกับรัฐบาลออสเตรเลีย

ต่อมางานภายใต้ AAECP งานได้ขยายตัวขึ้นเป็นลำดับ จากเรื่องโปรตีนและอาหาร เป็นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการผลิตอาหาร การจัดการวัสดุเหลือใช้ทางอาหารและเกษตร การพัฒนา Food Habits ของประชาชนผู้บริโภค การขยายตัวดังกล่าวต้องการการวิจัยและพัฒนาที่ต้องใช้ฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในเบื้องต้นไปสู่กระบวนการทางวิศวกรรมเพื่อผลิตอาหารในระดับอุตสาหกรรม รวมถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อควบคุมคุณภาพในกระบวนการผลิต และเทคโนโลยีการจัดการพลังงานและของเสีย ทำให้ มจธ.กลายเป็นผู้นำในด้านวิศวกรรมอาหาร วิศวกรรมกระบวนการ (Process engineering) เทคโนโลยีโรงงานต้นแบบ (Pilot plant technology) วิศวกรรมชีวเคมี (Biochemical engineering) จากงานที่ทำมากว่าสามสิบปี

ในปี 2523-2524 มจธ.ขณะยังเป็นวิทยาเขตธนบุรีของ สจธ. โดยการนำของอาจารย์ไพบูลย์ หังสพฤกษ์ และอาจารย์หริส สูตะบุตร ได้สนับสนุนให้จัดตั้งสำนักงานโครงการอาเซียนในมหาวิทยาลัย สภามหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งอาจารย์อมร ภูมิรัตน เป็นผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษรับผิดชอบโรงงานหลวงภายใต้โครงการหลวง โครงการตามพระราชดำริ และโครงการอาเซียนที่โรงงานหลวงทำอยู่ กลางทศวรรษ 2520 เป็นช่วงเวลาที่โครงการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของอาเซียนได้การสนับสนุนจาก มจธ.มากขึ้น ขณะเดียวกันก็สร้างความเข้มแข็งให้ มจธ.ช่วงการก่อตั้ง สวทช. และศูนย์วิจัยแห่งชาติ 3 แห่งในกลางทศวรรษ 2530

โครงการหลวง และ โครงการตามพระราชดำริ ของ สมเด็จพระบรมชนกาธิเบศฯ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) มีความเกี่ยวข้องกับโครงการหลวงและโครงการตามพระราชดำริมายาวนานตั้งแต่ครั้งยังเป็นสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตธนบุรี นับกว่า 40 ปี จนปัจจุบัน มีความเกี่ยวข้องในหลายด้าน โดยเฉพาะการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ห่างไกลและพื้นที่สูง รวมถึงการส่งเสริมการเกษตรที่ยั่งยืนและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาระบบการเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) การจัดการน้ำ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า รวมถึงการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีให้กับชุมชนในพื้นที่โครงการหลวงเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างรายได้ที่ยั่งยืน

พื้นที่ทำงานมีในหลายจังหวัดทั้งภาคเหนือภาคอีสานตอนบน และภาคอีสานตอนล่าง ภาคเหนือและพื้นที่สูงเป็นที่ตั้งของโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปภายใต้โครงการหลวง เริ่มงานตั้งแต่กลางทศวรรษ 2510 ที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ต่อมาในทศวรรษ 2520 ขยายงานไปในเขตภาคอีสานตอนบน มีการตั้งโรงงานหลวงฯ ภายใต้โครงการตามพระราชดำริ ที่อำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร ส่วนเขตภาคอีสานตอนล่าง มีโรงงานหลวงฯ ที่อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และ มจธ. ได้ร่วมกันพัฒนาโรงงานหลวงฯ ระหว่างกลางทศวรรษ 2510 เป็นเวลากว่าสองทศวรรษจนถึงปลายทศวรรษ 2530 จนถึงปี 2537 ที่มีการจัดตั้งบริษัทดอยคำพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร

กิจกรรมโรงงานหลวงฯ เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตรและการแปรรูป หลังปี 2537 เมื่อสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์รับดำเนินการโรงงานหลวงฯ ต่อจาก มจธ.จนถึงปัจจุบัน มจธ.เปลี่ยนงานไปเป็นการสนับสนุนเทคโนโลยีวิศวกรรม พลังงาน และสิ่งแวดล้อม (Engineering, Energy and Environment for Agriculture – 3E for A) แก่สถานีและศูนย์ของมูลนิธิโครงการหลวง กว่ายี่สิบแห่ง และทำงานร่วมกับชุมชนในจังหวัดอื่น ๆ ที่มีโครงการตามพระราชดำริ เช่น จังหวัดเลย จังหวัดสกลนคร และจังหวัดกาญจนบุรี

งานของโรงงานหลวงมีผลกระทบสูงหลายเรื่อง อาทิ

เรื่องแรก เมื่อสี่สิบปีมาแล้ว เป็นครั้งแรกที่โรงงานหลวงฯ วางรากฐานระบบเกษตรอุตสาหกรรม (Industrial agriculture) ผ่านระบบเกษตรพันธสัญญาหรือ Contract farming มีการประกันรายได้แก่เกษตรกร ควบคู่กับการส่งเสริมทางวิชาการและการให้สินเชื่อ พัฒนาระบบเกษตรอุตสาหกรรมให้เป็นเกษตรประณีต มีแผนการผลิต การแปรรูป การตลาด เชื่อมต่อภาคเกษตรกรรมกับภาคอุตสาหกรรมและภาคพาณิชยกรรม

เรื่องที่สอง เริ่มจากกลางทศวรรษ 2520 โดยโรงงานหลวงฯ เต่างอย มีการปลูกมะเขือเทศอย่างกว้างขวาง เป็นมะเขือเทศที่ใช้ทำซอสมะเขือเทศเข้มข้นหรือ Tomato paste ป้อนโรงงานปลากระป๋อง ทำให้เกิดการปลูกมะเขือเทศในเขตอีสานเหนือ จนกระทั่งเมื่อถึงช่วงทศวรรษ 2540 ก็ได้เกิด “เส้นทางสายมะเขือเทศ” หรือ Tomato Belt ขึ้นอย่างเป็นล่ำเป็นสัน ช่วยยกฐานะของเกษตรกรหลายพันครอบครัวในภาคอีสาน มูลค่าผลิตภัณฑ์จากมะเขือเทศปัจจุบันหลายพันล้านบาทต่อปีที่นับได้ว่าเกิดจากการบุกเบิกของโรงงานหลวง

เรื่องที่สาม การส่งเสริมพืชใหม่ในพื้นที่เพื่อการแปรรูป ได้แก่ เห็ดฟาง เห็ดนางฟ้า ข้าวโพดฝักอ่อน เสาวรส ทั้งนี้ การผลิตข้าวโพดฝักอ่อนหรือ Baby corn บรรจุกระป๋อง รวมถึงเห็ดฟางและเห็ดนางฟ้าบรรจุกระป๋อง ก็มีโรงงานหลวงเป็นผู้บุกเบิกเป็นที่แรก ๆ เช่นกัน

สามพระจอม สามบุคลิก

และการแยกตัวเป็น สจธ.ในปี 2529

ในขณะที่ทั้งสามพระจอมในขณะนั้นก็มี Character ทางวิชาการต่างกัน เช่น วิทยาเขตพระนครเหนือที่ได้อิทธิพลแบบเยอรมัน จะมีจุดเด่นของการผสมผสานระบบโรงเรียนกับระบบการผลิตเพื่อให้นักศึกษามีความสามารถในงานปฏิบัติในระบบการผลิตจริง ส่วนวิทยาเขตลาดกระบังที่ได้อิทธิพลแบบญี่ปุ่นจะเด่นเรื่อง Specialization หรือการสร้างคนที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางมากขึ้นนั้น เช่น โทรทัศน์ โทรคมนาคม ในยุควิทยาลัยเทคโนโลยีโทรคมนาคม วิทยาเขตธนบุรีก็มี Character เฉพาะตัวเช่นกันคือ “แนวทางการศึกษาเป็นของไทยที่ได้รับอิทธิพลด้าน Workshop และด้านการทดลองจากอังกฤษและยุโรป และทางด้านทฤษฎีจากอเมริกาและอังกฤษ ต้องการผลิตวิศวกรที่มีพื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ที่กว้างและลึกซึ้ง พร้อมทั้งฝึกให้สามารถใช้อุปกรณ์ประเภท Workshop การทำงานซ่อม การใช้อุปกรณ์วัดและควบคุมตลอดจนเทคนิคการทำการทดลอง ทั้งยังฝึกด้านการออกแบบ และการนำความรู้ทางทฤษฎีมาใช้ในเชิงปฏิบัติในโรงงาน สนใจมากในงานวิจัยและพัฒนา เพื่อใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการพัฒนาประเทศ”

(จากบันทึกความเห็นจากคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ถึงรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ในช่วงที่เตรียมการแยกสามพระจอมเป็นสถาบันอุดมศึกษาอิสระ 18 กรกฎาคม 2526)

สามพระจอม

วาทะ**อาจารย์ไพบูลย์**

อธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ปี 2529-2535

"การทำงานที่มหาวิทยาลัยนี้โดยเฉพาะยุคแรก ยุคที่เราลำบากมาก ๆ อาจารย์และเจ้าหน้าที่มีความสามัคคีกลมเกลียวกันอย่างมาก เราทุ่มเททำงานกันด้วยความเสียสละเต็มที่ และผมเชื่อว่าการมีคนเก่งมีคนที่มีคุณวุฒิสูงอยู่มาก แต่ไม่สามารถทำงานร่วมกันได้ มัวแต่ทะเลาะเบาะแว้ง จะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ต้องมีคนที่มีความรู้ความสามารถ แล้วก็ต้องมีความสามัคคีร่วมมือกันด้วย" *(ไพบูลย์ หังสพฤกษ์, ความทรงจำตั้งแต่ยุควิทยาลัยเทคนิคธนบุรี , 2539)*

“การทำงานที่มหาวิทยาลัยนี้
โดยเฉพาะยุคแรก
ยุคที่เราลำบากมาก ๆ
อาจารย์และเจ้าหน้าที่มีความ
สามัคคีกลมเกลียวกันอย่างมาก
เราทุ่มเททำงาน
กันด้วยความเสียสละเต็มที่”

พิธีพระราชทานปริญญาบัตร ครั้งแรก

พิธีพระราชทานปริญญาบัตรครั้งแรกของมหาวิทยาลัยอาจจะนับได้ว่ามี 2 ครั้ง ครั้งแรกเมื่อเป็นมหาวิทยาลัยภายใต้นามสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าในปี 2514 หากมีฐานะเป็นเพียงหนึ่งในสามวิทยาเขตของสถาบัน โดยสถาบันฯ ได้จัดงานพระราชทานปริญญาครั้งแรก เมื่อวันพุธที่ 18 ตุลาคม 2515 กับที่อาจถือว่าเป็นงานพระราชทานปริญญาครั้งแรกอีกครั้งหนึ่ง ก็เมื่อได้แยกตัวออกมาเป็นสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีในปี 2529 และได้จัดงานพระราชทานปริญญาครั้งแรกของ สจธ. เมื่อวันอาทิตย์ที่ 18 ตุลาคม 2530

“เท่าที่ได้ทราบความมุ่งหมายและกิจการของสถาบันตามรายงานของอธิการบดีแล้ว รู้สึกว่ากระทรวงศึกษาธิการ ได้ตกลงดำเนินการในเรื่องปรับปรุงขยายการศึกษาด้านวิชาช่างไปได้โดยถูกต้องและเหมาะสม เพราะการตั้งสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าจะทำให้ได้ครูช่างระดับปริญญาสำหรับสอนในโรงเรียน และวิทยาลัยการช่างเพิ่มขึ้น และทำให้มาตรฐานของช่างที่สำเร็จออกมาจากโรงเรียนการช่างสูงขึ้นตามความต้องการสำหรับการพัฒนาประเทศต่อไป

พูดถึงสถานภาพของสถาบัน สถาบันนี้มาจากวิทยาลัยการช่างชั้นสูงหลายแห่ง ซึ่งมีฐานะเป็นปึกแผ่นมั่นคงอยู่ก่อนแล้ว เมื่อรวมกันก็น่าที่จะมั่นคงยิ่งขึ้นและมีกำลังในการปฏิบัติงานมากขึ้น ทุก ๆ หน่วยควรจะได้รักษาประสิทธิภาพของตนไว้ และหันหน้าเข้าประสานงานกันโดยใกล้ชิดทุกฝ่าย ให้กิจการส่วนรวมของสถาบันดำเนินก้าวหน้าไปอย่างพร้อมเพรียง และบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้อย่างครบถ้วน” *(พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทาน ปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วันพุธที่ 18 ตุลาคม 2515)*

“บัดนี้นักศึกษาของสถาบันสำเร็จเป็นบัณฑิตแล้วอีกรุ่นหนึ่ง เป็นที่คาดหวังว่าจะออกไปเป็นกำลังปฏิบัติงานสำคัญของบ้านเมืองได้มาก จึงขอให้แต่ละคนตั้งใจให้ดี เตรียมตัวให้พร้อมที่จะนำเอาความรู้ ความคิดความฉลาดสามารถ ไปใช้ปฏิบัติพัฒนางานของตนให้มีประสิทธิผลและก้าวหน้า พร้อมกันนั้นก็ให้พยายามศึกษาค้นคว้าและฝึกฝนตนเอง ให้ยิ่งจัดเจนคล่องแคล่วขึ้นทั้งในทางวิชาการและในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าหน้าที่เฉพาะตัวหรือหน้าที่ร่วมกับผู้อื่น เพื่อจะสามารถสร้างสรรค์ผลงานและความสำเร็จความเจริญมั่นคงให้แก่ตนแก่ชาติบ้านเมืองได้พร้อมทุกประการ” *(พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร แก่บัณฑิตสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ณ อาคารใหม่สวนอัมพร วันอาทิตย์ที่ 18 ตุลาคม 2530)*

พิธีพระราชทานปริญญาบัตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ในปี 2514

กระแสการตั้ง มหาวิทยาลัยประจำจังหวัด
จนถึง
กำเนิดมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ แห่งแรกในปี 2534

ในช่วงเวลาตั้งแต่ปี 2526 จนถึงปี 2529 อันเป็นช่วงรัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ปรากฏว่าได้มี ส.ส.และผู้ว่าราชการจังหวัดต่าง ๆ เสนอร่างพระราชบัญญัติและโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยใหม่ในส่วนภูมิภาคมามากมายหลายสิบโครงการ กระจายอยู่ในทุกภูมิภาค โดยวิธีการจัดตั้งที่เสนอก็มีทั้งที่เสนอให้หลอมรวมวิทยาลัยในพื้นที่ขึ้นก็มี ยกฐานะวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย เอกเทศก็มี หรือที่เสนอตั้งขึ้นใหม่เลยก็มี **มีดำริของการตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เช่น มหาวิทยาลัยไกรทอง ที่จังหวัดพิจิตร มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกที่จังหวัดจันทบุรี มหาวิทยาลัยสุนทรภู่ที่จังหวัดระยอง มหาวิทยาลัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชที่จังหวัดลพบุรี เป็นต้น** *(จากหนังสือ ทศวรรษแรกมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาลแห่งแรกของประเทศไทย โดย อมรวิชช์ นาครทรรพ หน้า 72-75)*

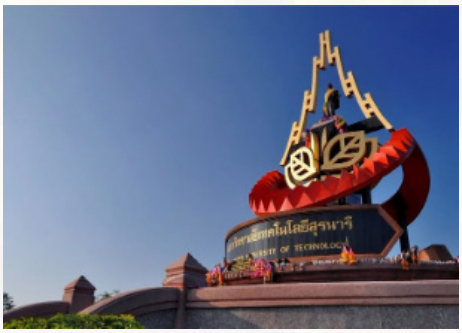
อย่างไรก็ตาม รัฐบาลได้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาความเหมาะสมในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยใหม่ในภูมิภาคต่าง ๆ ที่ได้มีการเสนอมา จนได้ข้อสรุปในปี 2531 ว่าในส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้นให้มีการจัดตั้งวิทยาลัยในสังกัดมหาวิทยาลัยขอนแก่นขึ้นที่จังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดนครราชสีมา ให้ชื่อว่าวิทยาลัยอุบลราชธานีและวิทยาลัยสุรนารีตามลำดับ แล้วให้พัฒนาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยเอกเทศต่อไปในอนาคต ในภาคเหนือให้ยกฐานะวิทยาเขตพิษณุโลกของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย ในภาคตะวันออก ให้ยกฐานะวิทยาเขตบางแสนของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย และในภาคใต้ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยใหม่ขึ้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราชเป็นฐานในการจัดตั้ง และให้ยกฐานะวิทยาเขตสงขลาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย นี่จึงเป็นที่มาของการก่อตั้งมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่อุบลราชธานี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่นครราชสีมา มหาวิทยาลัยนเรศวรที่พิษณุโลก มหาวิทยาลัยบูรพาที่ชลบุรี มหาวิทยาลัยทักษิณที่จังหวัดสงขลาและมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ที่นครศรีธรรมราชในเวลาต่อมา

โครงการ
จัดตั้งมหาวิทยาลัยใหม่ในส่วนภูมิภาค

ในส่วนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีนั้น นอกจากจะเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีแห่งแรกแล้ว ยังเป็นมหาวิทยาลัยที่มีรูปแบบพิเศษ คือเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการแห่งแรก หรือที่นักวิชาการอุดมศึกษาเรียกว่ามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล ซึ่งเป็นการสานต่ออุดมการณ์ของชาวมหาวิทยาลัยที่ต้องการรูปแบบความเป็นอิสระของการบริหารจัดการตนเอง และนับเป็นการผลักดันรูปแบบการบริหารจัดการใหม่นี้อย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่การก่อตั้งทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐในปี 2515 มาจนถึงการก่อตั้งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐแห่งแรกในปี 2534 ซึ่งต่อมาก็ได้กลายเป็นต้นแบบให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีก้าวออกนอกระบบราชการตามไปในปี 2541

วาทะ **อาจารย์หริส**

อธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ปี 2535-2541

"ผมทำงานที่บางมดมานาน และได้รับความร่วมมืออย่างดีจากทุกท่าน ผมคิดว่าหลักการทำงานที่ดี คือ ให้ความเคารพนับถือและมีความจริงใจต่อทุกคน ตั้งแต่ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน เพื่อนอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา นอกจากนี้ยังต้องมีมุทิตาจิต (ผมจำคำสอนนี้มาจากท่านอาจารย์ประภา) คือยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี.... ในอนาคตเราจะต้องร่วมกันทุกฝ่าย นักศึกษา เจ้าหน้าที่ และอาจารย์ ในการพัฒนาและสร้างชื่อเสียงให้สถาบัน เราได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเป็นอย่างดีใน 2 ปี ที่ผ่านมา เช่นในเรื่องที่ดินเพื่อสร้างสถาบันพัฒนาและฝึกอบรมโรงงานต้นแบบและอุทยานอุตสาหกรรม ตลอดจนระบบคอมพิวเตอร์เวิร์คสเตชั่น ที่ทันสมัยที่สุด มีขีดข้างความสามารถสูง เรากำลังติดต่อขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ และเรามั่นใจว่าจะได้รับความช่วยเหลือ จะมากหรือน้อยเท่านั้น เราต้องร่วมกันเสียสละเพื่อผลักดันให้สถาบันของเราพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นไปอีก....ขณะนี้ประเทศเราอยู่ในสภาพกำลังพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ เราจะต้องร่วมกันฮึดสู้ สำหรับสถาบันเรานั้น เราก็พยายามหาทางช่วยตัวเองเพื่อทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของบรรดาอาจารย์และเจ้าหน้าที่ดีขึ้น โดยการหาทุนการศึกษา ทุนการวิจัยมาให้ และการรับงานจากหน่วยงานภายนอกผ่านศูนย์ปฏิบัติการวิจัยและพัฒนา งานด้านนี้ของเราได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว **แต่เราจำเป็นต้องมีคนดีมีความสามารถในจำนวนที่เพียงพอจึงจะสามารถยกสถาบันผ่านจากจุดที่ไม่สู้เป็นที่รู้จัก เป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงเต็มที่ ถ้าสำรวจดูจะพบว่าโรงงานอุตสาหกรรมรู้จักเราดี และนิยมรับบัณฑิตจากบางมด แต่ความรู้จักนี้ยังไม่แผ่ขยายไปสู่นักเรียนมัธยมและผู้ปกครอง เราจึงต้องผนึกกำลังกัน และใช้ความพยายามเต็มที่กันอีกสักพักนึง แล้วเราจะภูมิใจได้อย่างเต็มที่ว่าได้เป็นส่วนหนึ่งของบางมด"** *(จากหนังสือ 30 ปีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, หน้า 31-32)*

"ผมทำงานที่บางมดมานาน และได้รับความร่วมมืออย่างดีจากทุกท่าน ผมคิดว่าหลักการทำงานที่ดีคือ ให้ความเคารพนับถือและมีความจริงใจต่อทุกคน ตั้งแต่ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน เพื่อนอาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักศึกษา นอกจากนี้ยังต้องมีมุทิตาจิต...ยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี"

วิกฤตต้มยำกุ้ง
กับการเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ในปี 2541

"ครึ่งหลังทศวรรษ 2540 วิกฤติเศรษฐกิจทำให้ทุกอย่างชะลอ รัฐบาลชะลอโครงการขยายมหาวิทยาลัยไปต่างจังหวัดของรัฐบาล และทิ้งโครงการมหาวิทยาลัยใหม่ทั้งหมด ต้นทศวรรษ 2550 ผู้ที่ต้องรับหน้าและชี้แจงประชาชนคือ มจธ. ไม่ใช่เจ้าหน้าที่รัฐคนไหน ช่วงนั้นท่านอาจารย์ดร.ทองฉัตร เป็นนายกสภามหาวิทยาลัย ผมเป็นอธิการบดี ต้องเปลี่ยนแผนและ Scale down งานที่เริ่มตั้งแต่สมัย อาจารย์หริส สูตะบุตร เป็นอธิการบดี ตั้งแต่การชะลอสวนอุตสาหกรรมที่บางขุนเทียน การชะลอการพัฒนาพื้นที่อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรีจากแผนแม่บทที่ MIT ออกแบบให้เมื่อปี 2540

แม้ยังไม่มีแคมปัสที่จอมบึง ก็ต้องให้มีการเรียนการสอนบ้าง เพราะในช่วง พ.ศ. 2539-2540 เมื่อมหาวิทยาลัยไปขอใช้ที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่ประชาชนเคยใช้ มาเป็นพื้นที่มหาวิทยาลัย ได้แจ้งประชาชนว่าจะทำมหาวิทยาลัยให้ลูกหลานชาวราชบุรีได้เรียน จึงต้องมีการสอนเฉพาะกิจผ่านระบบ Teleconference ระหว่างบางมดกับห้องเรียนที่ศาลาประชาคม จังหวัดราชบุรีอยู่เกือบสิบปี โดยคณะเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นผู้นำจนเปิดการเรียนการสอนได้ที่พื้นที่จอมบึงในกลางทศวรรษ 2550 เป็นครั้งแรก

ประมาณ 15 ปีช่วงได้ที่ดินมาจากประชาชนและไม่มีการสอนที่จอมบึง มีแรงกดดันจากประชาชนบางคนที่มีเสียงดังในพื้นที่ ต้องการเอาที่ราชพัสดุที่ มจธ.ราชบุรีขอใช้เพื่อจัดตั้งมหาวิทยาลัย เป็นที่ทิ้งขยะจังหวัดราชบุรี และพื้นที่จะมีรายได้จากการทิ้งขยะ ได้พยายามให้ มจธ.มี Visibility แม้จะยังไม่มีแคมปัส มีกิจกรรมกับประชาชนในราชบุรี กับสถาบันอุดมศึกษาอื่นเช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสองแห่ง วิทยาลัยเทคนิค ทำโครงงานวิจัยและงานบริการประชาชนร่วมกัน จัดฝึกอบรมด้านคอมพิวเตอร์ให้นักเรียน ผมและผู้บริหารต้องปรึกษาท่านอาจารย์ ดร.ทองฉัตร และกรรมการสภามหาวิทยาลัยว่าควรสื่อสารกับประชาชนอย่างไร ในการเลือกพื้นที่สร้างมหาวิทยาลัยให้คนมีการศึกษาระดับอุดมศึกษามีงานทำ มีผลกระทบทางเศรษฐกิจสังคมต่อพื้นที่และประเทศ กับการใช้เป็นที่ทิ้งขยะมีรายได้ระยะสั้น ได้ Wisdom จากท่านอาจารย์ ดร. ทองฉัตร และสภามหาวิทยาลัยในการจัดการเรื่องนี้มาก เป็นช่วงที่เหนื่อย"

(ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2568)

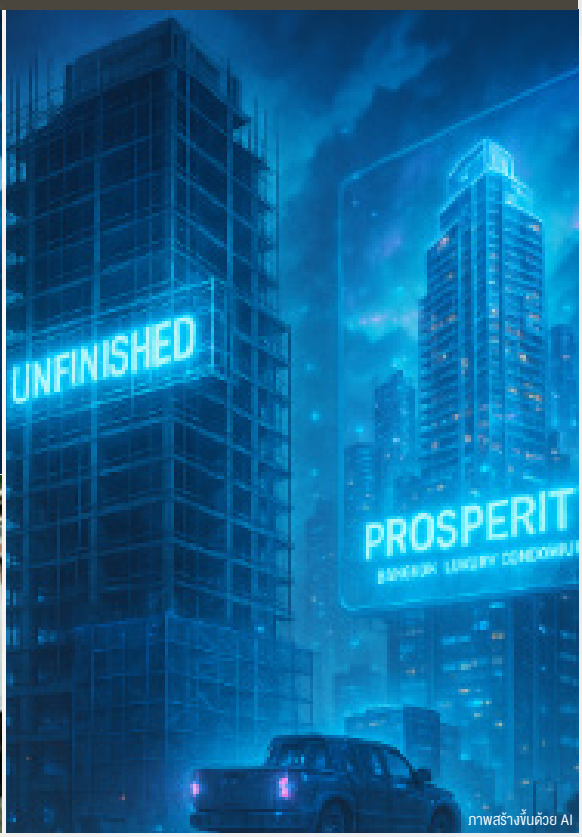

วิกฤติเศรษฐกิจ

ภาพสร้างขึ้นด้วย AI

ภาพสร้างขึ้นด้วย AI

มจธ.
กับการพลิกโฉม
หลังบทเรียนฟองสบู่ของประเทศ

"ครึ่งหลังทศวรรษ 2530 ที่เศรษฐกิจประเทศไทยโตแบบ Double digit รัฐบาลมีนโยบายให้ขยายการเรียนการสอนทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ให้มหาวิทยาลัยที่มีความพร้อมขยายพื้นที่ทำงานไปต่างจังหวัด เกิดวิทยาเขตใหม่ของมหาวิทยาลัยต่างๆ เกือบยี่สิบแห่งในต่างจังหวัด ช่วงนั้นก่อนมีอินเทอร์เน็ต รัฐบาลให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศคือระบบ Teleconference ในการสอน เรียกวิทยาเขตใหม่ว่าวิทยาเขตสารสนเทศ รัฐบาลมีนโยบายสร้างความเชื่อมต่อระหว่างงานวิจัยไปสู่การผลิตอุตสาหกรรม โดยกลไกอุทยานวิทยาศาสตร์และสวนอุตสาหกรรม (Science park และ Industrial park) ตามแนวทาง Silicon Valley หรือ Cambridge Science Park โดยทั้งสองนโยบายนั้น รัฐบาลหวังว่าจะทำให้ประเทศไทยกลายเป็น "เสือตัวที่ห้าแห่งเอเชีย – Fifth Asian Tiger"

นโยบายเสือตัวที่ห้าแห่งเอเชียทำให้ มจธ. เปลี่ยนแปลงไปมากในช่วงเวลาสามนายกสภามหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปลายทศวรรษ 2530 เมื่อท่านอาจารย์บุญเยี่ยมเป็นนายกสภาฯก่อนการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ ต่อมาที่ต้นทศวรรษ 2540 ที่ท่านอาจารย์พารณเป็นนายกสภาฯ จนถึงกลางทศวรรษ 2540 จากนั้นจนถึงปี 2560 เป็นช่วงท่านอาจารย์ทองฉัตรเป็นนายกสภาฯ ตลอดช่วงเวลานี้ มจธ.ได้เพิ่มกิจกรรมมากมาย เพิ่มพื้นที่ทำงาน เพิ่มการทำงานกับภาคธุรกิจอุตสาหกรรมและชุมชน อาทิ เพิ่มพื้นที่ทำงานที่บางขุนเทียน สร้างสวนอุตสาหกรรมแห่งแรกของมหาวิทยาลัยไทย เกิดโรงงานต้นแบบ ศูนย์ทดสอบทางระบบ PV และพลังงานหมุนเวียนที่บางขุนเทียน รวมทั้งการตั้ง Lab วิจัยระดับสูงเฉพาะทางสิบกว่าแห่ง บาง Lab พัฒนามาจาก Offshore lab ของ National lab เช่น ศูนย์ BioTech

นอกจากนี้ มจธ.ยังเพิ่มพื้นที่ลักษณะ Coworking space คือ Bangkok CODE ที่ถนนสาทรในช่วงต้นทศวรรษ 2540 สำหรับเป็นพื้นที่ให้อาจารย์ มจธ. สถาปนิกและนักออกแบบผลิตภัณฑ์จาก Designer house ของผู้ผลิตสินค้าสมัยใหม่ต่าง ๆ ได้ทำงานร่วมกัน ซึ่งต่อมาก็ได้พัฒนาเป็นศูนย์ Knowledge Exchange for Innovations หรือ KX ที่ถนนกรุงธนบุรี เพื่อเป็น Startup District สำหรับนวัตกรในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น ไอที อุตสาหกรรมอาหาร เป็นต้น ช่วงปลายทศวรรษ 2540 ที่อาจารย์หริสเป็นอธิการบดี เราได้ที่ราชพัสดุราว 1,100 ไร่ ที่อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เป็นที่ตั้งวิทยาเขตใหม่ของ มจธ. อีกด้วย" *(กฤษณพงศ์ กีรติกร, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2568)*

วามจริง ไม่ตาย
Thai PBS
วิกฤตต้มยำกุ้ง
2540

I.M.F
= I'M Fired(?)

คน มจธ.
กับการตั้ง ไบโอเทค เนคเทค เอ็มเทค

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และหน่วยงานในสังกัด คือศูนย์แห่งชาติสามศูนย์ ได้แก่ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ - ไบโอเทค ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ - เนคเทค และศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ - เอ็มเทค โดยมีอดีตอธิการบดีของ มจธ. 3 ท่านคือ ดร.หริส สูตะบุตร ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร และดร.ศักรินทร์ ภูมิรัตน เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในช่วงทศวรรษ 2530-2540 อันเป็นช่วงก่อร่างสร้างตัวของทั้ง 3 ศูนย์นี้ โดยดร.หริส สูตะบุตร เป็นผู้อำนวยการเอ็มเทค ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร เป็นรองผู้อำนวยการเนคเทค และดร.ศักรินทร์ ภูมิรัตน ผู้อำนวยการไบโอเทค โดยเฉพาะดร.ศักรินทร์ ภูมิรัตน นั้น ยังได้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ สวทช. ต่อจาก ศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ยุทธวงศ์ นายกสภา มจธ. คนปัจจุบันในปี 2542 อีกด้วย ต่อมาอาจารย์อีกจำนวนหนึ่งก็ได้เป็นผู้บริหารศูนย์แห่งชาติเหล่านี้ต่อมาอีก ได้แก่ ดร.ปัญญา ศรีจันทร์ รองผู้อำนวยการเอ็มเทค ดร.มรกต ตันติเจริญ ผู้อำนวยการไบโอเทค และดร.สุวิทย์ แซ่เตีย รองผู้อำนวยการไบโอเทค

ทั้งนี้ บุคลากรของมจธ.ได้เข้าไปร่วมงานกับ สวทช.และหน่วยงานในสังกัดในการวิจัย การพัฒนานวัตกรรม และการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่มีผลกระทบสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศหลายด้าน ได้แก่ การพัฒนาระบบ Smart Farming เพื่อสนับสนุนเกษตรกรรมสมัยใหม่ การวิจัยด้านการประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) การพัฒนาระบบเครือข่ายและความปลอดภัยทางไซเบอร์ การพัฒนาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) และระบบอัตโนมัติ การวิจัยด้านจุลินทรีย์เพื่อการเกษตรและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาวัคซีนและชีววัตถุเพื่อการแพทย์ การศึกษาและพัฒนาสารสกัดจากพืชเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมอาหารและยา การพัฒนาวัสดุใหม่ ๆ เพื่อการกักเก็บพลังงาน การวิจัยด้านวัสดุชีวภาพสำหรับการแพทย์และอุตสาหกรรม การพัฒนาวัสดุเพื่อการก่อสร้างที่ทนทานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น นอกจากนี้ มจธ. ยังสนับสนุนการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีผ่านความร่วมมือกับ สวทช. อีกด้วย

สวทช
NSTDA
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
National Science and Technology Development Agency

AAECP
โครงการผลิตก๊าซชีวภาพจากของเหลือทิ้งโรงงานอุตสาหกรรมอาหาร
BIOGAS PRODUCTION FROM FOOD INDUSTRY WASTES

วาทะ **อาจารย์กฤษณพงศ์**

อธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ปี 2541-2549

"การเปลี่ยนแปลงเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับมีส่วนหลักสองส่วน คือการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางกฎหมายของมหาวิทยาลัยและบุคคล และการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์และวิธีทำงานของบุคคล ผมพบว่ามหาวิทยาลัยของรัฐหลายแห่งใช้เวลามากในการเตรียมตัวเพื่อเปลี่ยนสถานภาพทางกฎหมายของมหาวิทยาลัยและบุคคล เรื่องนี้เป็นสิ่งที่ต้องทำแน่นอน ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมร่างพระราชบัญญัติและกฎระเบียบต่าง ๆ ด้าน บุคลากร วิชาการ การเงิน และทรัพย์สิน **แต่ผมเห็นว่ามหาวิทยาลัยใช้เวลาน้อยมาก ในการเตรียมเปลี่ยนกระบวนทัศน์และวิธีทำงานของคน การเปลี่ยนแปลงที่แท้จริงคือการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลในระบบ ไม่ใช่แค่การเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางกฎหมายของมหาวิทยาลัยหรือสถานภาพทางกฎหมายของบุคคล** ถ้าเราเปลี่ยนเฉพาะสถานภาพทางกฎหมายก็คงไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริง การเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐก็จะไม่เกิดประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยและสังคม" *(จากหนังสือ Special Issue : มจธ.กับความเป็นมา 2503-2553, หน้า 98)*

“การเปลี่ยนแปลงที่แท้จริง
คือการเปลี่ยนแปลง
ในตัวบุคคลในระบบ
ไม่ใช่แค่การเปลี่ยนแปลง
สถานภาพทางกฎหมาย
ของมหาวิทยาลัย”

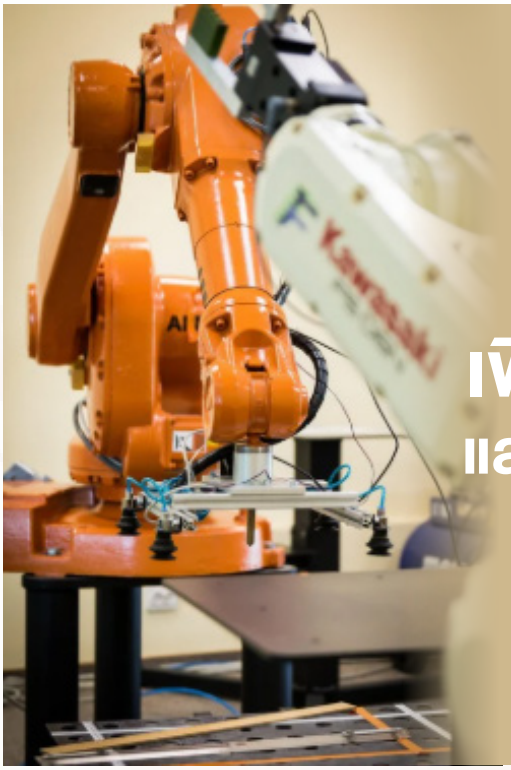

แขนกล อุตสาหกรรม

แขนกลอุตสาหกรรม (Industrial Robotic Arm) เป็นสิ่งประดิษฐ์และงานวิจัยที่นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีมีส่วนร่วมในการพัฒนา อาทิ รองศาสตราจารย์ ดร.บันเทิง สุวรรณตระกูล จากภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรพนธ์ ตุ้มนาค จากภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ ที่ได้เริ่มต้นการวิจัยและพัฒนาแขนกลอุตสาหกรรมมาตั้งแต่ในราวปี 2528 และ มจธ.ยังได้มีการวิจัยและพัฒนาหุ่นยนต์และแขนกลอุตสาหกรรมเพื่อใช้ในภาคการผลิต โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมอาหารมาอย่างต่อเนื่อง นับเป็นสิ่งประดิษฐ์ที่มีผลกระทบสูงต่อภาคอุตสาหกรรม ตั้งแต่การช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การลดต้นทุน การเพิ่มความแม่นยำในกระบวนการผลิต รวมถึงการส่งเสริมการแข่งขันของอุตสาหกรรมไทยในตลาดโลก นอกจากนี้ ยังเป็นการลดการพึ่งพาแรงงานมนุษย์ในงานที่เสี่ยงอันตรายหรือซ้ำซ้อน อีกทั้งการใช้แขนกลที่มีประสิทธิภาพสูงช่วยลดการสูญเสียทรัพยากรและพลังงานในกระบวนการผลิต และช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของแรงงานอีกด้วย

แขนกล เพิ่มประสิทธิภาพ และลดต้นทุนการผลิต

เรือกำจัดผักตบชวา

เรือกำจัดผักตบชวาเป็นสิ่งประดิษฐ์และงานวิจัยที่นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีส่วนร่วมในการพัฒนาอีกเช่นกัน อาทิ รองศาสตราจารย์ ดร.เดช พุทธเจริญทอง รองศาสตราจารย์จำรูญ ตันติพิศาลกุล จากภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล ที่ได้มีการวิจัยและพัฒนาเรื่องนี้มาตั้งแต่ในราวปี 2527 เนื่องจากผักตบชวาเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญในประเทศไทย เพราะเป็นพืชน้ำที่แพร่พันธุ์เร็วและกีดขวางทางน้ำ โดยนักวิจัยของ มจธ. ได้พัฒนาเรือกำจัดผักตบชวาที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้เทคโนโลยีการตัดและเก็บผักตบชวาอัตโนมัติ นับเป็นสิ่งประดิษฐ์ ที่มีผลกระทบสำคัญต่อการช่วยฟื้นฟูระบบนิเวศทางน้ำ ลดปัญหาน้ำเน่าเสีย และเพิ่มการไหลเวียนของน้ำในแม่น้ำลำคลอง อีกทั้งยังเป็นการลดต้นทุนในการจัดการผักตบชวาแบบเดิมที่ต้องใช้แรงงานคน เป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ นอกจากนี้ ยังช่วยแก้ปัญหาน้ำท่วมที่เกิดจากการกีดขวางทางน้ำของผักตบชวา และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของชุมชนที่อาศัยใกล้แหล่งน้ำอีกด้วย

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทอดพระเนตรเรือกำจัดผักตบชวา ในนิทรรศการเทคโนโลยีครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2534

แก้ปัญหาผักตบชวา

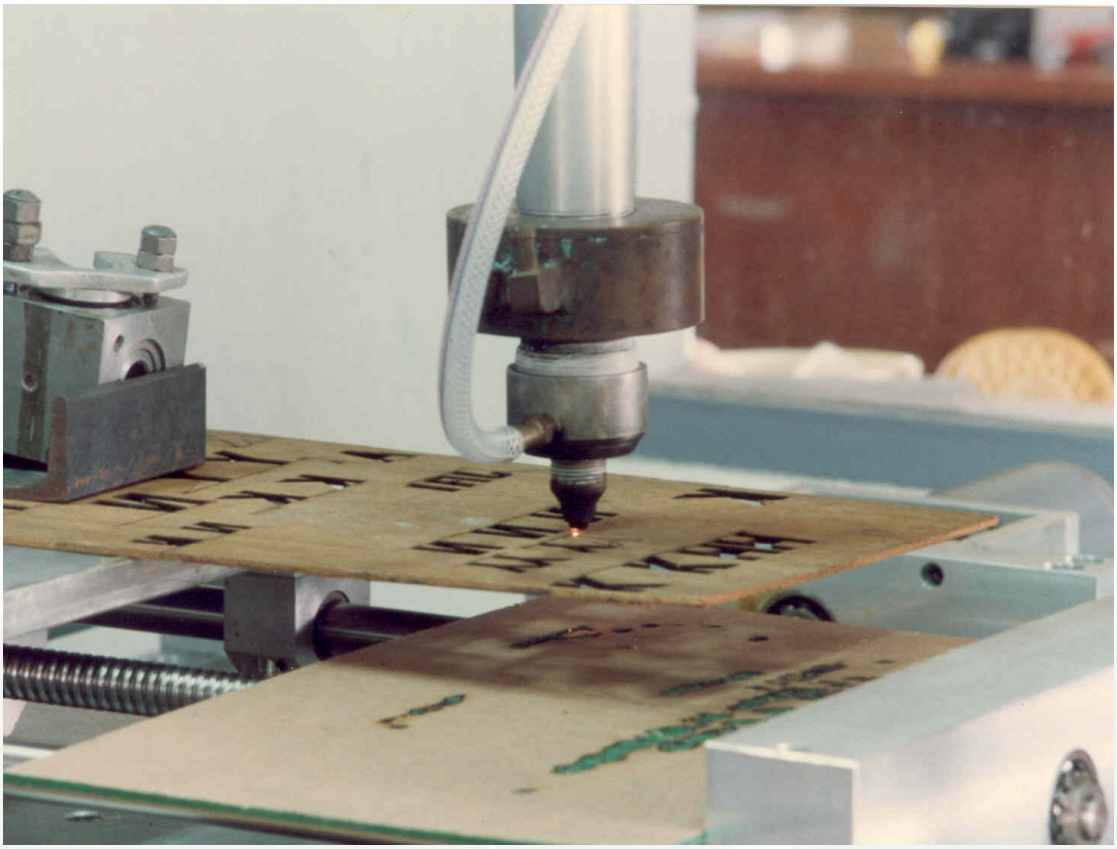

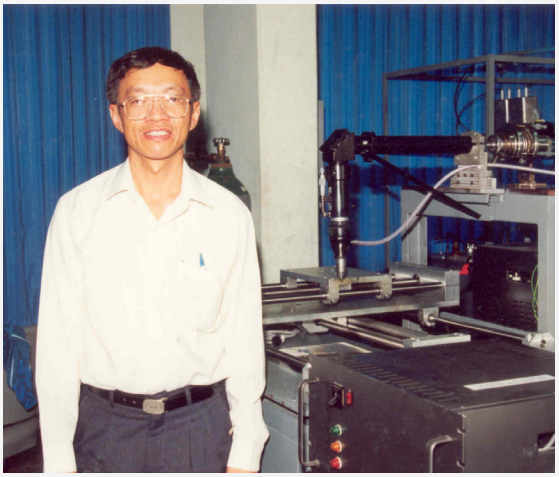

CARBON LASER

เทคโนโลยีเลเซอร์คาร์บอน (Carbon Laser Technology)โดยทั่วไปหมายถึงเลเซอร์คาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2Laser) ซึ่งเป็นเลเซอร์ที่ใช้แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2) เป็นตัวกลางในการสร้างลำแสงเลเซอร์ โดยทำงานในย่านอินฟราเรด (ความยาวคลื่นประมาณ 10.6 ไมโครเมตร) เทคโนโลยีนี้ถูกพัฒนามาตั้งแต่ทศวรรษ 1960 และยังคงใช้กันอย่างแพร่หลายในอุตสาหกรรมเนื่องจากความแม่นยำ ความรวดเร็ว และความสามารถประยุกต์ใช้กับวัสดุได้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ มีนักวิจัยของ มจธ. ที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทคโนโลยีนี้มาอย่างต่อเนื่อง อาทิ ศาสตราจารย์ ดร.พิเชษฐ์ ลิ้มสุวรรณ และอาจารย์สมชาย ปัญญาอินแก้ว จากภาควิชาฟิสิกส์ โดยเทคโนโลยีเลเซอร์คาร์บอนนี้ มีการประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมอย่างหลากหลาย ตั้งแต่การตัดวัสดุ (Cutting) ในอุตสาหกรรมรถยนต์เพื่อตัดตัวถังรถ หรือในอุตสาหกรรมสิ่งทอเพื่อตัดผ้าแบบแม่นยำ การประยุกต์ใช้ในการแกะสลักและมาร์กกิ้ง (Engraving & Marking) เช่น การสลักลายบนโลหะ ไม้ แก้ว หรือพลาสติก การมาร์กหรือระบุรหัสสินค้า วันที่ผลิตบนชิ้นส่วนสินค้าอุตสาหกรรม นอกจากนี้ ยังมีการประยุกต์ใช้ในการเชื่อม (Welding) ชิ้นส่วนโลหะบาง เช่น ในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์หรือการแพทย์ ตลอดจนการประยุกต์ใช้ในการเจาะ (Drilling) เช่น การเจาะรูขนาดเล็กในวัสดุแข็ง เช่น เพชร เซรามิก และการประยุกต์ใช้ในการแพทย์ เช่น การผ่าตัดหรือการรักษาโรคผิวหนัง เป็นต้น

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทอดพระเนตรอุปกรณ์เลเซอร์เพื่อการผ่าตัด ในนิทรรศการเทคโนโลยีครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2534

CHIN FONG MACHINE INDUSTRIAL CO.,LTD.
HIGH
OWER
LASER

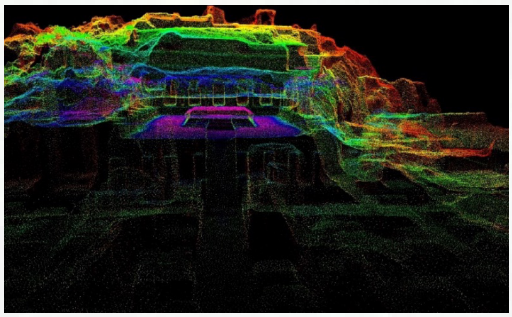
3D TECHNOLOGY

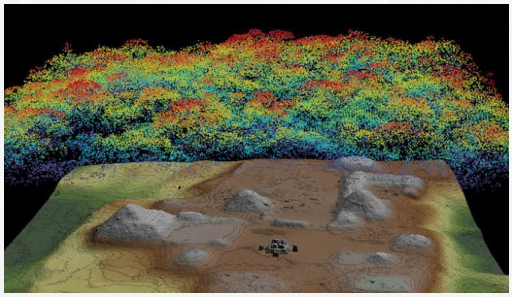
3D Technology หรือเทคโนโลยีสามมิติ หมายถึง เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง วิเคราะห์ หรือแสดงวัตถุในรูปแบบสามมิติ (ความกว้าง ความสูง ความลึก) โดยครอบคลุมการประยุกต์ใช้ในงานหลากหลายด้าน เช่น การพิมพ์สามมิติ (3D Printing) การสร้างแบบจำลองสามมิติ (3D Modeling) การสแกนสามมิติ (3D Scanning) และการแสดงผลสามมิติ (3D Visualization) โดยเฉพาะเทคโนโลยีการสแกนสามมิติที่มีนักวิจัยของมจธ.ร่วมพัฒนา อาทิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษเกตน์ อินทรปาสาน จากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ

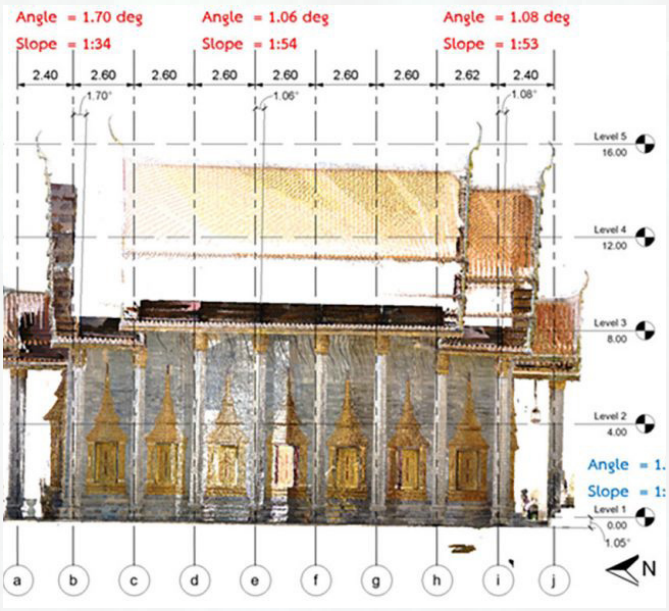
เทคโนโลยีนี้นับเป็นการปฏิวัติวงการอุตสาหกรรมด้วยความสามารถในการออกแบบและผลิตชิ้นงานที่ซับซ้อนได้อย่างแม่นยำ และมีการนำไปใช้ในอุตสาหกรรมแทบทุกประเภท ตั้งแต่อุตสาหกรรมการผลิต (Manufacturing) เช่น การสร้างต้นแบบ (Prototyping) และการผลิตชิ้นส่วนที่มีข้อกำหนดเฉพาะ (Customization) อุตสาหกรรมการแพทย์ (Healthcare) เช่น การสร้างอวัยวะเทียมและอุปกรณ์ทางการแพทย์ อุตสาหกรรมก่อสร้าง เช่น การสร้างแบบจำลองอาคาร อุตสาหกรรมยานยนต์และอากาศยาน เช่น การผลิตชิ้นส่วนเครื่องบินหรือรถยนต์ที่พิมพ์จากวัสดุคอมโพสิต ตลอดจนอุตสาหกรรมบันเทิง เช่น การสร้างเอฟเฟกต์หรือการสร้างตัวละคร 3D หรือฉาก CGI รวมทั้งการออกแบบโลกเสมือนจริงในเกมและ VR ต่างๆ

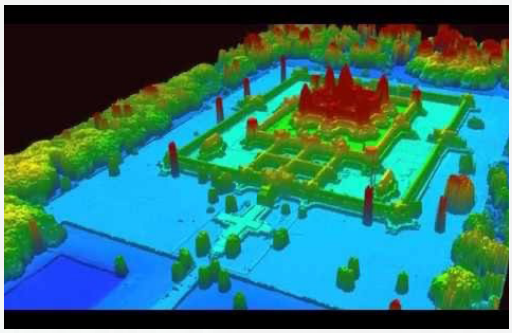
นอกจากนี้ 3D Technology ยังมีการประยุกต์ใช้ในงานขุดค้นทางโบราณคดีอย่างกว้างขวางที่ช่วยให้นักโบราณคดีสามารถเก็บรักษา วิเคราะห์ และสื่อสารข้อมูลทางประวัติศาสตร์ได้แม่นยำและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งด้วยเทคนิคการสแกนสามมิติ (3D Scanning) เพื่อสร้างแบบจำลองของโบราณสถานก่อนการขุดค้นหรือบูรณะ เทคนิคการพิมพ์สามมิติ (3D Printing) เพื่อการผลิตแบบจำลองวัตถุโบราณเพื่อจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ แทนการใช้ของจริงที่อาจเปราะบาง รวมไปถึงการสร้าง Virtual Reality (VR) และ Augmented Reality (AR) เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมเสมือนจริงให้ผู้ใช้สำรวจโบราณสถานแบบสมบูรณ์ผ่าน VR เสมือนได้ไปในสถานที่จริง ทั้งนี้ มีการใช้เทคโนโลยี 3D กับการสร้างแบบจำลองเมืองโบราณศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ อันได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกแห่งล่าสุดของไทยอีกด้วย

3D Scanning Printing

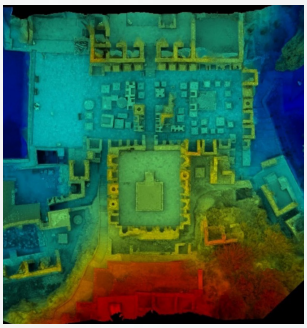

คอนกรีต เบา

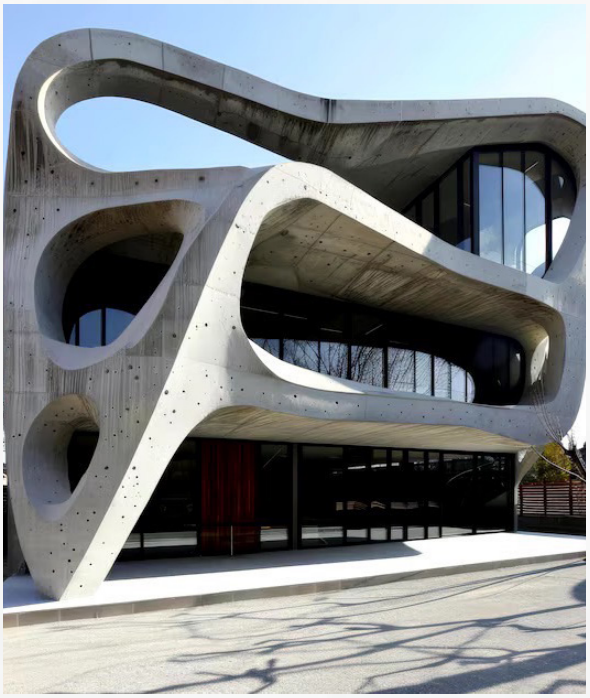
คอนกรีตเบาหมายถึงวัสดุคอนกรีตที่มีน้ำหนักต่อหน่วยปริมาตรต่ำกว่าคอนกรีตทั่วไป โดยมากใช้วัสดุผสมพิเศษหรือกระบวนการผลิตที่สร้างฟองอากาศในเนื้อคอนกรีต ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่เบากว่าแต่ยังคงความแข็งแรงเพียงพอต่องานก่อสร้าง ตัวอย่างคอนกรีตเบาที่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย คือ **คอนกรีตมวลเบาแบบอบไอน้ำแรงดันสูง** (Autoclaved Aerated Concrete - AAC) หรือที่มักเรียกว่า *"อิฐมวลเบา"* ใช้ทำเป็นบล็อกก่อผนังแทนอิฐมอญหรือคอนกรีตบล็อกทั่วไป วัสดุนี้มีคุณสมบัติเด่นคือเบากว่าคอนกรีตบล็อกแบบเดิมถึง 40-75% แต่กลับมีการกันความร้อนและเสียงที่ดีกว่า ทำให้ภายในอาคารเย็นลงและเงียบขึ้น

การใช้คอนกรีตเบาหรืออิฐมวลเบาในภาคการก่อสร้างไทยเติบโตอย่างมากในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ปัจจุบันโครงการก่อสร้างอาคารสมัยใหม่เกือบทั้งหมดนิยมใช้ผนังอิฐมวลเบาเนื่องจากช่วยประหยัดพลังงานและลดเวลาการก่อสร้างลง วัสดุนี้ยังผ่านเกณฑ์มาตรฐานอาคารอนุรักษ์พลังงานของกระทรวงพลังงาน ทำให้ผู้ออกแบบสามารถออกแบบอาคารที่มีสัดส่วนกระจกต่อผนังสูงกว่าเดิมได้โดยยังเป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานการก่อสร้าง คุณสมบัติความเป็นฉนวนของผนังคอนกรีตมวลเบายังช่วยป้องกันความร้อนจากภายนอกเข้าสู่อาคารได้ดีกว่าผนังอิฐมอญหรือคอนกรีตหล่อ ทำให้ลดภาระการทำความเย็น จึงช่วยลดค่าไฟฟ้าและประหยัดพลังงานในระยะยาวให้กับผู้ประกอบการและผู้อยู่อาศัย นอกจากนี้น้ำหนักที่เบากว่ายังช่วยลดภาระโครงสร้างอาคาร (เช่น ลดขนาดฐานรากและโครงสร้างรับน้ำหนัก) อันนำไปสู่การลดต้นทุนวัสดุโครงสร้างและค่าก่อสร้างโดยรวมด้วย ทั้งนี้ นักวิจัย คนสำคัญของ มจธ. ที่ได้มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพคอนกรีตเบามี อาทิ ศาสตราจารย์ ดร.ชัย จาตุรพิทักษ์กุล อดีตคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ และอาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมโยธา เป็นต้น

จากมุมมองอุตสาหกรรม วัสดุก่อสร้างประเภทคอนกรีตเบาได้ก่อให้เกิดกิจการการผลิตและจัดจำหน่ายขนาดใหญ่ในไทย บริษัทวัสดุก่อสร้างรายใหญ่ของไทยได้ลงทุนตั้งโรงงานผลิตคอนกรีตเบาหรือ AAC เชิงอุตสาหกรรมรองรับความต้องการทั้งในประเทศและส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน การเติบโตของตลาดวัสดุก่อสร้างประหยัดพลังงานนี้จึงช่วยสร้างงานในภาคการผลิตวัสดุ และสนับสนุนภาพลักษณ์ประเทศไทยในด้าน Green Construction ซึ่งกำลังเป็นแนวโน้มสำคัญในปัจจุบัน

GREEN CONSTRUCTION

MACHINE TRANSLATION

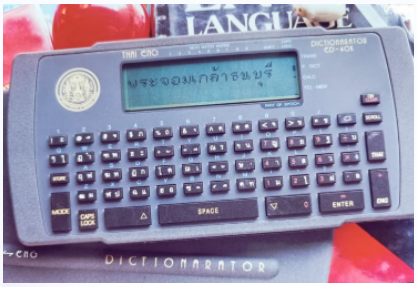
Machine Translation – MT หรือการแปลภาษาโดยเครื่องสมองกล เป็นสิ่งประดิษฐ์จากการวิจัยและพัฒนาของ มจธ.ที่มุ่งพัฒนาเทคโนโลยีการแปลภาษาโดยเครื่องเพื่อสนับสนุนการสื่อสารข้ามภาษา โดยเฉพาะการแปลระหว่างภาษาไทยกับภาษาอื่น ๆ นับเป็นสิ่งประดิษฐ์โดยฝีมือนักวิจัยมจธ.อีกชิ้นหนึ่งที่มีผลกระทบสูง ทั้งในแง่เศรษฐกิจที่ช่วยลดต้นทุนและเวลาในการแปลเอกสารทางธุรกิจกฎหมาย และการค้าระหว่างประเทศ ส่งเสริมการขยายตัวของธุรกิจไทยในตลาดโลก และในด้านสังคมที่ช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการศึกษา โดยเฉพาะสำหรับผู้ที่ไม่เชี่ยวชาญภาษาต่างประเทศ ตลอดจนในด้านการศึกษาที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและการวิจัยข้ามภาษาอีกด้วย

ตั้งแต่ต้นทศวรรษ 2530 ศูนย์เนคเทคได้สนับสนุนให้นักวิชาการมหาวิทยาลัยไทยทำงานวิจัย MT กับบริษัท NEC ของญี่ปุ่นภายใต้โครงการ MT ของกระทรวงการค้าต่างประเทศและอุตสาหกรรม (MITI) ของญี่ปุ่น นักวิชาการไทยประกอบด้วยนักภาษาศาสตร์ (จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี) นักคณิตศาสตร์และวิศวกรคอมพิวเตอร์ (จากเนคเทค มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

ทั้งนี้ นักวิจัยคนสำคัญของ มจธ.ที่ได้มีบทบาทในการพัฒนาเทคโนโลยี Machine Translation นี้ ตลอดจนเทคโนโลยี Dictionarator ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.บุญเจริญ ศิริเนาวกุล ที่ปรึกษาอธิการบดี และอดีตคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นวลทิพย์ ตันติเศวตรัตน์ อดีตคณบดีคณะศิลปศาสตร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรนุช เกิดสินธ์ชัย อดีตคณบดีคณะวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ที่ได้มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีนี้มาตั้งแต่ในราวปี 2534 ได้นำเครื่อง Dictionarator นี้ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร อีกด้วย อาจารย์บุญเจริญได้เล่าถึงความประทับใจในเวลานั้นว่า

“Dictionarator เป็นผลงานชิ้นหนึ่งของศูนย์ปัญญาประดิษฐ์ ที่มีนักวิจัย และคณาจารย์จากหลายสาขาทำงานด้วยกันคือ นักภาษาศาสตร์ นักคณิตศาสตร์ นักคอมพิวเตอร์ และยังมีนักศึกษาจากวิศวกรรมศาสตร์จำนวนมากด้วย ผลงานชิ้นนี้ดัดแปลงมาจากพจนานุกรมอังกฤษ-ไทย ของโครงการ Machine Translation ที่เราทำวิจัยร่วมกับประเทศญี่ปุ่น การสร้างออกมาเป็นพจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์นี้ เป็นแนวคิดจากบริษัทเอกชนที่ต้องการทำเครื่องที่มีขนาดเล็กพกพาติดตัวได้เพื่อจัดจำหน่าย คณะนักวิจัยจึงได้ออกแบบพจนานุกรม Hardware และ Algorithm แล้วส่งไปสร้างต้นแบบที่อังกฤษ และทำการผลิตที่ฮ่องกง จนมีการจัดจำหน่ายไปทั่วประเทศ โดยมีราคาพิเศษสำหรับบุคลากรในมหาวิทยาลัย

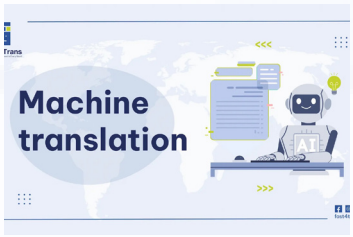

ในงานนิทรรศการเทคโนโลยีครั้งที่ 6 ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เมื่อวันที่ 24-31 ตุลาคม 2534 สมเด็จพระบรมชนกาธิเบศฯ ได้ทอดพระเนตรโครงการ Machine Translation หลังจากทอดพระเนตรตัวอย่างการแปลบนคอมพิวเตอร์ ได้ทรงถาม (ด้วยพระอารมณ์ขัน) ว่า ถ้าถามเครื่องว่า “Royal Seal” เครื่องจะแปลว่าอะไร อาจารย์กฤษณพงศ์ได้กราบบังคมทูลว่า เครื่องคงแปลว่า “ตราแผ่นดิน ตรากษัตริย์” ไม่แปลว่า “แมวน้ำพระราชา” แต่คงยังไม่เก่งพอที่จะแปลว่า “พระราชลัญจกร”

มีการถ่ายทอดสดทั่วประเทศในวันนั้นด้วย ใช้เวลาไปชั่วโมงเศษจากที่คิดว่าไม่นาน และตอนท้ายพระองค์ทรงตรัสว่า “เก่งมาก” ซึ่งสร้างกำลังใจให้กับคณะทำงานได้อย่างมากมาย

ก่อนที่จะมีการจำหน่ายอย่างเป็นทางการ คณะของเราได้ติดต่อสำนักงานพระราชวังเพื่อขอเข้าเฝ้าถวายเครื่องพจนานุกรม และเราได้สั่งทำเครื่องพิเศษที่มีคำว่า “ทรงพระเจริญ” ที่หน้าจอจำนวน 10 เครื่อง ในระหว่างการเข้าเฝ้าในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงตรัสถามและทดลองใช้งานเครื่องอย่างสนพระทัย

วาทะ **อาจารย์ไกรวุฒิ**

อธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ปี 2549-2553

"ในช่วงที่ผมเป็นอธิการบดี พ.ศ. 2549-2553 มจธ.มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ เป็นหนึ่งในเก้ามหาวิทยาลัยวิจัยที่ได้รับงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อผลิตผลงานด้านวิจัย มี Roadmap และ Flagships ที่ต้องทำต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการบริหารจัดการ มีการพัฒนาด้านการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป การให้บริการการศึกษาในเมืองของศูนย์ชุมชนน่าอยู่กรุงเทพฯ ที่ถนนสาทร มีการจัดหาที่ดินใกล้สถานีรถไฟฟ้า ที่เชิงสะพานสาทรฝั่งธนบุรี เพื่อสร้างเป็นอาคารศูนย์บริการวิชาการในเมือง ซึ่งต่อมาเรียกว่าอาคารศูนย์ส่งเสริมสมรรถนะทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมหรืออาคาร KX (Knowledge Exchange Center) ในปัจจุบัน

ในช่วงนั้น ที่บางมดยังมีการจัดซื้อที่ดินเพิ่มเติมหลังคณะวิทยาศาสตร์เป็นที่ตั้งของอาคารสถาบันวิทยาการหุ่นยนต์ภาคสนาม (FIBO) ที่บางขุนเทียนมีการนำหลักสูตร Media Arts และ Media Technology ของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยีไปเริ่มเปิดการเรียนการสอนที่นั่น มีการที่มูลนิธิไทยคมได้บริจาคเงินก่อสร้างอาคารนวัตกรรมการเรียนรู้ที่บางมด เพื่อเป็นที่จัดการเรียนการสอนของโรงเรียนดรุณสิกขาลัย ซึ่งมีท่านอาจารย์พารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา อดีตนายกสภามหาวิทยาลัยเป็นผู้อำนวยการ

นอกจากนี้ ยังมีการริเริ่มโครงการห้องเรียนวิศว-วิทย์ในมหาวิทยาลัย(วมว.)ขึ้นโดยนักเรียนพักที่หอพักบางขุนเทียน ที่วิทยาเขตจอมบึงได้เริ่มมีการพัฒนาโดยงบประมาณไทยเข้มแข็งของรัฐบาลมาสนับสนุนการก่อสร้างในระยะแรก จากนั้นวิทยาเขตจอมบึงก็ได้รับงบประมาณแผ่นดินตามปกติ และงบประมาณบางส่วนจากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาจนเป็น Residential College ของ มจธ.ราชบุรีอย่างที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน"

(จากหนังสือ 2 ทศวรรษมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ, หน้า 95)

อาจารย์ไกรวุฒิเป็นกำลังสำคัญในการวางแผนและออกแบบโครงสร้างพื้นฐานกายภาพทั้งสามพื้นที่ทำงานคือบางมด บางขุนเทียน จอมบึง ตั้งแต่อาจารย์มาร่วมงานที่ มจธ.ปลายทศวรรษ 2510 ในพื้นที่บางมดได้รับงบประมาณการก่อสร้างอาคารสมัยใหม่สภาพต่างจากอาคารวิทยาลัยเทคนิคตั้งแต่แยกเป็นสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีในปี พ.ศ. 2529 ในพื้นที่บางมด เริ่มมีอาคารสมัยใหม่ได้แก่ อาคารเรียนรวม 1 และ 2 ในทศวรรษ 2530 อาคารเรียนรวม 3,4,5 ในทศวรรษ 2540 อาคารพระจอมเกล้า 190 ปี หอสมุดสนามกีฬา ระบบสาธารณูปโภค ระบบโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้เกิดได้ยากเพราะบางมดไม่มีแผนแม่บท เกิดจากวิทยาลัยเทคนิคธนบุรี สร้างตามการมีงบประมาณไม่เคยคิดว่าจะพัฒนาไปเป็นมหาวิทยาลัยในอนาคต ในพื้นที่บางขุนเทียนและราชบุรี อาจารย์ได้มีโอกาสวางแผนแม่บทได้ทั้งหมด ทั้งนี้คุณประพนธ์ เรืองวุฒิชนะพืชเป็นกำลังสำคัญในการเปลี่ยนสภาพกายภาพของบางมดและการทำแผนแม่บทนี้

“การพัฒนาวิทยาเขตจอมบึงจนเป็น Residential College”

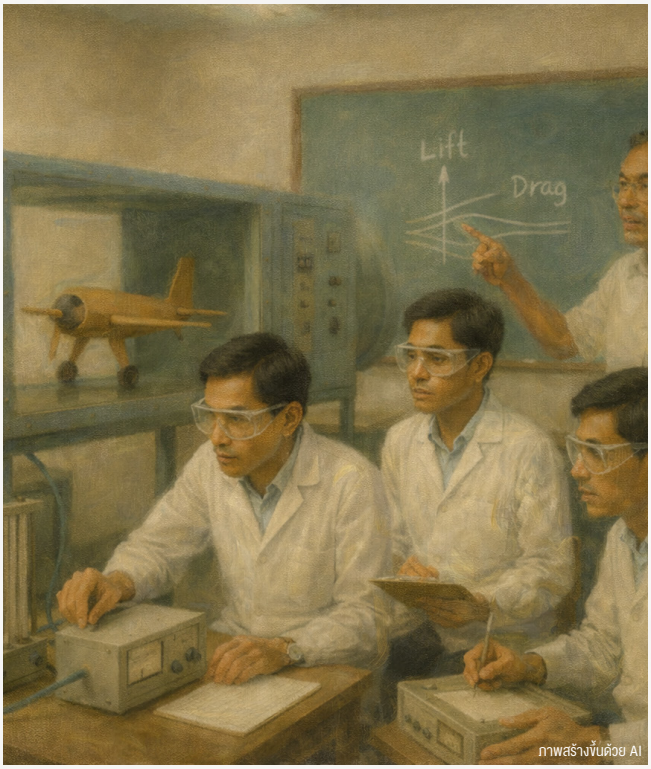

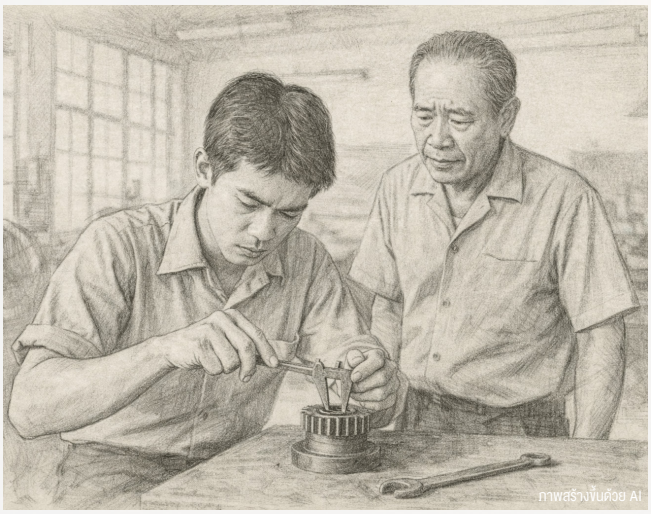
หลักสูตร ปริญญา บัณฑิตศึกษาหลักสูตรแรก

หลักสูตรบัณฑิตศึกษาแรกของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เกิดขึ้นในช่วงปี 2518 หลังจากที่มหาวิทยาลัยซึ่งในขณะนั้นยังเป็นสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าวิทยาเขตธนบุรี ได้ย้ายจากกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการมาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐที่เพิ่งตั้งขึ้นในปี 2515 และการเปิดหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ในขณะนั้นส่วนหนึ่งก็เพื่อเป็นการพัฒนาอาจารย์ของตนเอง ซึ่งในขณะนั้นแทบจะไม่มีอาจารย์ปริญญาเอกเลย หรือมีอยู่น้อยมากเพียง 2-3 คน ลูกศิษย์ของสถาบันเองที่จบปริญญาตรีและต้องการเรียนต่อปริญญาโท เพื่อที่จะได้กลับมาเป็นอาจารย์ให้สถาบันก็มักไม่มีที่เรียน การไปสมัครเรียนต่อปริญญาโทในคณะวิศวกรรมศาสตร์ที่มีอยู่ในขณะนั้น เช่นที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ก็มักจะพลาดหวังไม่ได้เข้าเรียนอย่างที่ประสงค์ เพราะในทศวรรษ 2510 – 2520 ยังมีความไม่เชื่อมั่นในคุณภาพการศึกษาบางมด นอกจากไม่ได้รับเข้าเรียนปริญญาโทแล้ว การสอบเข้าทำงานราชการก็ต้องผ่านด่านความไม่เชื่อมั่นในคุณภาพเช่นกัน บัณฑิต ปทส. (เทียบเท่า วศ.บ.) และ วศ.บ. รุ่นแรกๆ จึงไม่ได้ทำงานในระบบราชการ การเปิดหลักสูตรบัณฑิตศึกษาคือหลักสูตรปริญญาโทในช่วงแรกส่วนหนึ่งจึงเป็นการตอบสนองความต้องการของสถาบันในการสร้างโอกาสให้ลูกศิษย์ของพระจอมเกล้าเองมีช่องทางพัฒนาคุณวุฒิ เพื่อกลับมาเป็นอาจารย์ให้กับพระจอมเกล้าฯ ต่อไป โดยหลักสูตรปริญญาโทหลักสูตรแรก ๆ อยู่ในสาขา วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมโยธา และเทคโนโลยีพลังงาน และได้ขยายไปสู่การพัฒนาหลักสูตรอื่น ๆ รวมทั้งหลักสูตรระดับปริญญาเอกในเวลาต่อมา

“สร้างโอกาสให้**ลูกศิษย์ของพระจอมเกล้าฯ** กลับมาเป็น**อาจารย์ให้กับพระจอมเกล้าฯ**”

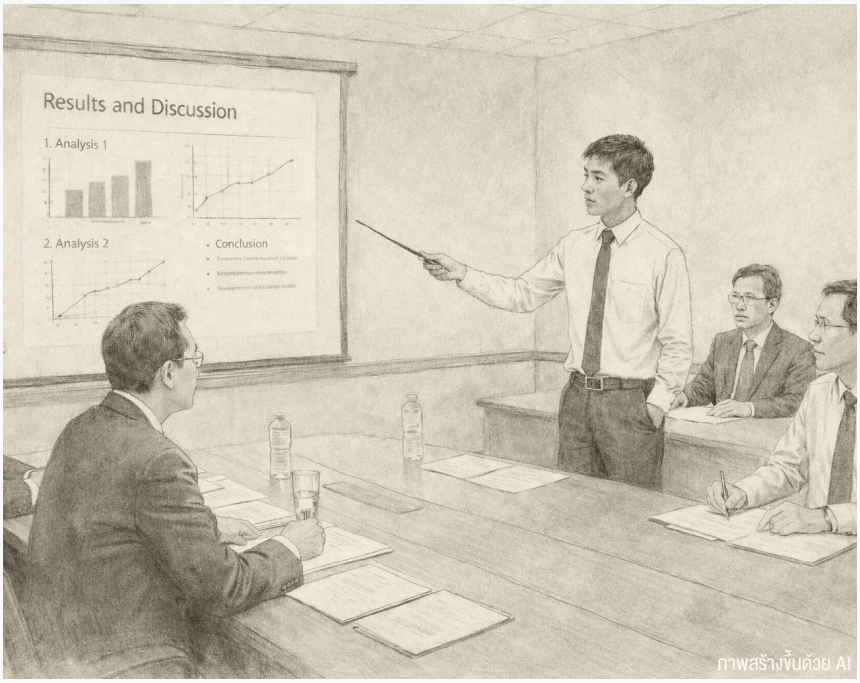

ภาพสร้างขึ้นด้วย AI

ภาพสร้างขึ้นด้วย AI

วิทยานิพนธ์ เล่มแรก

เมื่อสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้เข้ามาร่วมกับประชาคมอุดมศึกษาภายใต้ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐในปี 2518 แล้วก็ได้เริ่มบุกเบิกงานบัณฑิตศึกษาทันที โดยมีสาขาวิศวกรรมเครื่องกล เป็นสาขาแรกที่เปิดระดับปริญญาโทในปี 2518 และสาขาเทคโนโลยีพลังงานตามมาในปี 2519 มีวิทยานิพนธ์เล่มแรก ๆ อาทิ เรื่องการถ่ายเทความร้อนในท่อลูกฟูก โดยกฤตย์ ศรีนภาสวัสดิ์ มี ดร.ธวัชชัย เฮงรัศมี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา เรื่องเครื่องส่งน้ำแบบไฮโดรลิคแรม โดยถาวร ทองเปี่ยม มีอาจารย์บันเทิง สุวรรณตระกูล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งวิทยานิพนธ์ทั้งสองเรื่องอยู่ในสาขาวิศวกรรมเครื่องกล และผ่านการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ในปี 2520 ทั้งสองเรื่อง ส่วนในสาขาเทคโนโลยีพลังงาน วิทยานิพนธ์เรื่องแรก ได้แก่ การศึกษาเปรียบเทียบเครื่องทำน้ำร้อนด้วยแสงอาทิตย์ โดยพลทรัพย์ บุญวานิช มีรองศาสตราจารย์ ดร.ปรีดา วิบูลย์สวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และได้ผ่านการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ในปี 2523

Results and Discussion
1. Analysis 1
2. Analysis 2
Conclusion
ภาพสร้างขึ้นด้วย AI

FIBO

Institute of Field Robotics หรือที่รู้จักกันดีในชื่อฟีโบ้ (FIBO) หรือ สถาบันวิทยาการหุ่นยนต์ภาคสนาม ก่อตั้งขึ้นในปี 2538 ระหว่างแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 ภายใต้ชื่อศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาหุ่นยนต์ภาคสนาม และต่อมาในปี 2546 สภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยพระจอมเกล้าธนบุรี จึงได้มีมติยกฐานะของศูนย์ฯนี้ เป็นสถาบันวิทยาการหุ่นยนต์ภาคสนาม โดยมีหน้าที่วิจัยพัฒนา ให้บริการวิชาการแก่สังคม ตลอดจนการพัฒนากำลังคนที่มีความสามารถเฉพาะทางในด้านวิทยาการหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ

ในรอบ 3 ทศวรรษของสถาบันแห่งนี้ ภายใต้การนำของ รองศาสตราจารย์ ดร.ชิต เหล่าวัฒนา ฟีโบ้ได้เจริญเติบโตและดำเนินภารกิจทุก ๆ ด้านได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นในด้านการวิจัยและพัฒนาและการให้บริการวิชาการแก่สังคม จนเกิดประโยชน์และผลกระทบในวงกว้าง รวมถึงการได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาเทคโนโลยีหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ ตลอดจนการวางแผนกำลังคนในด้านนี้ รวมทั้งการมีส่วนช่วยวาง Roadmap ของการพัฒนาอุตสาหกรรมเฉพาะในเขตระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ EEC อีกด้วย ทั้งนี้ ยังไม่รวมถึงงานวิจัยประยุกต์และงานวิจัยร่วมกับภาคอุตสาหกรรม ที่ได้ช่วยให้เกิดการนำเทคโนโลยีหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติเข้าไปช่วยเพิ่มผลิตภาพและประสิทธิภาพในภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ ของประเทศ

ในด้านการพัฒนากำลังคน ฟีโบ้ได้ขยายการจัดการศึกษามาโดยลำดับเช่นกัน โดยปัจจุบันมีการเปิดสอนหลักสูตรตั้งแต่ระดับปริญญาตรี สาขาวิศวกรรมหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ จนถึงหลักสูตรปริญญาโท-เอก ในสาขาวิทยาการหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ นอกจากนี้ ในระดับปริญญาโทยังมีการเปิดสอนสาขาเทคโนโลยีธุรกิจภายใต้ความร่วมมือกับคณะวิทยาการคอมพิวเตอร์อีกด้วย

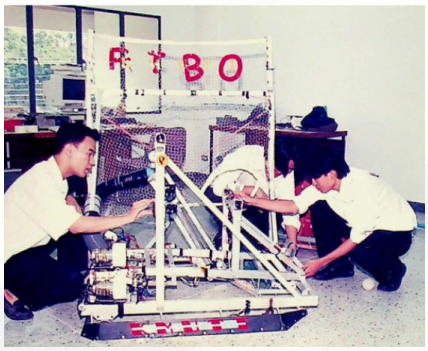
เรื่องที่น่าสนใจและน่าประทับใจที่สุดเกี่ยวกับฟีโบ้ไม่ใช่เรื่องของการดำเนินภารกิจด้านต่าง ๆ จนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางเท่านั้น แต่ยังเป็นเรื่องของการพัฒนาองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูง มุ่งอนาคต และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนเพื่อตอบโจทย์ ความต้องการใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ดังคำกล่าวของ รองศาสตราจารย์ ดร.ชิต เหล่าวัฒนา ที่ว่า **“โลกอนาคตจะมีอะไร เราก็ต้องสอนคนให้พร้อมสำหรับสิ่งนั้น”** ฟีโบ้จึงไม่ใช่แค่สถาบันวิทยาการหุ่นยนต์ภาคสนาม แต่ยังเป็นองค์กรแห่งการสร้างวัฒนธรรมใหม่ ปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์การทำงานให้คนทำงานง่ายขึ้น มีความคล่องตัวขึ้น และที่สำคัญคือรู้ว่าตัวเองทำงานเพื่ออะไร ทำงานอย่างมีเป้าหมาย ดังคำกล่าวของ รองศาสตราจารย์ ดร.ชิต อีกว่า “Clarity is a power นั่นคือ ถ้าเราเห็นเป้าหมายชัดเจน เราก็จะไปถึงมันได้ ไม่ว่าเส้นทางจะยากเพียงใดก็ตาม”

CLARITY
IS A POWER

FIBO

FIBO

ภาพสร้างขึ้นด้วย AI

ประเทศไทย
ยุค GEN X – GEN Y

โลกในยุคของคนที่เกิดใน Gen X และ Gen Y (เกิดในช่วงปี 1970–1996) มีความแตกต่างจากโลกในยุค 1960s อย่างชัดเจนหลายด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และเทคโนโลยี และเป็นบริบทที่สร้างโจทย์ใหม่ ๆ ให้ประชาคมอุดมศึกษา

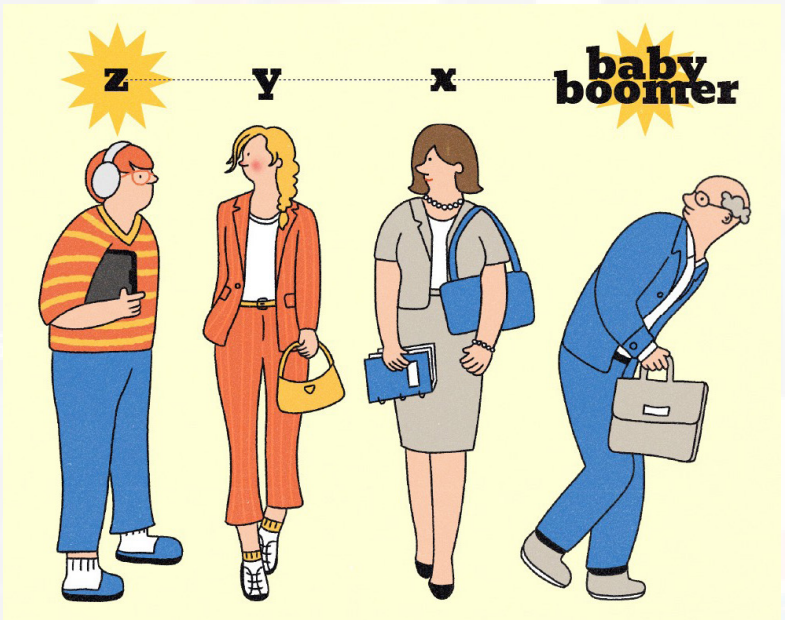
ในด้านเศรษฐกิจ เราเห็นการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจที่เติบโตหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (ยุค Economic Boom) ระบบทุนนิยมที่พึ่งพาอุตสาหกรรมหนักเป็นหลัก และการเติบโตของชนชั้นกลาง มาเป็นเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ การเติบโตของบริษัทข้ามชาติ การเติบโตของเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบทุนนิยมแบบตลาดเสรีที่พึงพาอุตสาหกรรมบริการและเทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้น ในขณะที่ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ก็เพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน

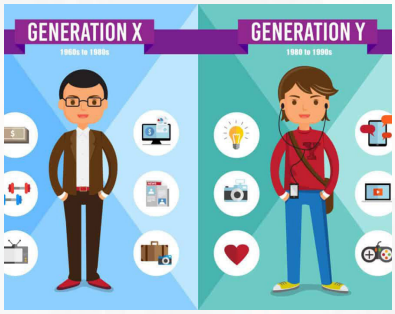
ในด้านสังคม เราเห็นการเปลี่ยนแปลงจากโครงสร้างครอบครัว ในชนบทพ่อแม่ที่มีพละกำลังมีการศึกษา อพยพไปทำงานในเมือง ทิ้งให้ลูกอยู่กับปู่ย่าตายายที่การศึกษาไม่สูง ไม่ทันเทคโนโลยี เกิดสภาพครอบครัวฟันหลอหรือครอบครัวแหว่งกลาง (Skip generation family) เห็นแต่ปู่ย่าตายายและหลาน โครงสร้างครอบครัวแบบดั้งเดิมเปลี่ยนไป อัตราการหย่าร้างสูง คนอยู่เป็นโสดมากขึ้น ครอบครัวหลากหลายรูปแบบมากขึ้น เช่น ครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยว กลายเป็นศัพท์บัญญัติใหม่ที่คนคุ้นเคย ในขณะที่ผู้หญิงมีบทบาทในสังคมและเศรษฐกิจมากขึ้น และที่เป็นปรากฏการณ์ที่เห็นชัดอีกเรื่องคือการศึกษาที่เคยเป็นหลักประกันความมั่นคงในการหางานในยุค 60s ก็ไม่เป็นจริงอีกต่อไป

ในด้านการเมือง เราเห็นการเปลี่ยนแปลงจากยุคสงครามเย็นมาสู่การล่มสลายของสหภาพโซเวียตในปี 1991 และการผงาดขึ้นของจีน การเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านสื่อสมัยใหม่และโซเชียลมีเดียมากขึ้น และการแสดงความไม่ไว้วางใจในรัฐบาลและสถาบันทางการเมืองที่ปะทุง่ายขึ้นและบ่อยขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก

ในด้านวัฒนธรรม เราเห็นการเปลี่ยนแปลงจากวัฒนธรรมบุปผาชนหรือฮิปปี้ที่ใฝ่เสรีรักสันติภาพและโลกยุค ดนตรีร็อกแอนด์โรล (The Beatles, Elvis Presley) ครองโลก มาสู่โลกของความหลากหลายทางเพศและวัฒนธรรมและการเรียกร้องสิทธิความเท่าเทียม (LGBTQ and Human Rights Issues) วัฒนธรรมป๊อปและสื่อดิจิทัล (YouTube, Netflix, K-Pop) และกระแสปัจเจกนิยมที่เข้ามาแทนที่วัฒนธรรมฮิปปี้ ในขณะที่คนรุ่นใหม่ก็ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืนมากขึ้น

สังคมปัจเจก การหย่าร้างสูง คนอยู่เป็นโสดมากขึ้น

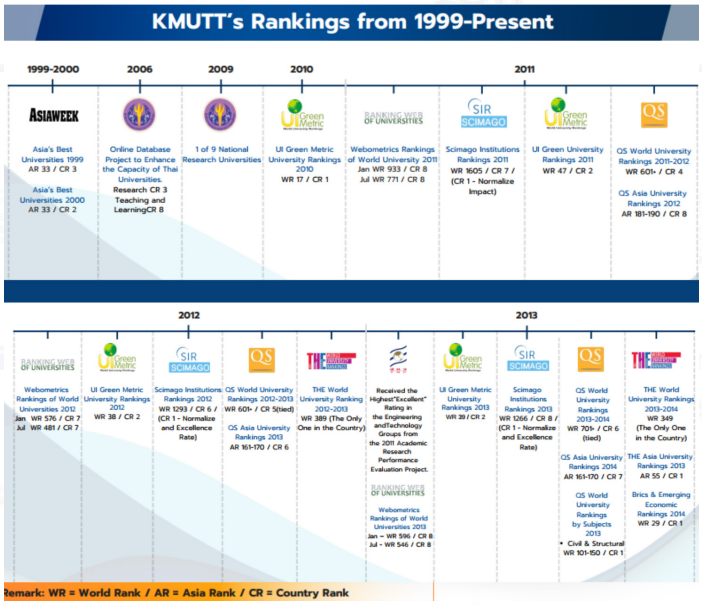

และในด้านเทคโนโลยี เราได้เห็นการก้าวกระโดดของเทคโนโลยีแทบทุกด้าน ตั้งแต่เทคโนโลยีอวกาศ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ไปจนถึงเทคโนโลยีการสื่อสารที่เป็นช่วงเวลาของ Digital Revolution การเติบโตอย่างรวดเร็วของอินเทอร์เน็ต สมาร์ทโฟน AI โซเชียลมีเดีย (Facebook, Instagram, TikTok) เทคโนโลยีการทำงานและการเรียนออนไลน์ที่กลายเป็นบรรทัดฐานใหม่ รวมไปถึงเทคโนโลยีที่เปลี่ยนวิถีชีวิตและวิถีการประกอบอาชีพของเราไปอย่างรวดเร็ว เช่น รถยนต์ไฟฟ้า Cryptocurrency เป็นต้น

เมื่ออยู่ใน Top 5 ของการทำ University Ranking ครั้งแรกในปี 2549

ปี 2549 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจัดอันดับมหาวิทยาลัยและคณะต่างๆ ในมหาวิทยาลัยที่สมัครเข้าร่วมโครงการ ซึ่งนับเป็นการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโดยหน่วยงานกลางของไทยเองเป็นครั้งแรก ผลปรากฏว่าในระดับมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีถูกจัดอยู่ในกลุ่มดีเลิศด้านการวิจัยเป็นอันดับที่สามของประเทศ โดยห้าอันดับแรกได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรียังถูกจัดอยู่ในกลุ่มดีเยี่ยมด้านการเรียนการสอนเป็นอันดับ 7 ของประเทศ

ต่อมาในปี 2550 สกว.ประเมินการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปรากฏว่าด้านวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีงานวิจัยที่มีคะแนน Equivalent Journal Publication สูงสุด เท่ากับสถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร และในด้านเทคโนโลยีพลังงาน และวิทยาการสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัยร่วมด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม และคณะพลังงาน สิ่งแวดล้อมและวัสดุ มีงานวิจัยที่มีคะแนน Equivalent International Journal Publication ต่ออาจารย์สูงสุด และบัณฑิตวิทยาลัยร่วมด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม ยังมีงานวิจัยที่มีคะแนน Impact Factor ต่ออาจารย์สูงสุดอีกด้วย

"การก้าวกระโดดของ มจธ.ในการจัดอันดับ ระดับมหาวิทยาลัย คณะ สาขาวิชา สร้างความประหลาดใจในวงการมหาวิทยาลัย เพราะ มจธ.ไม่เคยอยู่ในเรดาร์วิชาการของชาวมหาวิทยาลัยอื่น มจธ.พลิกโฉมจากวิทยาลัยเทคนิคสู่สถาบันอุดมศึกษาเพียง 40 ปี มีการเปลี่ยนมโนทัศน์ในการทำงานอย่างสูง ซึ่งความสำเร็จเกิดจากหลายปัจจัย อาทิ มีการนำองค์กรอย่างมีธรรมภิบาล โดยอาจารย์ดร.ไพบูลย์ หังสพฤกษ์ และอาจารย์ดร.หริส สูตะบุตร อยู่หลายสิบปี มีภาวะผู้นำทางวิชาการและการวิจัยจากอาจารย์ดร.ปรีดา วิบูลย์สวัสดิ์ และนักวิชาการรุ่นหลังตามมาอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง คือการใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาดจากการสนับสนุนทางวิชาการและการเงินอย่างต่อเนื่อง 40 กว่าปีตั้งแต่ทศวรรษ 2520 ผ่านโครงการและกลไกสำคัญ ๆ ได้แก่ โครงการภายใต้ความร่วมมือวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาเซียน กองทุนสนับสนุนการวิจัย โครงการ Center of Excellence – COE ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ศูนย์แห่งชาติ 3 ศูนย์ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กองทุนอนุรักษ์พลังงาน เป็นต้น" *(กฤษณพงศ์ กีรติกร, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2568)*

การออกนอกระบบ
แบบไม่เหมือนใคร

"การออกนอกระบบของ มจธ.นั้น ไม่เหมือนมหาวิทยาลัยนอกระบบราชการใดที่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้น ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ หรือมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เพราะทั้ง 3 มหาวิทยาลัยนั้น ล้วนเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งขึ้นใหม่ ไม่มี Initial conditions ให้ต้องกังวลถึง ในขณะที่ มจธ.มีสิ่งที่เป็นสภาพและปัจจัยเงื่อนไขเดิมติดมามากมาย จะไปขอดูแบบอย่างมหาวิทยาลัยไหนก็ไม่มี เพราะเป็นมหาวิทยาลัยในระบบราชการแห่งแรกที่ขอออกจากระบบราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือเรื่องของสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของบุคลากรที่เคยได้รับในระบบราชการ ก็ต้องมาร่างระเบียบร่างกฎหมายกันใหม่หมด เพื่อรักษาสิ่งเหล่านั้นไว้ให้ได้ ช่วงนั้นเป็นช่วงที่ผมเป็นอธิการบดี ต้องทำงานหนักกับนักกฎหมาย และทำความเข้าใจกับทีมบริหารและประชาคม มจธ.ไปพร้อมกัน" *(กฤษณพงศ์ กีรติกร, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2568)*

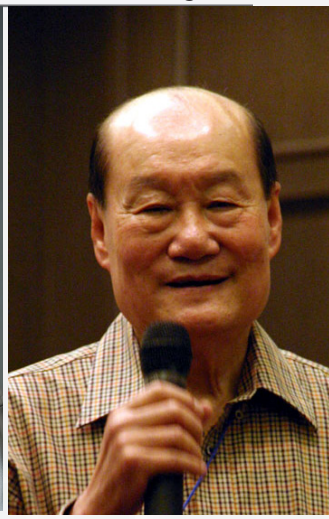
มหาวิทยาลัยของรัฐแห่งแรก ที่ขอออกจาก ระบบราชการ

10 ปี ของการวางระบบ

“หลังวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 เป็นช่วงที่อาจารย์พารณ อิศรเสนา ณ อยุธยาเป็นนายกสภาฯ อยู่ 4 ปี ตามมาด้วยอาจารย์ทองฉัตร หงส์ลดารมภ์ ที่เป็นนายกสภาฯ อยู่ถึง 17 ปี บวกกับ Wisdom ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสภาฯ อีก 10 กว่าท่าน ร่วมกับฝ่ายบริหารและบุคลากร ทำให้ มจธ.สามารถพลิกโฉมหรือ Transform เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับโดยสมบูรณ์ได้ เราผ่านช่วงวิกฤติแรกประมาณ 5–10 ปี จากความยากที่เริ่มต้นจากวิกฤติเศรษฐกิจที่ทำให้รัฐบาลมีเงินสนับสนุนมหาวิทยาลัยน้อยลง ไม่เหมือนมหาวิทยาลัยนอกระบบที่เกิดก่อนหน้านั้นอย่างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่เกิดในช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศยังดีอยู่

เรายังเจอปัจจัยรุมเร้าอื่น ๆ ทุกรูปแบบ จากความไม่รู้ (Ignorance) เรื่องหน่วยงานในกำกับ จากการไม่มีคำตอบว่าของเก่าที่เคยทำได้ก็ทำไม่ได้แล้วก็ไม่มีใครตอบได้ว่าควรทำอย่างไร จากความไม่มั่นใจของบุคลากรที่เปลี่ยนสภาพ ห่วงใยสวัสดิการความมั่นคงของตน จนเข้าสู่ความรุ่งเรืองในครึ่งหลังทศวรรษ 2540 ที่เริ่มเห็นการเปลี่ยนแปลงที่ดีและเป็นรูปธรรม ส่งผลต่อความโดดเด่นทางการผลิตบัณฑิตหลายสาขา การเติบโตทางวิชาการ นักศึกษาเริ่มเพิ่มจำนวนมากขึ้น ตอบโจทย์มิติการลดความเหลื่อมล้ำได้ โดยเรามีผู้เรียนสัดส่วนสูงมาจากครอบครัวชนบท เพราะมีคนตั้งแง่และปรามาสเราเมื่อเริ่มต้นว่า มจธ. เมื่อเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับแล้วจะต้องดิ้นรนหาเงินเองมากขึ้น จนกลายเป็นมหาวิทยาลัยของคนรวยที่เก็บค่าเรียนแพง ๆ จนนักเรียนที่ยากจนไม่มีสิทธิเรียน มจธ. ซึ่งไม่จริง

เรายังสามารถเพิ่มหลักสูตรขยายหลักสูตรบัณฑิตศึกษา โดยงบประมาณจากรัฐไม่เพิ่มมาก งานวิจัยสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหลายสาขาได้รับการประเมินอยู่ในระดับสูงมากของประเทศไทย จนในทศวรรษ 2560 ผลการประเมินระหว่างประเทศก็อยู่ระดับสูงเช่นกัน เรายังเห็นการมีทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้นจากการประหยัดและการช่วยเหลือตนเองในการหารายได้จากงานบริการวิชาการและงานวิจัย” *(กฤษณพงศ์ กีรติกร, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2568)*

เราผ่านช่วงวิกฤติแรกประมาณ 5–10 ปี

จากความยากที่เริ่มต้นจากวิกฤติเศรษฐกิจ

มจธ.
บางขุนเทียน

บางขุนเทียนเป็นพื้นที่ขยายของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี จากการเติบโตทางเศรษฐกิจระดับสูงช่วงทศวรรษ 2530 รัฐบาลต้องการเพิ่มและยกคุณภาพกำลังคนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้วยการวิจัย รัฐบาลให้มหาวิทยาลัยที่มีความพร้อมขยายตัวไปต่างจังหวัด ใช้การสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เกิดวิทยาเขตสารสนเทศ พร้อมทั้งมีนโยบายให้มหาวิทยาลัยทำการวิจัยอย่างเข้มข้นขึ้น และเน้นการวิจัยที่พร้อมถ่ายทอดสู่อุตสาหกรรม สนับสนุนการตั้งอุทยานวิทยาศาสตร์และสวนอุตสาหกรรม สร้างศูนย์แห่งความเป็นเลิศ (Center of Excellence) ในช่วงปลายทศวรรษ 2530 มจธ. จึงหาพื้นที่วิทยาเขตใหม่ จนได้พื้นที่บางขุนเทียนซึ่งในเบื้องต้นมีพื้นที่จำกัดเพียงประมาณ 200 ไร่ ไม่เพียงพอที่จะรับการขยายตัวในระยะยาว และต่อมาได้พื้นที่ราชบุรีอีกประมาณ 1,200 ไร่ก่อนวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 เล็กน้อย

มหาวิทยาลัยพิจารณาว่าบางขุนเทียนเป็นพื้นที่จะใช้ขยายกิจกรรมเก่ากับรองรับกิจกรรมใหม่และหน่วยงานใหม่ได้ช่วงหนึ่ง จึงออกแบบให้วิทยาเขตนี้เป็นอุทยานการศึกษาและสวนอุตสาหกรรม (Industrial park) แห่งแรกของประเทศไทย กับเป็นฐานการผลิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอกในยุคโลกาภิวัตน์ เป็นที่รวมห้องแล็บวิจัยระดับ Cutting edge โดยมุ่งใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมยกระดับทั้งอุตสาหกรรมและชุมชนรอบพื้นที่ รวมทั้งเป็นต้นแบบของมหาวิทยาลัยสีเขียว (Green and Clean University) อีกด้วย

ปัจจุบันมีหน่วยงานที่ดำเนินการอยู่ใน มจธ. บางขุนเทียน ได้แก่ สถาบันพัฒนาและฝึกอบรมโรงงานต้นแบบ (สรบ.) โดยสรบ.มีห้องห้องปฏิบัติการระดับสูงเฉพาะทางกว่า 10 ห้อง สำนักอุทยานวิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรม คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ โครงการร่วมบริหารหลักสูตร Media Arts และ Media Technology ซึ่งปัจจุบันอยู่ภายใต้คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ หน่วยปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาวิศวกรรมชีวเคมีและโรงงานต้นแบบ บัณฑิตวิทยาลัยร่วมด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม หน่วยทดสอบระบบโซล่าเซลล์ตามมาตรฐานระหว่างประเทศรองรับการใช้โซล่าเซลล์ของไทยที่ขยายตัวเร็วมาก รวมถึงการมีองค์กรใหม่ภายใต้การดำเนินงานของสำนักอุทยานวิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรม คือโรงงานต้นแบบผลิตยาชีววัตถุแห่งชาติ หรือ National Biopharmaceutical Facility ซึ่งเป็นโรงงานต้นแบบผลิตยาชีววัตถุแห่งชาตินี้ถือเป็นแห่งแรกของประเทศ และโรงงานนี้ยังได้มีบทบาทในการเข้าไปร่วมมือกับสถาบันวัคซีนแห่งชาติในช่วงการระบาดของโควิด-19 อีกด้วย

มจธ. ราชบุรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้เริ่มแผนการขยายพื้นที่การศึกษาตามนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัยมายังพื้นที่จังหวัดราชบุรีตั้งแต่ปี 2537 ได้แสวงหาพื้นที่ขนาดประมาณหนึ่งพันไร่ เพื่อรองรับมหาวิทยาลัยในระยะยาว ได้พิจารณาจังหวัดฉะเชิงเทรา พระนครศรีอยุธยา สมุทรสงคราม เพชรบุรี และราชบุรี ซึ่งในที่สุดก็เห็นว่าจังหวัดราชบุรีมีความเหมาะสมมากที่สุด ด้วยเหตุผลของระยะทางที่ไม่ไกลจากกรุงเทพ สามารถเดินทางได้สะดวก กำลังอาจารย์และเจ้าหน้าที่จากบางมดสนับสนุนทางวิชาการได้

"การได้พื้นที่ราชบุรีมีการสนับสนุนจากบุคคลสำคัญในพื้นที่ อาทิ สส.เชาวรินทร์ ลัทธศักดิ์ศิริ คุณจงเมธ ทรัพย์ศิรี ประธานสภาหอการค้า กลุ่มมดตะวันตกที่เข้มแข็งและสนับสนุนงานมจธ.ตลอดมา กรรมการสภามหาวิทยาลัยและอาจารย์ มจธ. ที่เป็นคนราชบุรี เช่น คุณหญิงสุมณฑา พรหมบุญ อาจารย์สมใจ นาคทับที อาจารย์บุญเจริญ ศิริเนาวกุล ฝ่าย มจธ.มี อาจารย์ดร.หริส สูตะบุตร อาจารย์ดร.ไกรวุฒิ เกียรติโกมล คุณประพนธ์ เรืองวุฒิชนะพืช คุณสุนิตย์ เทพไพฑูรย์ และทีมกองแผนงาน ที่ทำงานกันอย่างแข็งขัน เพื่อให้ได้พื้นที่สาธารณประโยชน์มาสร้างมหาวิทยาลัย ทีม มจธ. นี้เป็นทีมเดียวกับการได้มาซึ่งพื้นที่บางขุนเทียน

ตั้งแต่ทศวรรษ 2530 อาจารย์ ดร.หริสและอาจารย์ มจธ. จำนวนหนึ่ง เห็นขีดจำกัดของการเรียนการสอน นักเรียนมหาวิทยาลัยไทย อาทิ ฐานวิชาการเช่น คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ไม่แน่น เรียนได้ช้า ไม่เข้มข้น ระบบคิดและตรรกะไม่ดี เทียบกับนักเรียนไทยที่ไปเรียนต่างประเทศที่สามารถแข่งขันได้ทัดเทียมนักเรียนต่างประเทศ หรือในบางกรณีดีกว่าอย่างชัดเจน เราเห็นว่าโดยเนื้อแท้ สติปัญญาและศักยภาพนักเรียนไทยไม่ด้อย แต่ระบบนิเวศการเรียนและการใช้ชีวิตในประเทศไทยไม่เอื้อในการพัฒนาศักยภาพ อาจารย์ ดร.หริสและคณะอาจารย์จึงหาโอกาสที่จะสร้าง มจธ.ในรูปแบบใหม่ตามแนวทางการศึกษาระบบ Liberal Arts ส่งอาจารย์จำนวนหนึ่งไปศึกษาระบบ Liberal Arts นำโดยอาจารย์ดร.สมชาย จันทร์ชาวนา จนปลายทศวรรษ 2530 เกิดหน้าต่างแห่งโอกาสของการทำมหาวิทยาลัยแบบใหม่ ในช่วงนโยบายการขยายมหาวิทยาลัยไปต่างจังหวัดจากการเติบโตทางเศรษฐกิจ" *(ข้อมูลโดย ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร)*

ในช่วงแรกของการสร้างพื้นที่การศึกษาใหม่นี้ วิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 (วิกฤติต้มยำกุ้ง) ทำให้ มจธ.ยังไม่มีพื้นที่การเรียนการสอนที่จอมบึง ใช้พื้นที่ศาลาประชาคมของจังหวัดจัดการเรียนการสอน ให้บริการจัดการศึกษาระดับปริญญาด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีทันที โดยคณะเทคโนโลยีสารสนเทศได้เปิดหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหลักสูตรแรกตั้งแต่ปี 2539 และต่อมาในปี 2546 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมก็ตามเข้ามาเปิดหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีไฟฟ้า ก่อสร้าง เครื่องกล และอุตสาหการ

นอกจากกิจกรรมที่ศาลาประชาคม พื้นที่จอมบึงไม่มีกิจกรรมมาก นอกจากมหาวิทยาลัยใช้เงินรายได้ไปตั้งปฐมาคารและรมณียาคาร เพื่อการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์แก่นักเรียน การวิจัยเรื่องผึ้งพื้นเมือง การทำงานร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาในราชบุรี งานวิจัยด้านเกษตรและสิ่งแวดล้อม ต่อมาช่วง พ.ศ. 2550 – 2553 มีวิกฤติ Sub Prime Loans ในอเมริกาที่ส่งผลถึงประเทศไทย โดยการสนับสนุนของนักศึกษาเก่า รัฐบาลจัดงบกระตุ้นเศรษฐกิจให้จำนวนประมาณ 500 ล้านบาท มีเงื่อนไขว่าต้องใช้เงินให้เสร็จภายในไม่เกิน 2 ปี มจธ.ราชบุรีได้เริ่มเปิดการสอนที่บริเวณที่ตั้งของมหาวิทยาลัยเอง ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง เป็นครั้งแรกในปี 2556 ปัจจุบันจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-2 ใน 3 สาขาวิชา ได้แก่ วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม และยังได้จัดการศึกษาในหลักสูตรของตนเอง 1 สาขาวิชาคือสาขาวิศวกรรมระบบอัจฉริยะ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เปิดใหม่ล่าสุดของ มจธ.

อาจารย์กฤษณพงศ์ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมถึงเบื้องหลังของเส้นทางการต่อสู้ดิ้นรนให้วิทยาเขตราชบุรีได้ถือกำเนิดและทำประโยชน์แก่จังหวัดราชบุรีและพื้นที่ภาคตะวันตกว่า“วิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ทำให้รัฐบาลชะลอวิทยาเขตสารสนเทศทั้งหมดเกือบ 20 แห่ง เนื่องจากรัฐบาลขาดแคลนงบประมาณ โดย มจธ.ได้ให้สัญญาแก่ประชาคมจอมบึงและราชบุรีว่าจะไปสร้างมหาวิทยาลัยให้ลูกหลานชาวราชบุรีได้เรียนหนังสือ มีการรุมเร้าจากประชาคมให้มจธ.รักษาคำพูด เมื่อคนในพื้นที่มองไป พื้นที่จอมบึงยังไม่มีสิ่งก่อสร้างแม้แต่อาคารเดียว มีแต่ป่าเต็งรังเสื่อมสภาพ แต่โดยสปิริตของอาจารย์ดร.บวร ปภัสราทร และทีมคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้เปิดหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหลักสูตรแรกตั้งแต่ปี 2539 สอนด้วยระบบ Teleconference ด้วยเทคโนโลยีที่มีเมื่อเกือบ 30 ปีก่อนที่ยังไม่รองรับการถ่ายทอดภาพวีดีโอได้ดีนัก มีอาการภาพช้า ภาพ Blur ถ้าขยับเร็ว สอนระหว่างอาคารเรียนหนึ่งที่บางมดที่มีนักศึกษาคณะไอทีที่บางมดนั่งเรียนอยู่ กับนักศึกษาคณะไอทีราชบุรีที่ศาลาประชาคมราชบุรี สอนอยู่เกือบสิบปี ต่อมาในปี 2546 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมก็ตามเข้ามาเปิดหลักสูตรครุอุตสาหกรรม-ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีไฟฟ้า ก่อสร้าง เครื่องกล และอุตสาหการ โดยใช้พื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏจอมบึง กลางทศวรรษ 2540 รัฐบาลยกเลิกวิทยาเขตสารสนเทศทั้งหมด แรงกดดันเพิ่มขึ้นตามลำดับที่ มจธ.ต้องทำให้ประชาชนเห็นว่าจะมีการใช้พื้นที่สาธารณประโยชน์ไปเป็นสถาบันอุดมศึกษาจริง พื้นที่นี้ชาวบ้านเคยเก็บฟืน เก็บผัก เก็บเห็ด จับสัตว์เล็ก ชาวบ้านบางส่วนส่งเสียงดังว่าจะขอเอาที่ มจธ.ไปใช้ประโยชน์ กลับไปเป็นที่สาธารณประโยชน์ดังเดิม เพื่อใช้เป็นพื้นที่ทิ้งขยะของจังหวัดราชบุรี และมีรายได้จากการให้เช่าที่ทิ้งขยะ

ทศวรรษ 2540 เป็นทั้งทศวรรษแห่งวิกฤติและทศวรรษแห่งโอกาสของ มจธ. **วิกฤติและโอกาสแรก** คือ การเปลี่ยนสภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับในยุคที่ประเทศประสบวิกฤติเศรษฐกิจ ประเทศยากจน **วิกฤติและโอกาสที่สอง** คือสังคมไม่รู้จักมหาวิทยาลัยในกำกับ บุคคลากร มจธ.ยังไหวหวั่นกับองค์กรใหม่ โดยเฉพาะอนาคตของตนเองในสภาพพนักงาน **วิกฤติและโอกาสที่สาม** คือการเกิดของ มจธ.ราชบุรี ที่รัฐบาลยุติโครงการ ไม่มีเงินสนับสนุน ชาวบ้าน ไม่แน่ใจว่าจะมีมหาวิทยาลัย มีความขัดแย้งผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มในชุมชน เราพยายามทำกิจกรรมหลากหลายให้ชาวราชบุรีเห็น มจธ.และรู้จัก มจธ. ให้ชาวหมู่บ้านรางบัวชั่งน้ำหนักระหว่างการใช้พื้นที่สร้างสถาบันอุดมศึกษาเพื่ออนาคตของชาวราชบุรีและประเทศไทยเทียบกับการทำเป็นที่ทิ้งขยะของชาวราชบุรี เราพยายามทำให้ มจธ.เป็นที่รู้จักโดยการตั้งกลุ่มอุดมศึกษาราชบุรีที่มี มจธ.ทำงานกับสถาบันอุดมศึกษาในราชบุรี ได้แก่ มรภ. หมู่บ้านจอมบึง วิทยาลัยพยาบาลสองแห่ง วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยเกษตร มาทำงานด้วยกันด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่ มจธ.เป็นแกนนำ เพราะวิทยาลัยอื่น ๆ เพิ่งเริ่มต้นการประกันคุณภาพ เราทำโปรเจ็คลงชุมชนด้านโคนมเกษตร สิ่งแวดล้อม แนวคิดกลุ่มอุดมศึกษาราชบุรีที่ มจธ.ริเริ่ม เป็นต้นแบบที่สกอ.พัฒนาไปเป็นกลุ่มมหาวิทยาลัยของภาคต่าง ๆ ในเวลาต่อมา นอกจากนั้น อาจารย์บุญเจริญและทีมยังจัดติวด้านคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนช่วงเสาร์อาทิตย์และปิดเทอม พาผู้นำชุมชนมาดูพื้นที่บางมดและบางขุนเทียนให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยเป็นอย่างไร สามารถทำอะไรได้บ้าง จนถึงเจียดเงินสะสมมหาวิทยาลัยมาสร้างอาคารฝึกอบรมและวิจัยคือ ปฐมาคารและอาคารที่พักคือรมณียาคารให้ชุมชนเห็นเป็นรูปธรรม

วิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 วิกฤติต้มยำกุ้ง ดับความฝันของการเกิด มจธ.ราชบุรีไปสิบกว่าปี ช่วงนั้นเราได้แต่รักษาความฝันและมีความฝันต่อไป ความฝันกลายเป็นความจริงหลังจากวิกฤติเศรษฐกิจปี 2550 อีกครั้งคือวิกฤติซับไพรม์โลน เพราะการสนับสนุนของศิษย์เก่าจนมจธ.ได้งบประมาณกระตุ้นเศรษฐกิจประมาณ 500 ล้านบาท มาสร้างวิทยาเขตราชบุรี ที่ลดขนาดลงราวหลายเท่าจากแผนแม่บทกายภาพที่ MIT ออกแบบให้เมื่อปี 2540”

ปัจจุบัน มจธ.ราชบุรียังได้มีการพัฒนาการเรียนการสอนแบบ Liberal Arts-Integrated Engineering Program ที่มจธ.ราชบุรี ทั้งในส่วนวิชาการศึกษาทั่วไป วิชาพื้นฐานชั้นปีที่ 1-2 สำหรับหลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์ 3 สาขาที่ มจธ.ราชบุรีดูแล และในหลักสูตรวิศวกรรมระบบอัจฉริยะที่ มจธ.ราชบุรีรับผิดชอบทั้งหลักสูตร โดยเน้นการพัฒนาความรอบรู้ รวมถึงอุปนิสัย ทัศนคติ วิธีคิด ตลอดจนทักษะทางสังคมที่ต้องใช้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในอนาคต จุดเด่นของการจัดการศึกษาที่ มจธ.ราชบุรีอีกประการหนึ่งคือการมีพื้นที่การเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหอพักหรือวิทยาศรม (Residential College) เช่น กิจกรรมร่วมกันในช่วงเย็น ชมภาพยนตร์ ละคร เล่นดนตรี ฝึกกีฬา การฟังปาฐกถาจากผู้รู้ในเรื่องต่าง ๆ การจัดกิจกรรมร่วมกันของนักศึกษาในรูปแบบสโมสรและชุมนุมชมรม เป็นต้น โดยในระบบหอพักนี้ นักศึกษาจะถูกจัดเป็นกลุ่มเล็กประมาณ 10 คน มีอาจารย์พี่เลี้ยงประจำ 1 คนที่จะคอยดูแลให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ นักศึกษาของ มจธ.ราชบุรี ยังมีโอกาสเรียนวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรคู่ขนาน หรือ Co-curriculum ตามความสนใจของนักศึกษา โดยวิชาเหล่านี้ได้รับความร่วมมือจากนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากภายในมหาวิทยาลัยและจากองค์กรในพื้นที่ราชบุรีมาเป็นวิทยากร

ความหวัง ในการสร้างวิศวกร ที่มีพื้นฐานทางศิลปะ–วิทยาศาสตร์ (Liberal Arts) ที่ราชบุรี

"บัณฑิตที่จบวิชาชีพวิศวกรรมศาสตร์ในประเทศไทยมีจุดอ่อน 2 อย่างคือ **1) ขาดวัฒนธรรมสำนึก** ในภาวะที่นักศึกษาขาดพื้นฐานทางศิลปะ-วิทยาศาสตร์ (Art & Science) เมื่อจบออกไปทำงานทำโครงการใหญ่ ๆ จะไม่ตระหนักต่อการสร้างหรือการพัฒนาพื้นที่ที่ทำความเสียหายให้กับสังคมทั้งด้านกายภาพและวัฒนธรรม เช่น การปล่อยน้ำร้อนจากโรงไฟฟ้าทำลายทรัพยากรทางน้ำอย่างปะการัง หรือการรุกรานพื้นที่ทางวัฒนธรรม เช่น วัด ในการปลูกสร้างสิ่งต่างๆ **2) คุยกับสายศิลปศาสตร์ไม่ค่อยได้** สื่อสารกันไม่เข้าใจ เป็น New Barbarian รู้ลึกแต่ไม่รู้กว้าง ถ้าเราไม่รู้ความจริงเราจะแก้ปัญหาไม่ได้

การวางรากฐานทางศิลปะ-วิทยาศาสตร์จึงเป็นสิ่งจำเป็น ประกอบด้วย 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ กลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี (วิทยาศาสตร์ประยุกต์) กลุ่มสังคมศาสตร์ กลุ่มมนุษยศาสตร์ และกลุ่มศิลปกรรม (Fine Art) เมื่อเรียนกลุ่มวิทยาศาสตร์แล้วควรเพิ่มวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมด้วย หากมหาวิทยาลัยไม่สอนกลุ่มวิชาเหล่านี้ บัณฑิตที่จบเฉพาะทางจะเข้าไม่ถึงสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ ประวัติศาสตร์ก็เป็นวิชาสำคัญ เพราะประวัติศาสตร์ซ้ำรอยเสมอ (ปัจจุบันเรียกไทยคดีศึกษา)

มจธ.ราชบุรีควรจัดตั้งวิทยาลัยด้านศิลปะ-วิทยาศาสตร์ เพื่อวางรากฐานให้นักศึกษาสร้างคุณค่าต่อพื้นที่ ชุมชน มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยศึกษาเป็นวิชาพื้นฐาน 2 ปี และศึกษาต่อในสาขาวิชาชีพที่มจธ. หรือที่มหาวิทยาลัยอื่นอีก 2 ปี ทั้งนี้ นักศึกษาที่มีพื้นฐานศิลปะ-วิทยาศาสตร์แข็งแรงจะเข้าใจบัณฑิตสาขาอื่นและพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และแนวโน้มการวิจัยในภายหน้าก็จะเป็นการวิจัยแบบสหวิทยาการมากขึ้นด้วย" *(ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดา วิบูลสวัสดิ์ อดีตรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและกิจการพิเศษ มจธ. จากหนังสือ 2 ทศวรรษมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ, หน้า 113-114)*

สร้างวิศวกรที่เข้าใจสังคม
วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์
ภาพสร้างขึ้นด้วย AI

ภาพสร้างขึ้นด้วย AI

ภาพสร้างขึ้นด้วย AI

ภาพสร้างขึ้นด้วย AI

วาทะ **อาจารย์ศักรินทร์**

อธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ปี 2553-2561

"ภายใต้ภาวะความจำกัดของงบประมาณ สนับสนุนจากภาครัฐ ภาวะความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย ความท้าทายที่มหาวิทยาลัยจะต้องตอบโจทย์สังคมและประเทศ เรามีความเชื่อว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งให้ประชาคม มจธ.ปรับแนวคิดให้ชัดขึ้นว่า นอกเหนือจากที่ได้ร่วมกันทำบทบาทหน้าที่อย่างเต็มที่แล้ว มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มหน้าที่ในการช่วยกันจัดหาทรัพยากรเข้ามา เพื่อให้เราได้ทำหน้าที่ให้ดีขึ้นและเกิดประโยชน์ต่อสังคมสูงขึ้น เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถพัฒนาต่อเนื่องได้อย่างยั่งยืน เราจำเป็นต้องสื่อสารให้เห็นถึงความจำเป็นนี้ โดยอาศัยรากฐานสำคัญที่เป็นอัตลักษณ์ของมจธ.อยู่แล้ว นั่นคือการเป็นมหาวิทยาลัยที่ส่งเสริมการสร้างความสามารถและสมรรถนะอย่างกว้างขวางให้กับผู้เรียนและบุคลากร โดยเชื่อว่าจะนำไปสู่การสร้างคุณค่าต่อสังคม การเป็นมหาวิทยาลัยที่มุ่งทั้งการสร้างนวัตกรรมและการทำให้เกิดผลจริง การมุ่งสร้างแพลตฟอร์มเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างภาควิชาการกับผู้ประกอบการและสังคม และการมุ่งเน้นอยู่เสมอว่าการทำภารกิจให้สำเร็จ สำคัญกว่าการจัดโครงสร้างองค์กรให้ตรงตามหลักทฤษฎี

ถ้าเราเน้นเพิ่มขึ้นว่าการรวมพลังกันทำหน้าที่ของเราสามารถนำไปสู่การแก้โจทย์ปัญหาที่มีเป้าหมายที่ตรงตามความต้องการได้ โดยเฉพาะที่เป็นปัญหาหรือโจทย์ขนาดใหญ่ ก็จะทำให้เรามีความสามารถจัดหาทรัพยากรมาทำงานได้ดี และพึ่งพาความสามารถของเราเองเป็นหลัก **แม้การได้งบประมาณตรงจากรัฐเองก็พึงได้มาด้วยเหตุผลว่าเราได้ตอบโจทย์และจะตอบโจทย์สำคัญของประเทศได้สำเร็จเป็นอย่างดี นักศึกษาหรือผู้เรียนที่ผ่านมหาวิทยาลัยลักษณะนี้ ก็ย่อมได้ประโยชน์ในการสร้างแนวคิด ฝึกทักษะ และฝึกการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ลักษณะเหล่านี้ตรงกับสิ่งที่เราพยายามผลักดันให้เกิดความเป็นมหาวิทยาลัยที่เรียกว่า Entrepreneurial University"** *(จากหนังสือ 2 ทศวรรษมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ, หน้า 104)*

“การทำภารกิจให้สำเร็จ
สำคัญกว่า
การจัดโครงสร้างองค์กร
ให้ตรงตามหลักทฤษฎี”

PROSPECTS FO
12-15

การเป็นส่วนหนึ่ง ของบางมด

"มจธ.ทั้งโดยจิตวิญญานและการปฏิบัตินับเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนบางมดมาตั้งแต่ทศวรรษ 2500 เมื่อเข้ามาตั้งวิทยาลัยเทคนิคธนบุรีในพื้นที่ ทั้งนี้เพราะอาจารย์ เจ้าหน้าที่ ผู้บริหาร นักการภารโรง หลายท่านเป็นคนรุ่น Baby Boom (BB) ตั้งแต่สมัยเป็นวิทยาลัย จนเป็นมหาวิทยาลัย เป็นคนพื้นที่ ที่เกิด เติบโต และตั้งครอบครัวอยู่แถบบางมดนั่นเอง ท่านเหล่านี้ได้ช่วยงานโรงเรียน ชุมชน เขต สถานีตำรวจ ในฐานะคนในพื้นที่มาโดยตลอด กระทั่งถึงทศวรรษ 2540 คนทำงานเป็น Gen. X และ Gen. Y ความใกล้ชิดแบบคนพื้นที่เดียวกันกับชุมชนบางมดเริ่มหมดไป เพราะบุคลากร มจธ.รุ่นหลังมาจากนอกพื้นที่บางมดเกือบทั้งหมด ความใกล้ชิดกับชุมชนนี้นับวันจะห่างออกไป เพราะคนที่มีความผูกพันตายจากไป

สภาพที่มหาวิทยาลัยที่จัดตั้งในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ บางครั้งเสมือนเป็นสิ่งแปลกปลอม (Alienated) เป็นอวัยวะถูกปลูกถ่าย (Transplant) จากภายนอก เพราะคนมหาวิทยาลัยไม่มีและไม่คิดว่าจำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งกับคนชุมชน เมื่อประมาณทศวรรษ 2520 อาจารย์อาวุโสมหาวิทยาลัยภูมิภาคแห่งหนึ่งพูดกับอาจารย์กฤษณพงศ์ เมื่อมหาวิทยาลัยนั้นตั้งมาได้ราวยี่สิบปี ว่า ในต่างจังหวัดประชาชนพูดว่าในจังหวัดนั้นมีคน 4 ชนชั้น (หรือฐานันดร - Estate ตามศัพท์อังกฤษ) คือ ข้าราชการทหารตำรวจ พ่อค้า ชาวบ้านประชาชน ต่างคนต่างอยู่ แต่ในจังหวัดที่มีมหาวิทยาลัยมีอีกชนชั้นหนึ่งคือ ชนชั้นที่ 5 คือ อาจารย์มหาวิทยาลัย เพราะอาจารย์มหาวิทยาลัยก็ไม่รับรู้ หรือมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ

เมื่อ มจธ.เปิดพื้นที่ใหม่ที่บางขุนเทียนในช่วงต้นทศวรรษ 2540 อาจารย์และเจ้าหน้าที่ก็ไม่ใช่คนพื้นที่ ความห่างเหินจากชุมชนก็เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักวิชาการที่วิทยาเขตบางขุนเทียนรุ่นก่อตั้ง เช่นอาจารย์โสพส สุวรรณยืน อาจารย์มรกต ตันติเจริญ อาจารย์บุษยา บุนนาค อาจารย์สุวิทย์ แซ่เตีย พยายามปิดช่องว่างด้วยการจัดกิจกรรมกับโรงเรียน วัด และชุมชน ชักจูงนักวิชาการรุ่นน้องรุ่นลูกศิษย์โปรเจคกับชุมชน นำนักเรียนเข้ามาเรียนรู้ แต่เมื่อคนบุกเบิกเกษียณไป คนเปลี่ยนรุ่น มหาวิทยาลัยหมกหมุ่นกับงานตามภารกิจของมหาวิทยาลัย อาจารย์ก็หมกหมุ่นกับงานวิชาการเพื่อทำงานสู่ตำแหน่งวิชาการตามค่านิยม คนรุ่นใหม่ดูจะให้ความสำคัญน้อยกับการผูกพันระหว่างมนุษย์แม้อยู่ใกล้ชิดกัน ความผูกพันและสัมพันธ์กับชุมชนอย่างใกล้ชิด ก็ค่อย ๆ เปลี่ยนจากความเป็นธรรมชาติ การคิดได้เอง การระเบิดจากภายใน ไปเป็นกิจกรรมที่ต้องถูกกระตุ้นจากภายนอก เช่น การที่ทบวงมหาวิทยาลัยหรือสกอ.รับจากนโยบายรัฐมาให้เงินให้มหาวิทยาลัยทำโครงการพัฒนาชุมชนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ หลังการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 และ 2550" *(หมายเหตุ : ข้อมูลสะท้อนจากความทรงจำในการพัฒนา มจธ. วิทยาเขตบางขุนเทียนจากดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร)*

มจธ.นั้นก็ทำตัวเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนบางมด ได้ดีพอสมควรในช่วงแรกเมื่อเข้ามาตั้งเป็นวิทยาลัยเทคนิคธนบุรีในพื้นที่ ตัวอย่างหนึ่งก็คือการเข้าไปช่วยแก้ปัญหาชาวสวนส้มบางมด ที่เผชิญภาวะดินเค็มจากการที่น้ำทะเลรุกเข้ามาปนกับแหล่งน้ำจืดที่ชาวสวนใช้ ประกอบกับในช่วงเวลานั้นยังมีอาจารย์ที่เป็นผู้บริหารหรือทีมบริหารของวิทยาลัยหลายคนที่เป็นคนพื้นที่ที่เกิดและเติบโตอยู่แถบบางมดนั่นเอง ซึ่งอาจารย์กฤษณพงศ์ กีรติกร อดีตอธิการบดีที่เข้ามาร่วมงานสมัยที่ยังเป็น สจ.ธ คือสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าสามวิทยาเขตในราวปี 2516 ได้มองว่าการมีผู้บริหารเป็นคนพื้นที่ถือเป็นเรื่องดี โดยอาจารย์ใช้คำว่าเป็นการอยู่ร่วมกับชุมชนแบบ *“Immersion”* คือพร้อมที่จะร่วมหัวจมท้าย หรือร่วมทุกข์ร่วมสุขกับชุมชนอย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม อาจารย์กฤษณพงศ์ยังมองว่ามีเรื่องอีกมากมาย ที่จะทำให้เห็นว่า มจธ.อยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างแนบแน่นมากกว่านี้ แต่ต้องเปลี่ยนมโนทัศน์ของชาวมหาวิทยาลัยที่ลอยจากสังคม ลอยจากประชาชนส่วนใหญ่ของสังคม ให้จิต ให้ใจ และให้เท้าติดแผ่นดินมากขึ้น การทำเช่นนี้ไม่ต้องลงทุนเพิ่มแต่ใช้พื้นที่และอุปกรณ์ที่มีอยู่แล้วที่ได้จากภาษีอากรผ่านงบประมาณแผ่นดิน อย่างเช่นการทำให้หลายพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเป็นพื้นที่สาธารณะที่เด็กเยาวชนและชุมชนสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ไม่ว่าจะเป็นสนามกีฬาหรือห้องสมุด นอกจากนี้ ถ้า มจธ.สามารถพัฒนาสิ่งที่เรียกว่า Community market place คือการเป็นพื้นที่ที่มีการจัดการให้เป็นตลาดค้าขายให้คนในชุมชนนำสินค้าและผลผลิตต่าง ๆ มาจำหน่ายได้ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ทางกายภาพในรูปแบบ Walking street หรือถนนคนเดินหรือพื้นที่ออนไลน์ จะยิ่งทำให้เห็น มจธ. เป็นส่วนหนึ่งของบางมดที่ชัดเจนและมีพลังยิ่งขึ้น

“คนมหาวิทยาลัยต้องไม่ทำตัวอยู่ใน Exclusive world หรือหอคอยงาช้าง แต่ต้องถามตัวเองอยู่เสมอว่าเราได้งบประมาณจากใคร เราได้ให้อะไรกับชาวบ้านบ้าง หากชุมชนเป็นเสมือน Ecosystem หรือระบบนิเวศหนึ่ง เราก็ต้อง Immerse หรือร่วมหัวจมท้ายอยู่ในความเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศนั้น เพื่อให้เราเข้าใจบริบทของพื้นที่อย่างถ่องแท้ และตอบสนองต่อปัญหาหรือความต้องการใด ๆ ของชุมชนได้อย่างทันท่วงที” *(ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2568)*

มจธ. ช่วงน้ำท่วมใหญ่ ปี 2554

น้ำท่วมใหญ่ปี 2554 เป็นปรากฏการณ์ครั้งประวัติศาสตร์ของประเทศไทย ที่เคยเผชิญกับภาวะน้ำท่วมครั้งใหญ่แบบนี้มาก่อนเพียงไม่กี่ครั้ง เช่น น้ำท่วมใหญ่ปี 2485 ที่ท่วมอยู่นานถึง 3 เดือน ในภาวะน้ำท่วมปี 2554 นี้ท่วมอยู่นานถึง 6 เดือนจากเดือนกรกฎาคม 2554 จนถึงเดือนมกราคม 2555 ที่เกิดความสูญเสียและผลกระทบมากมาย ครอบคลุมพื้นที่เกือบทั้งประเทศ คิดเป็นความสูญเสียทางเศรษฐกิจถึง 1.44 ล้านล้านบาท และมีผู้เสียชีวิตถึง 815 คน

มจธ.ได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือประชาชนในภาวะน้ำท่วมใหญ่ครั้งนี้ โดยเฉพาะการทำ “ตู้ปันสุข” ไปตั้งในชุมชนในจุดต่าง ๆ รอบมหาวิทยาลัย และในเขตทุ่งครุ เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภค และเดินทางไปไหนมาไหนได้ลำบาก ตู้ปันสุขเป็นแหล่งรวมน้ำใจชาว มจธ.การรวบรวมข้าวสาร อาหารแห้ง อาหารกระป๋อง น้ำดื่ม ตลอดจนข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ จากชาวมจธ.และผู้บริจาคสมทบนำไปใส่ไว้ในตู้ปันสุข ตลอดช่วงเวลา 6 เดือนของน้ำท่วมใหญ่ครั้งนี้ มีประชาชนที่ได้รับความช่วยเหลือจากตู้ปันสุขของ มจธ.เป็นจำนวนหลายพันครอบครัว และแนวคิดตู้ปันสุขนี้ยังได้ถูกหน่วยงานอื่น ๆ นำไปใช้ในพื้นที่อื่นในเขตกรุงเทพมหานครอีกด้วย นอกจากนี้ ยังมีการประดิษฐ์และพัฒนาอุปกรณ์และน้ำยาต่าง ๆ สำหรับใช้ในช่วงน้ำท่วม เช่น ห้องสุขาเคลื่อนที่ ไม้ตรวจไฟรั่ว น้ำยากำจัดรา ไปแจกจ่ายในชุมชนอีกด้วย

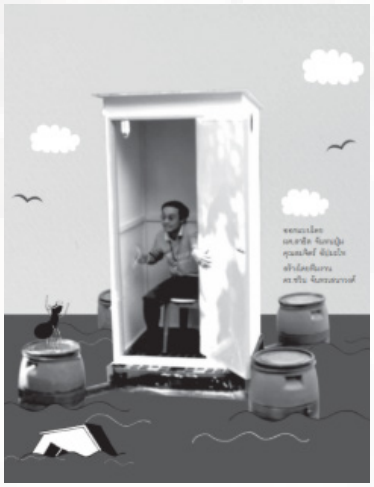

“ว่ากันว่ามนุษย์ทุกคนมีเชื้อพันธุ์แห่งความเอื้ออาทรอยู่ในตัว น้ำใจคนไทยไม่แห้งหายไปไหน แต่ยังมีอยู่ในจิตในใจคนไทยทุกคน จากกิจกรรมเล็ก ๆในมหาวิทยาลัย เมื่อคนรับรู้ได้ส่งข่าวต่อ ๆ กัน ข่าวสารการทำงานของมดอาสากระจายไปได้อย่างรวดเร็ว ความร่วมมือร่วมใจจากพันธมิตรของมหาวิทยาลัยและภาคเอกชนจำนวนมากที่เข้ามาสนับสนุน อาสาสมัครจากภายนอกจำนวนมหาศาล ทุกอย่างที่เกิดขึ้นกล่าวได้ว่าเกินความคาดหวัง ยอดเงินบริจาคมากขึ้นหลายเท่า ถึงขั้นที่มีหน่วยงานภายนอกขอเข้ามาเป็นผู้สนับสนุนหลักในการให้ทุนมหาวิทยาลัยผลิตสุขาเคลื่อนที่ ไม้ตรวจกระแสไฟฟ้ารั่ว น้ำยากำจัดรา เพื่อนำไปแจกจ่ายช่วยผู้ประสบภัยในนามของหน่วยงาน และในขณะเดียวกัน ก็ช่วยให้มหาวิทยาลัยมีทุนไปทำการผลิตอุปกรณ์และน้ำยาต่าง ๆ เหล่านั้นไปแจกจ่ายได้มากขึ้นตามที่ตั้งใจ เรามีพันธมิตรมากขึ้นจากคนใกล้ตัวขยายกว้างไปถึงคนที่เราไม่รู้จัก ไม่ใช่ศิษย์เก่า ไม่ใช่คนใกล้ชิด แต่เป็นคนที่เห็นประโยชน์ในสิ่งที่เราทำ แล้วเดินเข้ามาบอกว่าอยากช่วย” *(จากหนังสือมดอาสา, 2555, หน้า 135-136)*

การจัดการน้ำใจ มจธ. กับชุมชน ในช่วงโควิด-19

ภาวะการระบาดของโควิด 19 ที่เริ่มต้นในปลายเดือนธันวาคม 2562 และขยายการระบาดไปทั่วโลก จนมีผู้เสียชีวิตกว่า 7 ล้านคน เป็นปรากฏการณ์ครั้งประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ เฉพาะในประเทศไทยมีผู้เสียชีวิตกว่า 3,000 คน และเกิดความสูญเสียจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยอย่างมหาศาล ตลอดระยะเวลาการระบาดซึ่งกินเวลากว่า 2 ปีที่มาสิ้นสุดในราวกลางปี 2565 นั้น ไทยต้องต่อสู้กับภาวะการระบาดที่ไม่เคยมีมาก่อน ทั้งการรักษาผู้ป่วยและการป้องกันการระบาด ตลอดจนการรับมือพิษทางเศรษฐกิจที่มีคนมากมายตกงานหรือประกอบอาชีพไม่ได้

เมื่อรัฐบาลประกาศภาวะฉุกเฉินในเดือนมีนาคม 2563 หน่วนงานรัฐหยุด ข้าราชการหยุด ต่อมาข้าราชการทำงานผ่านอินเทอร์เน็ตได้บ้าง ธุรกิจอุตสาหกรรมยังหยุด คนตกงาน รอบพื้นที่บางมดเป็นโรงงานอุตสาหกรรมและโรงงานขนาดเล็กแบบห้องแถว คนงานตกงานหลายหมื่นคน อยู่ในหลายชุมชนในพื้นที่ที่มีสภาพแออัด วิกฤติโควิดทำให้ มจธ.เปิดงานหลายหน้างาน

ช่วงที่หนึ่ง เริ่มจากแจกอาหารสำเร็จรูปวันละหลายร้อยกล่องให้คนตกงาน เป็นเวลา 2-3 เดือน บุคลากร นักศึกษา และศิษย์เก่าบริจาคเงิน อาหารสด อาหารแห้ง มหาวิทยาลัยว่าจ้างร้านค้าในโรงอาหารมหาวิทยาลัยที่ต้องยุติการจำหน่ายไปในช่วงนั้นเพราะนักศึกษาหยุดเรียน ช่วยเหลือร้านเหล่านั้นให้พอมีรายได้ในช่วงที่ยากลำบาก มจธ.ร่วมมือกับ กทม.จัดให้คนในชุมชนเวียนมารับอาหาร แจกจ่ายอาหารสำเร็จรูป ตามด้วยการทำ *“ตู้ปันสุข”* ไปตั้งในชุมชนในจุดต่าง ๆ รอบมหาวิทยาลัยและในเขตทุ่งครุ เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภคและเดินทางไปไหนมาไหนได้ลำบาก ตู้ปันสุขเป็นแหล่งรวมน้ำใจชาว มจธ. รวบรวมข้าวสาร อาหารแห้ง อาหารกระป๋อง น้ำดื่ม ตลอดจนข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ อาทิเสื้อผ้า หนังสือและของเล่นเด็กจากชาวมจธ.และผู้บริจาคสมทบนำไปใส่ไว้ในตู้ปันสุข

จากเรื่องปากท้อง มาใน**ช่วงที่สอง** ชาว มจธ. ใช้ความรู้ในการทำอุปกรณ์อย่างง่าย ป้องกันการระบาดด้วยการใช้หน้ากากและน้ำยาฆ่าเชื้อกับนักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากร ทำเฟสมาส์กและเฟซชีลด์ออกแจกจ่าย ทำเครื่องกดน้ำยาฆ่าเชื้อแบบใช้เท้าเหยียบ

ช่วงที่สาม มจธ.ใช้ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีที่สูงขึ้น ทำอุปกรณ์ที่ซับซ้อน เช่น กล่องครอบเตียงเคลื่อนย้ายผู้ป่วยที่ติดเชื้อ ออกแบบและผลิตอุปกรณ์เพื่อสร้างห้องพยาบาลความดันลบเพื่อระงับการระบาด นักวิชาการของ มจธ.ได้สร้างหุ่นยนต์ขึ้นสองแบบเพื่อใช้แจกจ่ายอาหารและยาแก่ผู้ป่วยแทนแพทย์และพยาบาล และเพื่อลดความเสี่ยงในการสัมผัสคนไข้ที่ติดเชื้อ แบบที่หนึ่งเรียก *“มดบริรักษ์”* อันเป็นชื่อพระราชทานจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชฯ มอบทั้งโรงพยาบาลใน กทม. และต่างจังหวัด ส่วนหุ่นยนต์แบบที่สอง ที่ซับซ้อนน้อยกว่า เรียก “หุ่นมดพิทักษ์” มอบให้ โรงพยาบาล ในพื้นที่ราชบุรี 10 แห่ง และโรงพยาบาลบางแห่งใน กทม.

ช่วงที่สองและสามมจธ.มี *“เทคโนโลยีพร้อมใช้”* อยู่ในมือ ทำให้การประยุกต์สู่การใช้งานจริงทำได้เร็ว คู่ขนานกับทำงานทั้งสามเฟส มจธ.ยังได้ช่วย กทม.ทำโรงพยาบาลภาคสนามของ กทม.ขึ้นเป็นแห่งแรกที่โรงพยาบาลผู้สูงอายุบางขุนเทียน ตั้งแต่การจัดหาอุปกรณ์พักนอน ไปจนถึงการปรับปรุงระบบวิศวกรรมในโรงพยาบาล ต่อมา ยังได้เข้าไปช่วยตั้งโรงพยาบาลภาคสนามของ กทม.แห่งที่ 2 ที่สนามกีฬาเยาวชนบางมดอีกด้วย

“สำหรับสายตาคนภายนอก เหมือนกับว่าอยู่ ๆ เราก็แค่ลุกขึ้นมาทำกิจกรรมช่วยเหลือสังคมตามกระแสพาไป แต่ในความรู้สึกของผม ผมเรียกว่ามันเป็น KMUTT Culture Pops คือเป็นเวลาที่พลังและความตั้งใจอันดีที่สะสมเอาไว้ของชาวมจธ.ได้แสดงออกมาในรูปกิจกรรมจิตอาสามากมายและเกิดเป็นผลสำเร็จในเวลาอันรวดเร็ว จึงเปรียบเสมือนเมล็ดข้าวโพดคั่วหรือ Popcorn ที่สะสมพลังงานภายในไว้ เมื่อความร้อนได้ระดับที่มากพอก็จะแตกตัวทะลุผ่านเยื่อหุ้มเมล็ดของมัน เป็นปรากฏการณ์ที่ไม่ใช่ความบังเอิญ แต่เป็นเพราะสิ่งที่เราสั่งสมมาในอดีต เราร่วมมือกับชุมชน องค์กรต่าง ๆ และภาคเอกชนมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในงานสาธารณประโยชน์และโครงการต่าง ๆ ที่ใช้เทคโนโลยีเข้าไปช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ประชาชน วิกฤติที่เกิดขึ้นเป็นเสมือนตัวเร่งวัฒนธรรมจิตอาสาในตัวพวกเรา ให้เกิดความร่วมมือกันในการทุ่มเทพลังและน้ำใจมารวมกัน” (จากหนังสือมดอาสา, 2555, หน้า 7)

ออกนอกระบบ อย่างมีความหมาย

เป้าหมายเชิงอุดมคติของการนำมหาวิทยาลัยออกจากระบบราชการนั้น ส่วนหนึ่งก็เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถประกอบภารกิจต่อส่วนรวมได้ดียิ่งขึ้น รวมถึงการมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเอาชนะข้อจำกัดของระบบราชการในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่เรื่องความสามารถในการสรรหาและรักษานักวิชาการที่มีขีดความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นอาจารย์และบุคลากรในคณะ สำนัก และหน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ไปจนถึงการสร้างความคล่องตัวของระบบบริหารจัดการให้สามารถมีรูปแบบการทำงานที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้สามารถสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก รวมทั้งภาคธุรกิจเอกชนในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มโอกาสให้มจธ.มีผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากยิ่งขึ้น

นับตั้งแต่ มจธ.ก้าวออกจากระบบราชการในปี 2541 ฝ่ายบริหารของมจธ.ก็ได้ใช้ความเป็นอิสระจากระบบราชการนี้วางระบบให้เอื้อต่อการบรรลุเป้าหมายในเชิงอุดมคติเหล่านั้น เช่น การออกแบบระบบบุคลากรของอุทยานวิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ที่วิทยาเขตบางขุนเทียน ให้สามารถจ้างบุคลากรในอัตราค่าตอบแทนที่สูงที่แข่งขันได้กับภาคเอกชน เพื่อดึงบุคลากรเก่ง ๆ จากภาคอุตสาหกรรมเข้ามาทำงาน

นอกจากนี้ ในภาพรวมของมหาวิทยาลัยยังได้วางระบบบุคลากรที่ทำให้ผู้ที่อยู่ในสายสนับสนุน ได้แก่ หน่วยบริหาร หน่วยบริการ และหน่วยวิจัยต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยสามารถมีเส้นทางความก้าวหน้าในวิชาชีพได้ทัดเทียมกับสายวิชาการ รวมถึงการขอตำแหน่งวิชาการได้ถึงศาสตราจารย์หากมีผลงานพอเพียง รวมทั้งยังมีทุนพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนให้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ ที่ทำให้ มจธ.กลายเป็นมหาวิทยาลัยที่มีอัตราส่วนบุคลากรสายสนับสนุนที่มีวุฒิระดับปริญญาเอกมากที่สุดในบรรดามหาวิทยาลัยทั้งหมด

การออกนอกระบบอย่างมีความหมายของมจธ.ยังหมายรวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการการเงินและงบประมาณ ที่ทำให้ มจธ.สามารถมีเงินรายได้สะสมมากพอที่จะนำไปพัฒนาความเข้มแข็งด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยให้เจริญงอกงามต่อไปอีกด้วย ซึ่งมจธ.ก็ได้ทำตามพันธกิจนั้น นั่นคือการนำเงินรายได้ที่สะสมมาไปจัดซื้อที่ดินและปลูกสร้างอาคารบริเวณถนนกรุงธนบุรีใกล้สะพานตากสิน ที่ได้กลายมาเป็นศูนย์บริการทางการศึกษาในเมือง หรือที่รู้จักกันดีในชื่ออาคาร KX หรือ Knowledge Exchange ในปัจจุบัน

ชมล.สจธ.จัดสัมมนาเรื่อง...
"สถานภาพของท่านจะเป็นอย่างไรในม.กำกับ"
15 มิถุนายน 2537
สพัฒน์มุนโกษ สหกรณ์ออมทรัพย์ สจธ.

โครงการสัมมนา
เรื่อง "การยอมเปลี่ยนสถานภาพเป็นหน่วยงานของ
วันที่ 5 มกราคม 2542

UNIVERSI TEXAS AT ARLIN

HULL UNIVERSITY BUSINESS SCHOOL

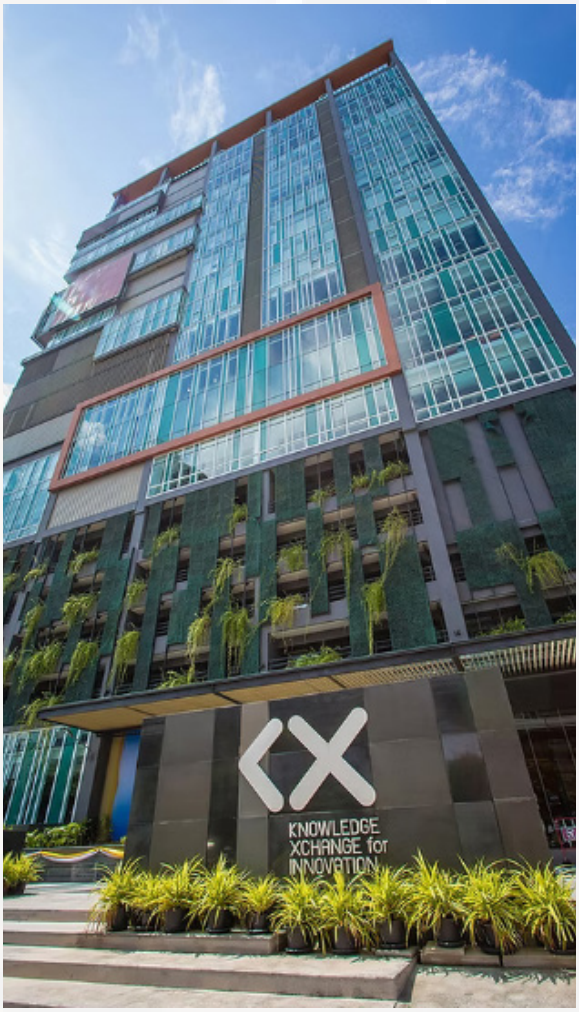
KX

ศูนย์บริการทางการศึกษาในเมือง หรืออาคาร KX ของ มจธ.นี้ เป็นอีกหนึ่งประจักษ์พยานของการออกนอกระบบอย่างมีความหมาย เพราะไม่ใช่เป็นแต่เพียงการใช้ขีดความสามารถในการบริหารจัดการที่คล่องตัวและความสามารถหารายได้มาสร้างอาคารแห่งนี้เท่านั้น แต่ KX ยังเป็นโอกาสใหม่ของการสร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ยั่งยืน ด้วยการนำความรู้และนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยไปสู่การใช้ประโยชน์ในภาคอุตสาหกรรม และสร้างเสริมขีดความสามารถทางการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะผู้ประกอบการกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผ่านกลไกการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Exchange) ในลักษณะพันธมิตรอุตสาหกรรม (Industrial Partnership) เพื่อเป็นกลไกส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไปสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรมได้อีกกลไกหนึ่ง

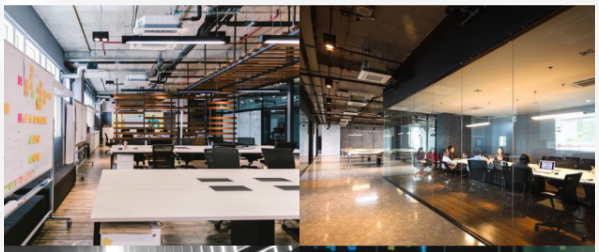
มจธ. ดำเนินการก่อสร้างอาคารแห่งใหม่เมื่อปี 2554 บนถนนกรุงธนบุรี มีความสูง 20 ชั้น พื้นที่ใช้สอยรวม 20,000 ตารางเมตร ตัวอาคารได้รับการออกแบบให้มีลักษณะเชื่อมโยงกันระหว่างพื้นที่แต่ละส่วนตามแนวคิด Interlocking in Space กิจกรรมภายในอาคาร KX มีเป้าหมายเพื่อนำความรู้และนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยไปสู่การใช้ประโยชน์ในภาคอุตสาหกรรมและสร้างเสริมขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการในวิสาหกิจอุตสาหกรรมระดับ SMEs บนฐานการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีร่วมกับนักวิจัยของมหาวิทยาลัย

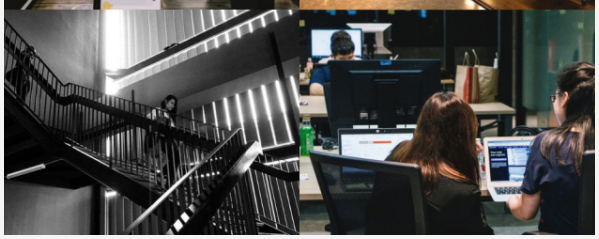
KX ยังมีพื้นที่สำหรับบ่มเพาะนวัตกิจ (start-up companies) เพื่อสร้างนวัตกรรมที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์ รวมถึงการเป็น Design Hub ที่มีพื้นที่ Maker Space **สำหรับบริษัทออกแบบระดับโลกที่เข้ามาทำงานร่วมกับมจธ.ในการสนับสนุนและให้บริการด้านการออกแบบแก่อุตสาหกรรมต่าง ๆ อีกด้วย**

Knowledge Exchange

วาทะ **อาจารย์สุวิทย์**

อธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ปี 2561-ปัจจุบัน

"ผมได้อยู่ในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าสามวิทยาเขต มาเป็นสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ซึ่งจากเดิมมีอธิการบดีท่านเดียวทำหน้าที่ดูแลทั้งสามวิทยาเขต เมื่อเปลี่ยนมาเป็นสถาบันฯ เรามีอธิการบดีของเราเอง ส่งผลให้การบริหารงานของสถาบันมีความคล่องตัวมากขึ้น สามารถผลักดันโครงการต่างๆได้ง่ายขึ้น และในปี 2541 เราได้เปลี่ยนสถานะออกมาเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ แต่อยู่ในการกำกับดูแลของรัฐบาลและเป็นนิติบุคคล **ตอนนั้นไปไหนก็มีแต่คนถามผมว่าจะไปรอดหรือ แต่ผมกลับมองว่าการที่เราได้ออกมาเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับถือเป็นโอกาสที่ดี ทำให้เรามีอิสระในการทำงาน สามารถบริหารจัดการตัวเองได้มากขึ้น ผมคิดว่าเป็นโอกาสที่เราสามารถดูแลตัวเองได้ และเมื่อเราได้รับสิทธินั้น เราก็ต้องดูแลตัวเองให้ดี**

เรามีวัฒนธรรมองค์กรที่ดีที่ทุกคนทำงานหนัก กอปรกับเรามีผู้บริหารที่ดี ทำงานเก่ง จริงจัง และที่สำคัญคือการทำงานของผู้บริหารมีความต่อเนื่องในเชิงนโยบายและปฏิบัติจากรุ่นสู่รุ่น วิธีการทำงานอาจเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย แต่เป้าหมายของการทำงานยังคงเหมือนเดิม คือทำอย่างไรให้ผลงานออกมามีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ

นอกจากนี้ เราจะต้องมีวิธีคิดที่ดี มีการวางเป้าหมายและกำหนดกลยุทธ์ ต้องทำทุกหน้าที่ของเราให้ได้อย่างดีเยี่ยม เพราะการจะก้าวไปเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลกนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย และแม้การทำงานที่ผ่านมาอาจมีอุปสรรคเกิดขึ้นบ้าง โดยเฉพาะสถานการณ์โควิด-19 ในช่วงที่ผ่านมา แต่ผมมองว่าการขวนขวายจะทำให้เราแกร่งขึ้น มองเห็นเป้าหมายชัดขึ้น และพึ่งพาตัวเองได้มากขึ้น การทำงานในสมัยนี้มีความซับซ้อน แต่ไม่ว่าอย่างไรเราก็ต้องทำงานนั้นให้สำเร็จ และทำให้ผลงานที่ออกมามีคุณภาพทุกเรื่อง" *(จากหนังสือ 2 ทศวรรษ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ, หน้า 105-106)*

“การที่เราได้ออกมาเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับถือเป็นโอกาสที่ดี”

วัฒนธรรม แบบเพื่อนนักวิชาการ

มจธ. อาจเป็นหนึ่งในหลายมหาวิทยาลัยที่สามารถกล่าวได้ว่าเป็นองค์กรที่มี *“วัฒนธรรมแบบเพื่อนนักวิชาการ”* หรือ *“Collegial culture”* ซึ่งในบริบทของมหาวิทยาลัยหมายถึง วัฒนธรรมการทำงานที่สะท้อนความร่วมมือ ความเท่าเทียม และการเคารพซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะในกลุ่มนักวิชาการ ได้แก่ อาจารย์ นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ วิศวกร วัฒนธรรมนี้ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งมีคุณค่าต่อชีวิตนักวิชาการมหาวิทยาลัยในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมในการทำงานร่วมกันในโครงการวิจัย การสอน และกิจกรรมทางวิชาการ โดยไม่แบ่งแยกตำแหน่งหรืออาวุโส การมีบรรยากาศของความเท่าเทียมที่ทุกคนมีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยไม่คำนึงถึงระดับตำแหน่ง การยอมรับและให้คุณค่ากับความแตกต่างทางความคิด ประสบการณ์ และแนวทางการทำงาน **ซึ่งวัฒนธรรมแบบเพื่อนนักวิชาการนี้แม้อาจจับต้องไม่ได้ แต่น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการวิจัยและนวัตกรรมใหม่ ๆ อีกทั้งการทำงานร่วมกันในโครงการวิจัยข้ามสาขาวิชายังช่วยขยายมุมมองและเพิ่มโอกาสในการได้รับทุนวิจัยของคณาจารย์และนักวิจัยของ มจธ. อีกด้วย**

วัฒนธรรมแบบเพื่อนนักวิชาการเป็นปัจจัยที่เอื้อให้นักวิชาการ มจธ. มีโอกาสสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย อันเป็นการช่วยเพิ่มโอกาสในการเผยแพร่งานวิจัยและสร้างชื่อเสียงทางวิชาการให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ยังไม่รวมถึงบรรยากาศในการทำงานที่เคารพและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ช่วยลดความเครียดและเพิ่มความพึงพอใจในการทำงาน ช่วยให้นักวิชาการรู้สึกมีคุณค่าและมีแรงจูงใจในการทำงาน รวมทั้งส่งเสริมให้นักวิชาการมีโอกาสแสดงความเป็นผู้นำในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ รากทางวัฒนธรรมนี้จะเป็นทุนสำคัญที่ช่วยสร้างความสามัคคีและความผูกพันระหว่างนักวิชาการในอันที่จะร่วมกันสร้างความแข็งแกร่งและความเป็นเลิศทางวิชาการและนวัตกรรมให้แก่ มจธ. ต่อไปอย่างไม่สิ้นสุดในอนาคต

Collegial Culture

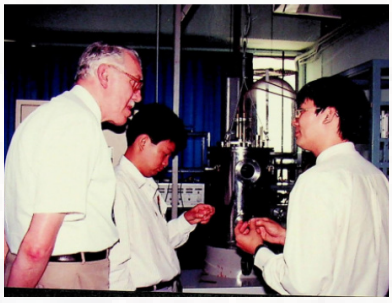

วัฒนธรรม RETREAT

การทำ Retreat ของผู้บริหาร มจธ. คือการพากันออกไปจากบางมด ออกไปยังสถานที่ที่เงียบสงบ หรือต่างไปจากสภาพแวดล้อมประจำ เพื่อให้ได้มีเวลาสร้างวิญญาณชุมชน (Community spirit) ทบทวน แลกเปลี่ยนความเห็น เพื่อสร้างมิติเชิงเป้าหมายยุทธศาสตร์ ที่จะเป็นอนาคตขององค์กรร่วมกัน เป็นการหาจังหวะจากงานยุ่ง ๆ เพื่อกลับมามองภาพรวมด้วยกัน

วัฒนธรรมการออกไป Retreat ร่วมกันนี้เริ่มมากว่า 30 ปีแล้ว เริ่มตั้งแต่สมัยอาจารย์พารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา เป็นนายกสภามหาวิทยาลัย และอาจารย์ทองฉัตร หงศ์ลดารมภ์ ผู้เป็นนายกสภาฯ คนต่อมา ก็ได้มีการทำ Retreat ต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2545 อธิการบดีที่รับหน้าที่คือ อาจารย์กฤษณพงศ์ อาจารย์ไกรวุฒิ อาจารย์ศักรินทร์ จนถึงอาจารย์สุวิทย์ ในปัจจุบัน จนกลายมาเป็นทั้งวัฒนธรรมและกิจกรรมที่ยั่งยืนของผู้บริหาร มจธ. ในปัจจุบัน

การทำ Retreat มีหัวใจสำคัญอยู่ที่การเป็นทั้งงานเชิง Strategic & Generative ที่ต้องอาศัยการระดมความคิดและจินตนาการเพื่อทบทวนวิสัยทัศน์และเป้าหมายของมหาวิทยาลัย เพื่อจะนำไปสู่วางแผนกลยุทธ์ระยะกลาง-ยาว ซึ่งต้องอาศัยการรับฟังมุมมองใหม่ ๆ ที่อาจเกี่ยวกับแก้ปัญหาลึก ๆ ขององค์กร จนกระทั่งเข้าใจปัญหาต่าง ๆ อย่างถ่องแท้ด้วยกัน ที่จะทำให้เห็นทางออกหรือช่องทางการริเริ่มใหม่ ๆ ที่จะทำให้มหาวิทยาลัยเข้มแข็งยิ่งขึ้น และพร้อมกันนั้นก็เป็นการสร้างความสามัคคีและความไว้ใจกันในทีมผู้บริหาร มจธ. ด้วย

“การทำ retreat คือการช่วยกันมองไปให้ถึงขอบฟ้า และช่วยกันทำงานไปให้ถึงขอบฟ้า”
(กฤษณพงศ์ กีรติกร, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2568)

RETREAT

การประชุมระดมสมอง
คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
ร่วมกับผู้บริหารมหาวิทยาลัย (KM UTT Retreat) ครั้งที่ 12
วันที่ 21-22 กุมภาพันธ์ 2552
ณ โรงแรมอะเดรียติค พาเลซ จังหวัดชลบุรี

การประชุม Retreat แม้จะไม่มีวาระและมติการประชุมอย่างเป็นทางการ ใน 5 ปีแรกของการประชุม อาจารย์กฤษณพงศ์บันทึกไว้ว่า ข้อเสนอแนะของการระดมสมองทำให้มหาวิทยาลัยริเริ่มและปรับปรุงงานหลักหลายอย่าง เช่น

1.การเตรียมความพร้อมด้านกองทุนเงินให้กู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต มหาวิทยาลัยได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาและเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับการนำกองทุนเงินให้กู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคตมาใช้ในปีการศึกษา 2549

2.แนวทางการบริหารการเงินและการลงทุนในระยะยาว

3.การลงทุนด้านการวิจัย ด้วยการจัดสรรงบประมาณที่พิจารณาจากผลผลิตทางการวิจัย (Full Time Equivalent Research Output - FTERO) ที่อาศัยฐานการจัดสรรจากผลผลิตระดับบัณฑิตศึกษาระดับต่าง ๆ ที่มีการถ่วงน้ำหนักหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยเน้น เช่น การทำวิทยานิพนธ์ หลักสูตรทักษะวิศวกรรม ผลงานวิชาการที่มีการถ่วงน้ำหนักด้านการตีพิมพ์และการประชุมวิชาการลักษณะต่าง ๆ งานบริการวิชาการ และการหารายได้เข้า มหาวิทยาลัยผ่านโครงการวิจัยและบริการ โดยใช้เกณฑ์ ผลผลิต (Output-based) ของปีที่ผ่านมาซึ่งต่างจากการจัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนตามภาระงานหรือตัวป้อน(คือ FTES) นอกจากนี้มหาวิทยาลัยลงทุนเพื่อจัดหาครุภัณฑ์วิจัยกลาง รวมทั้งจัดสรรอัตรานักวิจัยสำหรับกลุ่มวิจัย ที่ไม่ขึ้นกับโครงสร้างการบริหารคณะ แต่ขึ้นกับศักยภาพและผลงานกลุ่มนักวิจัย

4.การตระหนักถึงความสำคัญของวิทยาศาสตร์ชีวภาพในอนาคต การบรรจบหรือการหลอมรวม (Convergence) ของศาสตร์ระหว่างวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ความรู้ใหม่จากการวิจัยเชิงพหุวิทยา มหาวิทยาลัยจึงเปิดสอนวิชา BIO100 วิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและชีวิตประจำวันสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีทุกหลักสูตร ใช้แนวคิดว่าเซลล์เป็นหน่วยการผลิต (Cell as a factory: เหมือนโรงงานอุตสาหกรรม แต่ซับซ้อนและมหัศจรรย์กว่า เพื่อดึงดูดความสนใจของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ ที่จะเข้าใจหลักการและกระบวนการผลิตแทนที่จะสอนเรื่อง Classifications อย่างที่ครูชีววิทยาสอนกัน) ให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในวิทยาการสมัยใหม่ และนำไปสู่การพัฒนาทักษะและขีดความสามารถในอนาคต

หลักสูตร BIO100 สอนครั้งแรกในภาคการศึกษาที่ 1/2549 โดยอาศัยการบรรยาย การเรียนการสอนแบบ Project-based learning โดยผู้สอนเป็นวิทยากรภายนอกที่ให้ภาพรวมของศาสตร์และผลกระทบต่อมนุษย์ ทีมสอนประกอบด้วยอาจารย์นับสิบคนและนักศึกษารุ่นพี่ทั้งบัณฑิตศึกษาและปริญญาตรีจากหลายคณะ ผมทราบว่านักศึกษาทางวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีสนใจวิชานี้มาก เลือกเรียนกันเทอมละหลายร้อยคน มหาวิทยาลัยยังต้องหาทาง Scale up ให้ได้เป็นปีละพันคน เพื่อให้นักเรียนส่วนมากได้มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

5.การพัฒนาภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1/2548 มีคณะทำงานเพื่อพัฒนาภาษาอังกฤษ สอนภาษาอังกฤษแบบเข้มข้นให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกคนก่อนเปิดภาคเรียน โดยเริ่มในปีการศึกษา 1/2549

6.ทุนเพชรพระจอมเกล้า เป็นทุนการศึกษาแก่นักศึกษาที่มีศักยภาพและความสามารถ มีความพึงพอใจและใฝ่รู้ ในระดับปริญญาตรี 180 ทุน และระดับบัณฑิตศึกษา 70 ทุน โดยมีเป้าหมายให้มีผู้ได้รับทุนประมาณ 1,000 คน

7.ทำหลักสูตรตามแนวคิด “Liberal arts” ซึ่งต่อมาเรียกว่า “Individual-based program-IBP” เป็นหลักสูตรสำหรับนักศึกษาที่มีศักยภาพสูงและวุฒิภาวะสูง วางแผนการเรียนและการพัฒนาตัวเอง เน้นการมีมนุษยสัมพันธ์ มีอาจารย์ที่ปรึกษาช่วยดูความพร้อมและให้คำแนะนำกับนักศึกษาในด้านต่าง ๆ เน้นการเรียนการสอนในลักษณะ Project / Problem-based learning

8.การพัฒนาบุคลากรตามแผนที่นำทาง การพัฒนาระบบพี่เลี้ยง และโครงการตำแหน่งและค่าตอบแทนของบุคลากรสายวิชาการและสายวิชาชีพอื่น

วัฒนธรรม

FLAGSHIPS และ FLAGSHIPS MEETING

การประชุมระดมสมองนอกสถานที่หรือ เสวนาสัญจร

วัฒนธรรม *“เรือธง”* คล้ายกับการมุ่งมั่นไปสู่ความเป็นเลิศทางใดทางหนึ่งที่เหมาะสมกับตัวเรา กรณี มจธ.นั้น เราพูดกันอยู่เสมอว่าเราต้องเริ่มจากการมีทั้ง Innovative mindset และ Owner mindset ที่มาจากจิตใจและความมุ่งมั่นภายในตัวเราเองที่จะทำให้สถาบันของเราเป็นสถาบันที่เรารู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันทุกคน มีการพัฒนาสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา แล้วก็พาให้เราดีขึ้น เข้มแข็งขึ้น มีความเป็นเลิศเป็นที่ยอมรับในหลาย ๆ ด้านมากขึ้น วัฒนธรรมและวิธีคิดนี้จะนำไปสู่อีกหลาย ๆ เรื่อง ทั้งวัฒนธรรมคุณภาพ วัฒนธรรมการเรียนรู้ และวัฒนธรรมของการเน้นประสิทธิภาพภายใน มจธ.ของเรา

โครงการ กิจกรรม การทำงานตามแผนกลยุทธ์มีลักษณะมุ่งเป้า (Goal/ Mission oriented) แตกต่างจากแผนพัฒนาทั่วไป ซึ่งทำงานตามโครงสร้าง (Structure oriented) หรือการทำงานตามหน้าที่/ภารกิจ(Function oriented) ชาว มจธ. จึงได้ปรึกษากันและสร้างกลไกการประชุมระดมสมองต่อเนื่อง สร้างความเห็นร่วม (Consensus) ระหว่างบุคคลากรที่ทำงานในโครงสร้างต่างกัน มีหน้าที่ต่างกัน มีพื้นฐานทางวิชาการต่างกัน ใช้การถอดแผนกลยุทธ์แต่ละ Flagships ออกเป็นกลยุทธ์และมาตรการเฉพาะ และตัวอย่างกิจกรรมที่อาจรองรับ Flagships ได้ตั้งคณะทำงานแต่ละ Flagships ประมาณสิบคน หาข้อมูลสถานภาพพื้นฐานที่สำคัญของแต่ละ Flagships โดยเฉพาะข้อมูลภายในมหาวิทยาลัยและดัชนี ทำ SWOT analysis ของแต่ละด้านและจัดทำเอกสารพื้นฐาน (Discussion paper) ประกอบการพิจารณา การทำร่างแผนกลยุทธ์ในแต่ละด้านดังกล่าวใช้เวลาประมาณ 8 เดือน (กุมภาพันธ์ - กันยายน 2546)

“ที่สำคัญคือในช่วงกลางทศวรรษ 2540 เกิดวัฒนธรรมเรือธง (Flagships culture) ที่ไปควบคู่กับการประชุม การประชุมเรือธง (Flagships Meeting) เป็น Platform ที่คนต่างวัยต่างความรู้และประสบการณ์วิชาการ ได้มาสะท้อนความคิดอย่างแต้มเท่า (on par) มีฐานความคิดของการสร้างคนรุ่นใหม่ให้รับช่วงการทำงานต่อ (Soft succession plan) มีวิญญาณนักขับเคลื่อน นักเปลี่ยนแปลง (ก่อนเกิดคำว่า Change agent เกือบ 20 ปี) อธิการบดีเรียกหนุ่มสาวกลุ่มนั้นว่า **“เยาวเรศ”** หรือ **“เห้งเจีย”** บรรยากาศและปริบทท้าทายอย่างยิ่งเพราะเกิดพร้อมกับการสร้างองค์กรใหม่ วัฒนธรรมใหม่ มโนทัศน์ใหม่ จากการเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับเพียงไม่กี่ปี แล้วกลุ่มเยาวเรศหรือเห้งเจียเหล่านั้นที่เป็นมรดกของวัฒนธรรมเรือธง ก็ได้ขึ้นมาเป็นผู้บริหารระดับคณะ และมหาวิทยาลัยในเวลาต่อมาในช่วงทศวรรษ 2550 และ 2560”

“เราใช้เวลากว่า 20 ปีค่อย ๆ สร้างวัฒนธรรมนี้ที่ช่วยให้เราทำหลาย ๆ เรื่องได้ดี แล้วยังกลายเป็นการเปลี่ยนวัฒนธรรมการบริหารจากวัฒนธรรมสั่งการมาเป็นวัฒนธรรมของเพื่อนร่วมงาน วัฒนธรรมของการมีส่วนร่วม วัฒนธรรมของการระดมความคิดจากทุกฝ่าย ไม่ใช่แค่กับฝ่ายที่คิดเหมือนผู้บริหาร แต่มีพื้นที่ให้กับทุกคนที่จะมีโอกาสมาคุยเรื่องที่ไม่ใช่งานรายวัน แต่เป็นการคุยถึงทิศทางและเป้าหมายของสถาบัน เป็น Flagships meeting ที่คุยกันเรื่อง Direction ไม่ใช่แค่ Solving problems เป็นการคุยกันให้ถึงขอบฟ้า และช่วยกันไปให้ถึงขอบฟ้า คุยให้เราได้เป้าหมายร่วมกัน ที่จะกลายเป็นยุทธศาสตร์ แผน และงบประมาณต่อไป”

(กฤษณพงศ์ กีรติกร, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2568)

งการ 6+1 Flagships Track พิเศษ
KM
UT
กวิกฤติอุทกภัยให้เป็นโอกาสในการพัฒนา มจ

แผนกลยุทธ์ 6+1 Flagships เป็นจุดเริ่มต้นมีวิวัฒนาการของการประชุมเชิงปฏิบัติการที่เรียกว่า “เสวนาสัญจร หรือ 6+1 Flagships Meeting Track 1” ทุก 2 เดือน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและมีความเป็นเจ้าของในกิจกรรมของมหาวิทยาลัยจากหลาย ๆ ฝ่าย ประชุมกันนอกสถานที่ช่วงเสาร์อาทิตย์ แต่ละครั้งมีผู้เข้าร่วมประมาณ 80-100 คน การประชุมแต่ละครั้งมีบุคคลากรเข้าร่วมทั้งหมด 3 กลุ่ม **กลุ่มแรก**เป็นกลุ่มยืนที่ได้รับเชิญทุกครั้งซึ่งเป็นผู้บริหารระดับมหาวิทยาลัย คณะ สำนัก สถาบัน ผู้อำนวยการในสำนักงานอธิการบดี **กลุ่มที่สอง**เป็นกลุ่มหมุนจากคณะ/ภาควิชาที่หลากหลายเชิงของวิชาการและประสบการณ์ **กลุ่มที่สาม**เป็นบุคลากรรุ่นใหม่ที่เป็น Change agent และคณะทำงานของแต่ละ Flagships เรามาประชุมระดมสมองเพื่อมองไปข้างหน้าด้วยกัน สร้างความมีส่วนร่วมและมีส่วนเป็นเจ้าของในกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยร่วมกัน มีเป้ามหาวิทยาลัยเป็นตัวตั้ง (University as a unit of analysis) คิดร่วมกัน ในช่วงแรกของการประชุม Flagships (2546 – 2550) เราได้พิจารณาเรื่องที่หลากหลาย ที่นำมาสู่โครงการยุทธศาสตร์ อาทิ ข้อมูลยุทธศาสตร์ประเทศ เพื่อสนับสนุนการเขียนโครงการแผนกลยุทธ์ องค์กรแห่งการเรียนรู้และมหาวิทยาลัยวิจัย บัณฑิตที่เก่งและดีก้าวสู่การเป็นนักวิจัยมืออาชีพในมหาวิทยาลัยวิจัย

นอกจาก 6+1 Flagships Track 1 แล้ว Flagships Meeting มีพัฒนาการต่อไปเป็น Flagships Meeting Track 2 จัดสำหรับบุคลากรมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนโดยเฉพาะ โดยผู้บริหารระดับกลางสายสนับสนุนที่ผ่านโครงการ University Research – UR เป็นผู้ร่วมจัด แนวทางการจัด Flagships Meeting Track 2 ต่างไปจาก Track 1 คือ มีการประชุมเตรียมการภายในหลายครั้งก่อนการประชุมนอกสถานที่ และ Flagships Meeting Track 3 ที่ระดมสมอง Stakeholders ที่กว้างขวางขึ้น โดยเฉพาะผู้ใช้บริการมหาวิทยาลัยคือ นักศึกษาปัจจุบัน นักศึกษาเก่า ผู้ปกครอง ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ใช้งานวิจัยและบริการ

ภาวะผู้นำร่วม ของ มจธ.

คำว่า *“Collective Leadership”* หรือ *“ภาวะผู้นำร่วม”* เป็นอีกคำหนึ่งที่อาจใช้อธิบายความเป็น มจธ.ได้เป็นอย่างดี เพราะในบริบทของ มจธ.นั้น ภาวะผู้นำติดต่อกันมาหลายยุคหลายสมัยก็มักจะเน้นการมีส่วนร่วมของบุคคลหลายฝ่ายในการตัดสินใจและดำเนินงาน แทนที่จะอาศัยการนำจากผู้บริหารระดับสูงเพียงคนเดียวหรือกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มเดียว ซึ่งภาวะผู้นำร่วมนี้ก็น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งเสริมให้คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา มีบทบาทในการกำหนดทิศทางและการพัฒนามหาวิทยาลัยร่วมกัน โดยที่อำนาจในการตัดสินใจถูกกระจายไปยังหน่วยงานหรือคณะต่าง ๆ แทนที่จะรวมศูนย์อยู่ที่ผู้บริหารระดับสูง อีกทั้งยังส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา

ภาวะผู้นำร่วมยังช่วยให้เกิดกระบวนการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพจากการมีส่วนร่วมของหลายฝ่ายที่ช่วยให้การตัดสินใจมีความรอบคอบและครอบคลุมมุมมองที่หลากหลาย รวมทั้งการตัดสินใจนั้นก็ย่อมสะท้อนความต้องการและความเห็นของ Stakeholders ทุกกลุ่มภายในมหาวิทยาลัย และยังช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Ownership) ร่วมกัน ทำให้บุคลากรทุกคนทำงานด้วยความมุ่งมั่นและทุ่มเท ช่วยสร้างความไว้วางใจระหว่างผู้บริหารและบุคลากร และลดความขัดแย้งภายในองค์กร

ที่สำคัญที่สุดก็คือภาวะผู้นำร่วมนี้ได้นำไปสู่การทำงานเป็นทีมที่ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมใหม่ ๆ รวมทั้งช่วยให้เกิดการวิจัยข้ามศาสตร์ (Interdisciplinary Research) มากขึ้นใน มจธ.อีกด้วย ปัจจัยจากภาวะผู้นำร่วมนี้เองที่จะช่วยนำพามจธ.ให้สามารถปรับตัวได้รวดเร็วและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในโลกวิชาการและสังคมยุคใหม่ต่อไปในอนาคต

สังคมไทยยุค AI กับโอกาส และ ความท้าทายใหม่ ของมหาวิทยาลัย

มองไปข้างหน้าอีก 20 ถึง 30 ปี โลกยุค AI คงจะเปลี่ยนแปลงชีวิตคนเราไปอีกมาก

โลกที่แรงงานมนุษย์ลดบทบาทลง งานมากมายที่ AI จะเข้ามาแทนที่ ตั้งแต่งานบริการที่ใช้ทักษะพื้นฐานไปจนถึงงานที่ใช้ทักษะระดับสูง ไม่ว่าจะเป็นงานด้านกฎหมาย แพทย์ หรือแม้แต่วิศวกรรมบางประเภท ก็หนีไม่พ้นการถูกแทนที่ ถูกลดบทบาท หรือแม้แต่ถูกลดความหมายและความสำคัญลง

โลกที่ชีวิตคนเราจะถูกห้อมล้อมด้วยระบบอัจฉริยะมากขึ้น ๆ ตั้งแต่ระบบบ้านอัจฉริยะ รถยนต์อัจฉริยะไร้คนขับ เมืองอัจฉริยะที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลและระบบอื่น ๆ จนถึงขั้นที่อาจทำให้ความหมายของการทำงานและการใช้ชีวิตของคนเราเปลี่ยนแปลงไปจนคนเราอาจต้องสร้างความหมายใหม่ให้แก่ชีวิตและงานเหล่านั้น

โลกที่ก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจข้อมูล ที่ข้อมูลต่าง ๆ ตั้งแต่ข้อมูลส่วนบุคคลไปจนถึงข้อมูลเฉพาะอื่น ๆ จะกลายเป็นทั้งทรัพย์สินและทุนทางธุรกิจ

โลกที่จะมีข้อถกเถียงทางจริยธรรมมากขึ้น โลกที่คนรุ่นใหม่จะเติบโตมาพร้อมกับการมี AI เป็นเพื่อน โลกที่คนกลับเปราะบางทางจิตใจ โลกที่เส้นแบ่งระหว่างมนุษย์กับเครื่องจักรอาจจางลง

ในโลกข้างหน้าที่เต็มไปด้วยแนวโน้มใหม่ ๆ และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ มหาวิทยาลัยในฐานะสถาบันการศึกษาระดับสูงสุดย่อมจะต้องปรับตัวอีกมาก จากการมีบทบาทเป็นแต่เพียงสถานที่ให้ปริญญา มาเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคน โครงสร้างองค์กรหรือแม้แต่โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาอาจเปลี่ยนไปกลายเป็นโครงสร้างที่ความเป็นคณะและภาควิชาหายไปกลายเป็นกลุ่มเรียนรู้และวิจัยในความรู้หลากหลายสาขาที่ก่อตัวอย่างหลวม ๆ แต่เชื่อมโยงถึงกัน ความเป็นหลักสูตรที่คลายตัวลงกลายเป็นตะกร้าวิชาให้คนมาเก็บเกี่ยวความรู้ไปใช้ในชีวิตและการทำงานได้ทันที โดยที่ไม่ต้องเรียนให้ครบ 4 ปี หรือแม้แต่ต้องหวังในคุณวุฒิหรือใบปริญญาแบบเดิมอีกต่อไป

ยุค AI ความหมายของการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยที่เปลี่ยนไป ค่านิยมปริญญาที่หายไป ความสามารถในการสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และพลังของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมให้แก่คนรุ่นใหม่จะกลายเป็นความสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด และที่สำคัญที่สุด คือการทำให้การเรียนในระดับสูงนี้ ลดช่องว่างในสังคม และกระจายโอกาสของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีไปสู่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน

ภาพสร้างขึ้นด้วย AI

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงนี้ สิ่งหนึ่งที่จะต้องไม่มีวันเปลี่ยนหรือสั่นคลอน นั่นคือการมีอุดมคติร่วมกันในการทำให้มหาวิทยาลัยของเรายังคงเป็น *“แสงแห่งปัญญาและเสียงแห่งมโนธรรม”* ของสังคมไทยตลอดไป

คณะผู้จัดทำหนังสือ 65 ปี มจธ.

ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร	ที่ปรึกษามหาวิทยาลัย
ดร.อมรวิชช์ นาครทรรพ	ที่ปรึกษาอธิการบดี
รศ. ดร.สุวิทย์ แซ่เตีย	อธิการบดี
ศ. ดร.เชาวลิต ลิ้มมณีวิจิตร	รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและผู้เรียนรู้
ดร.วรรณา เต็มสิริพจน์	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายขับเคลื่อนยุทธศาสตร์
อาจารย์เอมอร ศรีนิลทา	อดีตผู้อำนวยการสำนักห้องสมุดและบรรณสารสนเทศ
ผศ. ดร.สุธาทิพย์ ชื่นวัฒนาประณิธิ	ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด
ผศ. สนั่น สระแก้ว	ที่ปรึกษาคณบดี คณะวิศวกรรมศาสตร์
นายฉัตรชัย มุ่งธัญญา	ผู้อำนวยการสำนักงานอำนวยการ
นางสาวกรรณิการ์ แสงทอง	นักบรรณสารสนเทศ
นางสาวอารยา ศรีบัวบาน	นักบรรณสารสนเทศ
นายศุภชัย กันเร็ว	นักพัฒนาการศึกษา
นายรณชัย นวมนาม	นักประชาสัมพันธ์

อ้างอิงรูปภาพ

Ball-Nok Blog. (2554, 1 พฤษภาคม). ข้อมูลเส้นทางรถเมล์ พ.ศ. 2515 [ภาพประกอบจากบทความ]. Ball-Nok. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://ball-nok.blogspot.com/2011/05/2515-1.html

BBC News ไทย. (2560, 29 มิถุนายน). “ฝันค้าง” ภาพถ่ายตึกร้างสร้างไม่เสร็จ เหยื่อวิกฤตเศรษฐกิจปี 40 ร่วมนิทรรศการศิลปะที่เยอรมนี. BBC News ไทย. [ยังไม่พบ URL ที่ตรวจยืนยันได้จากข้อมูลที่ให้มา]

Blockdit. (ม.ป.ป.). หน้าเพจ Blockdit. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.blockdit.com/pages/5bf596be8c72b01f787e88a4

Club Eco North Chiangmai. (ม.ป.ป.). มหาวิทยาลัยดังแต่ละภาค ชั้นนำ ประวัติ และค่าเทอม. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://clubeco-nc.org/

Creative Media KMUTT. (ม.ป.ป.). ประวัติ. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://media.kmutt.ac.th/about/history/

Faculty of Business Administration and Liberal Arts, RMUTL. (2563, 8 สิงหาคม). 8 สิงหาคม วันคล้ายวันสถาปนา วิทยาลัยเทคนิคภาคพายัพ ครบ 63 ปี [ภาพถ่าย]. Facebook. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.facebook.com/photo/?fbid=3674395769255848&set=a.763590640336390

Home.co.th. (ม.ป.ป.). รวมภาพ “สาธร ยูนีค ทาวเวอร์” ตึกร้างที่ระลึก “วิกฤตต้มยำกุ้ง”. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.home.co.th/living/topic-10211

Hfocus.org. (2566, 28 มีนาคม). ศูนย์การแพทย์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ รพ.ตติยภูมิขั้นสูงภาคใต้ตอนบน. Hfocus. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.hfocus.org/content/2023/03/27370

Isara N. (2024, January 31). สรุปราคาโปรโมชั่นของ iPhone จาก dtac ส่งท้ายเดือนมกราคม 2024 เริ่มต้น 10,000 บาท. Sanook Hitech. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.sanook.com/hitech/1594523/

KMUTNB Archives. (ม.ป.ป.). KMUTNB history. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://archives.lib.kmutnb.ac.th/s/archives/page/kmutnb-history

Matichon Weekly. (2023, July 3). E-DUANG: เหตุที่ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ไม่หวนคืน “ประชาธิปัตย์”. มติชนสุดสัปดาห์. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.matichon.co.th/weekly/featured/article_691016

MG Sales (Thailand). (2563, 1 กันยายน). เอ็มจีร่วมเปิดสถานีรถยนต์พลังงานไฟฟ้าระบบเช่า (EV Car Sharing Station) ณ อาคาร KX Knowledge Xchange. MG Cars Thailand. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://ex-prod.mgcars.com/th/NewsActivities/Detail/EV-Car-Sharing-Station_HAUP_X_MG

MThai. (2562, 20 สิงหาคม). ปตท.-บางจาก ลดราคาน้ำมันทุกชนิด มีผลพรุ่งนี้ (21 ส.ค. 62). MThai. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://mthai.com/news/14165.html

National Science and Technology Development Agency. (2023, August 3). The National

Biopharmaceutical Facility (NBF) extends research efforts towards commercial production. Thailand.go.th. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://thailand.go.th/issue-focus-detail/001_05_045

National Electronics and Computer Technology Center. (2022, January 19). Profile – National Electronics and Computer Technology Center (NECTEC). สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.nectec.or.th/en/about

Office of the National Economic and Social Development Council. (ม.ป.ป.). Office of the National Economic and Social Development Council. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.nesdc.go.th/

OpenAI. (2025). ChatGPT (Jan 24 version) [Large language model]. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://chatgpt.com/

Prince of Songkla University. (ม.ป.ป.). ภาพจากคลังภาพเก่า PSU (pv_old--ภาพที่ 10) [ภาพถ่าย]. PSU Archive. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://psuarchive.oas.psu.ac.th/dtachives/pv_old-#images-10

Rangsit University Archives. (ม.ป.ป.). หน้าเริ่มต้นของ RU Archives. RU Archives. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://archives.lib.ru.ac.th/s/RU-Archives/page/begin

Sanook. (2565, 1 กันยายน). มรภ.หมู่บ้านจอมบึง ยัน ส.ต.ท.หญิง เรียนไม่จบ แต่ อดีตทหารหญิงรับใช้จบปริญญาโท. Sanook News. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.sanook.com/news/8617254/

ThaiPublica. (2024, August 14). “ธีรยุทธ บุญมี”...บนเส้นทางศิลปะ: Journey on art manifolds. ThaiPublica. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://thaipublica.org/2024/08/thirayuth-boonmee-journey-on-art-manifolds/

Thai Forex Review. (ม.ป.ป.). “วิกฤติต้มยำกุ้ง” ประวัติศาสตร์บาดแผลที่ไทยกลัวเกิดซ้ำอีกครั้ง. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.thaiforexreview.com/blog/asian-financial-crisis-lesson-1997

ThaiPublica. (2555, 19 ตุลาคม). มหาวิทยาลัยนอกระบบ (1): จุดเริ่มต้นสู่ปัจจุบัน?. ThaiPublica. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://thaipublica.org/2012/10/autonomous-university1/

U-Review. (ม.ป.ป.). รีวิว พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.u-review.in.th/th/edu/9

White Bus Catering by Nai Lert Group. (ม.ป.ป.). หน้า Facebook ของ White Bus Catering by Nai Lert Group [เพจ Facebook]. Facebook. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.facebook.com/WhiteBusCatering.NaiLert/

กระปุกดอตคอม. (2557, 23 มิถุนายน). เผยอันดับสุดยอดมหาวิทยาลัยเอเชีย พระจอมเกล้าธนบุรี-มหิดลติดด้วย. Kapook Education. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://education.kapook.com/view91353.html

กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.). กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.moe.go.th/

คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (ม.ป.ป.). ตราสัญลักษณ์. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.eng.kmitl.ac.th/about-us/logo/

โคราชในอดีต. (2559). ภาพประกอบจากโพสต์เฟซบุ๊กพิธีเปิดอาคารเรียนหลังแรก วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครราชสีมา (เทคโนโคราช) เมื่อปี พ.ศ. 2499 [ภาพถ่าย]. Facebook. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.facebook.com/photo.php?fbid=967150360020396&id=740445486024219&set=a.967150346687064

งานวิทยบริการและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย. (2562). ประวัติหอสมุด [ภาพถ่าย]. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://library.rmutsv.ac.th/th/node/11

งานศิษย์เก่าสัมพันธ์และบริการอาชีพ มหาวิทยาลัยนเรศวร. (ม.ป.ป.). ศิษย์เก่า. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.nu.ac.th/?page_id=8633

ไทยโพสต์. (2564, 4 พฤศจิกายน). ม.วลัยลักษณ์ ปลื้มได้รับการจัดอันดับจาก QS Asia University Rankings เป็นครั้งแรก. ไทยโพสต์. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.thaipost.net/news-update/18711/

ไทยรัฐออนไลน์. (2568, 4 กรกฎาคม). ย้อนรอย 28 ปี “ต้มยำกุ้ง” ถึงวันนี้ ไทยดีขึ้นแค่ไหน? กสิกร ชี้ “บาทแข็ง” ยังเป็นโจทย์ใหญ่. ไทยรัฐออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.thairath.co.th/money/economics/thai_economics/2868485

ไทยรัฐออนไลน์. (2565, 6 กรกฎาคม). เปลือกโลกหมู่เกาะนิโคบาร์ ขยับยุบตัว ความเสี่ยงไทย เกิดสึนามิซ้ำรอยปี 47. ไทยรัฐออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.thairath.co.th/scoop/theissue/2438101

ธนกร จ๋วงพานิช. (ม.ป.ป.). The Good Fight: การต่อสู้บนเส้นทางการเมืองกว่า 5 ทศวรรษของชวน หลีกภัย ในวัย 82 ปี. OPTIMISE. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://optimise.kkpfg.com/cover_story_24.php

แนวหน้า. (2567, 23 มิถุนายน). ภูมิบ้าน ภูมิเมือง: ‘โอ๊ะป่อย’ ชุมชนต้นแบบวิถีกะเหรี่ยงสวนผึ้ง. แนวหน้า. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.naewna.com/lady/812038

บุนนาค, โรม. (2559, 6 กรกฎาคม). “ผีบุญ” บอก หินแฮ่จะเป็นทอง ยักษ์จะจับคนไม่มีผัวกิน! ผู้จัดการออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://mgronline.com/onlinesection/detail/9590000066892

บางมด Style. (ม.ป.ป.). บางมด Style [ช่อง YouTube/เพจ]. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.youtube.com/@bangmodstyle

ประชาชาติธุรกิจ. (2567, 5 ธันวาคม). เปิดประวัติ รถไฟฟ้าบีทีเอส BTS 25 ปี รถไฟฟ้าสายแรกของเมืองไทย. ประชาชาติธุรกิจ. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.prachachat.net/hilight-prachachat/news-1710173

ประชาไท. (2561, 10 มีนาคม). เสกสรรค์ ประเสริฐกุล: ประเทศไทยในความคิด ความคิดในประเทศไทย. ประชาไท. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://prachatai.com/journal/2018/03/75794

ผู้จัดการออนไลน์. (2563, 1 เมษายน). “ประจวบ ไชยสาส์น” อดีต รมต. หลายกระทรวง เสียชีวิตแล้ว จบตำนาน “อีดี้อีสาน”. ผู้จัดการออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://mgronline.com/politics/detail/9630000033264

ผู้จัดการออนไลน์. (2565, 27 กุมภาพันธ์). ปูดบิ๊ก สวทช. กอดเก้าอี้นำประท้วงตรวจสอบคุณสมบัติ ผอ.สวทช. คนใหม่. ผู้จัดการออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://mgronline.com/politics/

detail/9650000019859

มหาวิทยาลัยนเรศวร. (ม.ป.ป.). มหาวิทยาลัยนเรศวร. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.nu.ac.th/

มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2566, 24 ตุลาคม). บรรยากาศมหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.tsu.ac.th/home/details.php?id=2988

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. (ม.ป.ป.). สัญลักษณ์. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.kmutnb.ac.th/about/symbols.aspx

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. (ม.ป.ป.). ประวัติความเป็นมา. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://crru.ac.th/history/

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (ม.ป.ป.). ประวัติความเป็นมา. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.snru.ac.th/history/

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (ม.ป.ป.). ติดต่อเรา. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.snru.ac.th/contact/

มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2566). ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น [ภาพถ่าย]. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.kku.ac.th/th/about/history/

ราชบุรีศึกษา. (ม.ป.ป.). หน้าเพจราชบุรีศึกษา [เพจ Facebook]. Facebook. [ข้อมูลต้นฉบับยังไม่ระบุ URL เฉพาะ จึงควรตรวจยืนยันก่อนใช้งาน]

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2565, 1 กรกฎาคม). ครบรอบ 25 ปีวิกฤตต้มยำกุ้ง...สถานการณ์เศรษฐกิจปัจจุบันไม่ย้อนรอยอดีต (กระแสทรรศน์ ฉบับที่ 3330). ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/economy/Pages/tom-yum-kung-crisis-z3330.aspx

สำนักงานบริหารกายภาพและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. (ม.ป.ป.). มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.ubu.ac.th/web/environ

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. (2551). วิทยาลัยเทคนิคธนบุรี [ภาพถ่าย]. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://archive.lib.kmutt.ac.th/index.php?option=com_joomgallery&func=detail&id=524&Itemid=55

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. (2563). ภาพประกอบจากหน้า History of Bangmod SOM [ภาพถ่าย]. KMUTT Library. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.lib.kmutt.ac.th/history- of-bangmod-som/

หอจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ม.ป.ป.). หน้า Facebook ของหอจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ [เพจ Facebook]. Facebook. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2568, จาก https://www.facebook.com/swuarchive/

KING MONGKUT'S UNIVERSITY OF TECHNOLOGY THONBURI
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี